

Arendal kommune

Tertial 2

2024

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	3
2	Driftsbudsjett	4
3	Finansforvaltning	12
4	Investeringsbudsjett	15
5	Klimabudsjett	19
6	Arbeidsgiverstrategi	20
7	Forslag til budsjettendringer	29
8	Samfunn og næring	32
9	Helse og mestring	37
10	Oppvekst og utdanning	46
11	Kultur og inkludering	51
12	Organisasjon og utvikling	55
13	Økonomi og strategi	59
14	Arendal eiendom KF	62
15	Arendal havnevesen KF	71

1 Innledning

Budsjettåret 2024 har vært et uvanlig krevende år økonomisk for kommunen. Gjennom 25 år i offentlig sektor har undertegnede ikke opplevd tilsvarende. Resultatet etter 8 måneders drift er et negativt avvik på netto driftsresultat mot regulert budsjett på 98,6 mill. kroner. Det forventes at avviket øker til rundt 180 mill. kroner ved årets slutt. Avviket skyldes i hovedsak merforbruk i tjenestene og en forventet svikt i skatteinntektene. En særlig skuffende avklaring i 2. tertial er at staten velger å ikke kompensere kommunene i Agder for ekstraordinære kostnader ved snøfallet i januar.

Dersom det ikke skjer store endringer i prognosene, kan 2024 ende med et negativt netto driftsresultat på vel 300 mill. kroner (se kap. 2.13). Kommunen vil i regnskapsavslutningen bruke resten av de oppsparte midlene på disposisjonsfond, for å dekke deler av merforbruket. Det er forventet et regnskapsmessig underskudd etter dette på vel 130 mill. kroner. Et regnskapsmessig underskudd må i henhold til kommuneloven dekkes inn i løpet av de to påfølgende budsjettår.

Oppsummert er situasjonen svært alvorlig. Kommunedirektørens vurdering er at dagens driftsnivå ikke er bærekraftig. I tillegg til en generell effektivisering av tjenestene vil det kreves en omfattende omdisponering av ressurser fra barn og unge til eldre og omsorg, samt kommunal infrastruktur og drift av tjenestene.

Et positivt forhold er at sykefraværet i kommunen beveger seg i riktig retning. Mens den nasjonale trenden er at fraværet har økt gjennom 2024, har fraværet i Arendal kommune gått litt ned. Til og med 2. kvartal er det nasjonale sykefraværet for kommuner og fylkeskommuner 9,5 % ([Høyt sykefravær i andre kvartal 2024 - KS](#)). Fraværet i Arendal kommune er per 2. tertial 8,5 %. Målet for kommunen er et fravær på 6,5 % og vi har fremdeles en lang vei å gå mot målet. Samtidig må vi glede oss over at vi beveger oss i riktig retning og at vi tilsynelatende er robuste nok til å stå imot den nasjonale trenden. Særlig gledelig er det lave fraværet i sektor oppvekst og utdanning som ligger på 7,6 %, en nedgang på nesten 1 %-poeng fra i fjor.

Av andre begivenheter i 2. tertial er det naturlig å nevne at årets Arendalsuke ble en stor suksess med 1 740 unike arrangører. Den samme uka åpnet Morrow sin første batterifabrikk. Fabrikken er å regne som en fullverdig batterifabrikk klar for kommersiell produksjon.

Arendal, 24.9.2024

Karl Mork

Konstituert kommunedirektør

2 Driftsbudsjett

Tertialrapportene er en avviksrapportering av løpende drift etter hhv. 4 og 8 måneder sett opp mot vedtatt budsjett. Det rapporteres på økonomi og personalindikatorer, og sektorene vurderer økonomisk prognose frem mot regnskapsslutt.

Bevilgningsoversikt drift

Beskrivelse (hele 1000)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Rammetilskudd	-1 110 061	-1 135 616	-25 555	-2
Inntekts- og formuesskatt	-936 365	-940 544	-4 180	0
Eiendomsskatt	-101 222	-100 749	473	0
Andre generelle driftsinntekter	-91 564	-83 111	8 453	10
SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	-2 239 212	-2 260 020	-20 808	-1
Sum bevilgninger drift, netto	2 731 142	2 652 486	-78 656	-3
Avskrivinger	126 932	131 022	4 090	3
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	2 858 074	2 783 508	-74 566	-3
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	618 862	523 488	-95 374	-18
Renteinntekter	-155 931	-154 951	980	1
Utbytter	-76 057	-75 246	811	1
Renteutgifter	170 046	169 096	-950	-1
Avdrag på lån	39 310	39 305	-5	0
NETTO FINANSUTGIFTER	-22 632	-21 796	836	4
Motpost avskrivinger	-126 932	-131 022	-4 090	-3
NETTO DRIFTSRESULTAT	469 298	370 671	-98 628	-27
Overføring til investering	0	641	641	100
Avsetninger til bundne driftsfond	5	0	-5	0
Bruk av bundne driftsfond	-2 631	-1 227	1 405	115
Avsetninger til disposisjonsfond	58	0	-58	0
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-2 567	-586	1 982	338
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	466 731	370 085	-96 646	-26

2.1 Resultat etter åtte måneder

Tabellen over viser regnskapstall etter åtte måneders drift i 2024. Disse er målt mot periodisert budsjett for tilsvarende periode. Det er i tidligere månedsrapporter til formannskapet rapportert om relativt store avvik på driftsbudsjettet inneværende år. Det er negative tall både for løpende driftsinntekter og løpende kostnader til drift. Tertialrapport 2 viser at avviket mellom regnskapstall og periodisert budsjett øker.

Som det framgår av tabellen, har det vært en negativ utvikling så langt i 2024. I tertialrapport 1 ble sektorene tildelt økte driftsrammer, dekket ved bruk av disposisjonsfond, Det er likevel et økende avvik selv etter vedtaket i juni. Sektorene har iverksatt tiltak og det har vært et stort fokus på å begrense vikarbruk, ekstrahjelp og innkjøp. Tiltakene har likevel ikke hatt stor nok effekt til å dempe det store merforbruket i tjenestene vesentlig. Det må fortsatt arbeides mot å ta ned driftsnivået fram mot årsslutt for å redusere merforbruket, og for å komme ned på driftsnivået som ligger til grunn for 2025 budsjettet. Et merforbruk i 2024 vil bli en tilleggsutfordring i 2025 hvor

rammene forventes å være strammere enn i 2024.

Prognosen for 2024 er et merforbruk i størrelsesorden 180 mill. kroner før ytterligere bruk av fond. Dette følger først og fremst av estimert merforbruk i sektorene og en forventet svikt i skatteinntektene. Kommunen må bruke resten av de oppsparte midlene på disposisjonsfond for å dekke deler av merforbruket. Et underskudd utover dette må i henhold til kommuneloven dekkes inn i løpet av 2025 og 2026. Dette innebærer at kommunen må ha et positivt resultat tilsvarende inndekningen hvert av årene for å oppnå balanse.

Oppsummert så er den økonomiske situasjonen svært krevende. Økt behov i tjenestene medfører store merforbruk og behovet har vokst mer enn effekten av tiltakene som er iverksatt. I tillegg vil det for flere av tiltakene ta tid å få en økonomisk effekt. Det vil derfor være behov for store strukturendringer, omprioriteringer og reduksjon i tjenestetilbudet framover for å få til balanse mellom kommunens utgifter og inntekter.

I 2024 driftes deler av tjenestene med oppsparte midler som vil tømmes i 2024 utfra den prognosen som foreligger nå. I en situasjon hvor driften er høyere enn inntektene øker også risikoen for at kommunens likviditet utfordres. Driftsnivået for 2024 er ikke bærekraftig.

2.2 Rammetilskudd

Oversikten over viser at kommunen pr. 2. tertial i sum har 25,6 mill. kroner i mindreinntekt på rammetilskuddet etter 8 måneder. Rammetilskuddet består av tre elementer: inntektsutjevning, innbyggertilskudd og skjønnsmidler.

Det er en mindreinntekt på 19 mill. kroner i inntektsutjevning pr. august, noe som skyldes at skatteinntekten samlet for landets kommuner er lavere enn budsjettet. Dette omtales nærmere under.

Innbyggertilskuddet er ca. 1,6 mill. kroner lavere enn budsjettet. Det skyldes en kuriositet ved at alle kommuner får et likt trekk pr. innbygger for å dekke inn Frøya kommunes negative rammetilskudd.

Det er også lavere inntekt på skjønnsmidler pr. 2. tertial på 5 mill. kroner. Dette skyldes at kommunen ikke tilføres kompensasjon for snøfallet. For året vil dette innebære en mindreinntekt på 11 mill. kroner. Enhetene ble delvis kompensert for snøfallet i 1. tertial.

Lavere skatteinntekter for landet - prognose for året

KS og Skatteetaten la 13. september fram en prognose for skatteinntekter for året. Med KS sitt anslag vil Arendal kommune få en samlet mindreinntekt på 31 mill. kroner i skatt og inntektsutjevning sammenliknet med regjeringens skatteanslag. I budsjettvedtaket økte bystyret inntektsbudsjettet med 30 mill. kroner. Sett mot regulert budsjett er prognosen at kommunen kan få 61 mill. kroner mindre i inntekter fra skatt og skatteutjevning. Skatteetaten la på samme tidspunkt fram en mer konservativ prognose for skatteinntekter enn KS. Deres anslag vil innebære en reduksjon på totalt 87 mill. kroner fra regulert budsjett.

Regjeringen har pr. nå ikke kommet med et oppdatert anslag for 2024, men mest sannsynlig vil det bli omtalt i statsbudsjettet for 2025. Differansen i prognosene over understreker usikkerheten for året.

Stor inntektssvikt

I tråd med prognosen over vil Arendal kommune få en betydelig inntektssvikt på skatt og inntektsutjevning. I tillegg forventes det 11 mill. kroner i lavere skjønnsmidler da kostnadene til snøfallet i januar ikke er kompensert. Totalt for skatt og rammetilskudd forventes det en inntektssvikt på minimum 74 mill. kroner i forhold til regulert budsjett.

Konsekvenser for justeringer tertial 2

Grunnet den økonomiske situasjonen er det kun helt nødvendige justeringer som foreslås i 2.tertial. Svikt i skatteinntekten foreslås ikke justert i tertial 2 på grunn av stor usikkerhet og manglende midler. Avviket blir derfor en del av regnskapsresultatet.

2.3 Inntekts- og formuesskatt

Pr. august har kommunen en mindreinntekt på egen skatteinngang på 4,2 mill. kroner. Kommunen er en skattesvak kommune og er i stor grad avhengig av landets skatteinngang og inntektsutjevningen. Se prognose over samlet for inntekts- og formuesskatt og inntektsutjevning.

2.4 Eiendomsskatt

Inntekter fra eiendomsskatt er i balanse pr 2. tertial. Det ventes også balanse for året.

2.5 Andre generelle driftsinntekter

Andre generelle driftsinntekter består av integreringstilskudd, andre direkte eller indirekte skatter, og andre generelle statlige overføringer. Regnskapet viser en merinntekt pr. tertial 2 på 8,4 mill. kroner og dette er knyttet til høyere integreringstilskudd enn budsjettet.

Det er foretatt nye beregninger for integreringstilskuddet for 2024, og prognosen viser at inntekten blir høyere enn det som er lagt til grunn i regulert budsjett. Foreløpige prognoser viser en merinntekt på ca. 13,8 mill. kroner, hvorav 12 mill. kroner er knyttet til NAV og 1,8 mill. kroner er knyttet til voksenopplæringen. Merinntekten foreslås ikke justert i tertialt 2. Endelig integreringstilskudd vil framkomme i årsregnskapet, og evt. merinntekt vil forbedre det endelige resultatet ved årets slutt.

2.6 Sum bevilgninger drift, netto og avskrivninger

Sum bevilgninger drift (netto) viser de samlede utgiftene til driften av tjenestene. I tillegg inngår inntekter som er knyttet til tjenestene. Avviket gjenspeiler utfordringene i drift i form av et samlet merforbruk på 78,7 mill. kroner sett i forhold til periodisert budsjett for august. I avviket inngår bl.a. merutgifter knytter lønn og sosiale utgifter korrigert for sykelønnsrefusjon på ca. 96,5 mill. kroner. Andre utgifter, herunder kjøp av varer og tjenester og tilskudd og overføring til andre, er ca. 36,3 mill. kroner utover budsjett. Inntekter knyttet direkte til tjenestene er ca. 54,6 mill. kroner høyere enn budsjettet.

Det er etter vedtak av 1. tertial gjort grep for å redusere merforbruk på lønn og kjøp av varer og tjenester.

For anskaffelser er det en positiv retning ift, at det er lavere avvik i forhold til budsjett de siste månedene, og akkumulert for august måned.

2.7 Finansområdet

Finansområdet består av renteinntekter, renteutgifter, avdrag på lån og utbytter. Tallene pr. tertial viser relativt små avvik i forhold til periodisert budsjett innen finansområdet. Samlet er det et positivt avvik på 0,8 mill. kroner.

Beregning av minimumsavdrag følger av kommuneloven § 14-18 og skal i henhold til loven beregnes for Arendal kommune og foretakene hver for seg. Minimumsavdraget er beregnet endelig for 2024, og er basert på vedtatt regnskap for 2023. Endelig beregning viser at forventet minimumsavdrag for året er ca. 12,9 mill. kroner for lavt, og budsjettet for kommunen og foretakene må oppdateres for å få riktige minimumsavdrag for 2024.

Endringene for 2024 fordeler seg slik:

- Arendal havn KF ca. 8,7 mill. kroner
- Arendal eiendom KF ca. 1,2 mill. kroner
- Arendal kommune ca. 3,1 mill. kroner

Minimumsavdragene foreslås justert i tertial 2 for kommunen og foretakene. For Arendal eiendom KF foreslås endringen finansiert med tilsvarende økt husleie fra kommunen.

Renteinntekter og renteutgifter er også vurdert i forhold til oppdaterte prognoser for året. Renteutgifter er høyere enn budsjettet og foreslås justert opp med 6,5 mill. kroner. Av dette utgjør 23 000 kroner Arendal havn KF. Prognosen for renteinntektene er også høyere enn det som er forutsatt i budsjettet og budsjettet foreslås justert opp med ca. 11 mill. kroner. Av dette utgjør ca. 1,7 mill. kroner Arendal havn KF og det resterende gjelder Arendal kommune.

2.8 Brutto og netto driftsresultat

Oversikten viser svikt i inntektene i forhold til periodisert budsjett på ca. 20,8 mill. kroner, mens utgiftene er 74,2 mill. kroner høyere enn budsjettet. Dette gir et negativt avvik på brutto driftsresultat (balansen mellom løpende inntekter og utgifter) på 95 mill. kroner.

Ved å ta hensyn til netto finanskostnader framkommer netto driftsresultat, og pr. august er dette 98,2 mill. kroner lavere enn forutsatt i budsjettet.

Prognose for året

I sektorene meldes det om en samlet prognose på merforbruk i tjenestene ved årets slutt på ca. 133 mill. kroner. For integreringstilskudd forventes en merinntekt på 13,8 mill. kroner. I tillegg er prognosen på svikt i skatteinntektene på minimum 61 mill. kroner. I sum utgjør dette et samlet forventet merforbruk på ca. 180 mill. kroner utover justeringene i tertial 1 og 2.

Avvikene over vil påvirke endelig netto driftsresultat. I budsjettet for tertial 2 foreslår kommunedirektøren endringer, som vil gi et negativt netto driftsresultat med 134,9 mill. kroner. Regnskapstallene for 2024 kan gi et negativt netto driftsresultat på ca. 315 mill. kroner dersom prognosen blir som forventet. Udekket merforbruk etter innhenting av alle disposisjonsfond kan ende på ca. 130 mill. kroner i negativt regnskapsresultat. Ved et negativt resultat må kommunen dekke dette inn over driftsbudsjettene i 2025 og 2026.

2.9 Overføring til investering

Overføring til investering er noe lavere enn forutsatt i periodisert budsjett. Det forventes at overføring til investering er i balanse ved årets slutt.

2.10 Fond

Det er, før forslag til endringer i tertial 2, budsjettet med bruk av disposisjonsfond på 162,3 mill. kroner for å komme i balanse i budsjettet for 2024. Avsetning og bruk av disposisjonsfond føres i all hovedsak på slutten av året (desember) og budsjettet er periodisert til desember. Budsjettet bruk av fond framkommer derfor ikke i oversikten over da denne viser budsjett og regnskap fra januar til august.

I tabellen under vises utviklingen av disposisjonsfond i 2024 (mill. kroner).

Utvikling disposisjonsfond	2024
Disposisjonsfond med inngangen av året	214,5
Planlagt bruk i opprinnelig budsjett	-41,3
Økt bruk i tertial 1	-121,0
Gjenstående på disposisjonsfond før tertial 2	52,2

I denne tertialrapporten foreslås det å bruke ytterligere ca. 2,8 mill. kroner fra disposisjonsfond for å komme i balanse i budsjettet, dvs. gjenstående på fondet vil være 49,4 mill. kroner.

Det er hentet inn ca. 2,3 mill. kroner fra bundet fond i perioden. Bundne fond er avsatt med grunnlag i midler som er gitt til et konkret formål og kan kun nyttes innenfor denne aktiviteten. Alle budsjettendringer på bruk av bundet fond skal vedtas av bystyret. Det foreslås å justere budsjettet for bruk av bundet fond som er knyttet til følgende områder i denne tertialrapporten:

- Ung kultur: 0,8 mill. kroner

- Lokal fritidskasse: 0,52 mill. kroner

2.11 Sektorenes økonomiske status

Vurdering av økonomisk status for sektorene er basert på regnskapsført nettoutgift i forhold til periodisert budsjett.

Økonomiske rammer pr. sektor

Beskrivelse (1000 kr)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
11 FELLES FINANSIERING DRIFT	-2 266 352	-2 293 410	-27 058	-1
12 SAMFUNN OG NÆRING	14 575	17 938	3 362	19
13 HELSE OG MESTRING	889 456	803 381	-86 076	-11
14 OPPVEKST OG UTDANNING	816 165	821 446	5 281	1
15 KULTUR OG INKLUDERING	285 194	291 969	6 774	2
16 ORGANISASJON OG UTVIKLING	136 042	135 922	-120	0
17 ØKONOMI OG STRATEGI	591 650	592 840	1 190	0

Ved vurdering av sektorenes økonomiske status tas det utgangspunkt i sektorenes vedtatte budsjettrammer. Disse er vedtatt av bystyret, og det er disse rammene sektorene rapporterer på gjennom året. Endringer som blir vedtatt i tertialrapporten gir endringer i sektorens økonomiske ramme. Oversikten over viser avvik mot økonomisk ramme ved utgangen av august for sektorene. Det vises til sektorkapitlene for oversikt over avvik pr. enhet.

Sektor 11 Fellesfinansiering drift inneholder de store fellesinntektene som skatt og rammetilskudd, finanspostene renter, avdrag og utbytte, og status for disse postene framgår i tabellen Bevilgningsoversikt drift og er vurdert i denne oversikten. Sektor 11 viser et negativt avvik på 27,1 mill. kroner mot økonomisk ramme og henger sammen med mindreinntekt i frie inntekter.

De øvrige sektorene viser et samlet merforbruk pr. tertial 2 på 69,6 mill. kroner. Merforbruket i sektorene var til sammenligning 99,7 mill. kroner pr. tertial 1. Det ble da lagt inn økte bevilgninger med 108 mill. kroner til tjenestene, og dette er med på å forbedre resultatet i tertial 2. Styrkingen er likevel ikke tilstrekkelig til å oppnå balanse ved utgangen av august og foreløpige prognose viser at det heller ikke ved årets slutt vil gå i balanse i tjenestene.

Helse og mestring har store utfordringer med å reduseres merforbruket. Pr. august har sektoren et merforbruk på 86,1 mill. kroner og melder også at merforbruket vil øke mot årets slutt.

Oppvekst og utdanning har et mindreforbruk på 5,3 mill. kroner pr. august. Det meldes likevel om et forventet merforbruk ved årets slutt som følge av økte budsjettutfordringer innen skole.

Sektorene Samfunn og næring og Kultur og inkludering viser begge et mindreforbruk pr. tertial 2 men prognosene viser at det også her vil bli merforbruk ved slutten av året. Dette henger bl.a. sammen med merutgifter knyttet til snøfall og økte sosialhjelpsutgifter.

De øvrige sektorene viser tilnærmet balanse eller et positivt avvik pr. august.

Det foreslås ingen endringer i driftsbudsjettet i tertial 2. Forventet svikt i inntektene er pr. i dag høyere enn det som er innestående på disposisjonsfond, og dette innebærer at dersom det skal tilføres midler til tjenestene må dette finansieres med tilsvarende tiltak i tjenestene. Slik situasjonen er pr. i dag anses det ikke som realistisk å innføre og gjennomføre nye tiltak for resten av året, i tillegg til de tiltakene som det jobbes med allerede. Merforbruk i tjenestene vil derfor inngå som en del av sektorenes regnskapsresultat ved årets slutt.

Status for sektorene er nærmere omtalt i sektorkapitlene.

Bevilgningsoversikt drift - netto pr. sektor

Bevilgningsoversikt drift - netto pr. sektor er en obligatorisk oversikt som viser netto driftsutgifter pr. enhet definert i forskrift. Oversikten viser hvordan linjen *Sum bevilgninger drift, netto* i

bevilgningsoversikt drift fordeler seg på budsjettområdene/sektorene. Den obligatoriske oversikten er vist i tabellen under.

Beskrivelse (1000 kr)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
11 FELLES FINANSIERING DRIFT	-4 676	-12 368	-7 692	-62
12 SAMFUNN OG NÆRING	14 764	17 938	3 173	18
13 HELSE OG MESTRING	890 193	803 381	-86 812	-11
14 OPPVEKST OG UTDANNING	816 438	821 751	5 313	1
15 KULTUR OG INKLUDERING	286 743	293 023	6 281	2
16 ORGANISASJON OG UTVIKLING	136 031	135 922	-110	0
17 ØKONOMI OG STRATEGI	591 649	592 840	1 191	0

Tabellen viser et samlet merforbruk på 78,7 mill. kroner pr. 2. tertial. I denne oversikten inngår ikke fellesinntekter, bruk/avsetning til fond, overføring til investering og finansposter.

2.11.1 Lønnsutvikling

Utvikling i lønnskostnader - tall i 1000 kroner

2. tertial 2022			2. tertial 2023			2. tertial 2024		
Regnskap	Årsbudsjett	Forbruk i %	Regnskap	Årsbudsjett	Forbruk i %	Regnskap	Årsbudsjett	Forbruk i %
1 657	2 289	72,3 %	1 725	2 457	70,2 %	1 975	2 658	74,3 %

Tabellen over viser utvikling i kommunens samlede lønnsutgifter siste tre år. Lønnsutgifter er definert som brutto lønn med sosiale utgifter (ikke fratrasket sykelønn). Lønnsutgifter pr 2. tertial viser et forbruk på 74,3 % i forhold til årsbudsjettet. Dette er høyere enn samme periode i fjor. Periodisert budsjett pr. 2. tertial er 1 796,7 mill. kroner. Det gir et merforbruk pr. 2. tertial på 178,7 mill. kroner, tilsvarende 10%, sett mot periodisert budsjett. Merforbruk samme periode i fjor var på 108,5 millioner kroner (6,7 %).

For å få netto lønn må det tas hensyn til sykelønnsrefusjonen. Pr. 2. tertial utgjør denne 106,3 mill. kroner, noe som er 82,2 mill. kroner høyere enn periodisert budsjett. Nettolønn utgjør dermed 1 869,2 mill. kroner, og sammenlignet mot periodisert budsjett på nettolønn gir dette et samlet merforbruk på 96,5 mill. kroner (5,4 %). Dette er høyere enn sammenlignet med samme periode i fjor hvor det var et merforbruk på nettolønn på 44,6 millioner kroner (2,8 %).

2.11.2 Lønnsoppgjør

I budsjettet er det avsatt midler til å kompensere sektorenes rammer for virkning av lønnsoppgjør 2023 (helårseffekt) og årets lønnsoppgjør 2024 med virkning fra 1. mai. Lønnsoppgjøret ble fremforhandlet til 5,2 % og lønnsavsetningen ble derfor styrket med 8,5 mill. kroner i 1. tertial.

Sentralt oppgjør kapitel 4 er ferdigforhandlet og enhetene er kompensert med ca. 36 mill. kroner. Lokale forhandlinger i kapitel 3 og 5 er i ferd med å ferdigstilles, og oppgjørene vil bli kompensert enhetene når resultatet er ferdig beregnet. Kommunedirektøren forventer at avsatt lønnsavsetning vil dekke resterende oppgjør for 2024.

2.11.3 Pensjon

Alle pensjonsposter ble vurdert og justert i tertial 1. Det er pr. august ikke kommet ny informasjon som medfører større justeringer i budsjettet for 2024, og det foreslås derfor ingen endringer i tertial 2. Endelige tall fra pensjonskassene foreligger først i januar 2025.

Kommunen dekker store deler av reguleringspremien ved bruk av premiefond i pensjonskassene. For å dempe risikoen for at fondene tappes i for stor grad er det lagt til grunn en langsiktig plan hvor en større andel av premien dekkes over eget driftsbudsjett. For Arendal kommunale

pensjonskasse er anbefalt nivå minimum 50 mill. kroner årlig fra egne midler. Dette er lagt til grunn i budsjettet.

Dersom kommunen skal velge å bruke en større andel av premiefondet i pensjonskassen, må dette sees opp mot risikoen for at premiefondene belastes mer enn det som tilføres fondet årlig, og som i stor grad avhenger av resultatet i pensjonskassene. Kommunen har til nå hatt egne midler på disposisjonsfond for å kunne dekke svingninger i pensjon. I 2025 er sannsynligheten stor for at disse midlene er brukt opp. Det er derfor særlig viktig at kommunen ikke tar for høy risiko ved å belaste premiefondene i pensjonskassene mer enn det som er bærekraftig sett i et lengre perspektiv.

Endring av amortisering av premieavvik

Pensjon utgjør en stor del av kostnadsbildet til kommunen og endringer i dette kan få store utslag i driftsbudsjettet. Kommunedirektøren har vurdert alle sider ved pensjon i forhold til den stramme økonomiske situasjonen som kommunen står overfor. Som følge av dette har kommunedirektøren i egen sak til bystyret forslått å endre praksis for regnskapsføring av amortisering av premieavvik fra 1 år til 7 år f.o.m. 2025 (for premieavvik som oppstår i 2024). Saken ble vedtatt i bystyret 5. september, og vedtaket legges til grunn i det videre arbeidet med handlings- og økonomiplanen.

2.12 Øvrige forslag til endringer i driftsbudsjettet

Det foreslås ingen nye budsjettendringer i tjenestene i tertial 2. Det justeres kun for endringer innen finansområdet (renter og avdrag). I tillegg justeres overføringer til Arendal eiendom ned med netto 9,6 mill. kroner. I dette ligger reduserte utgifter til strøm med 8 mill. kroner, tilbakeføring av kompensasjon for snø med 2,63 mill. kroner og korrigerings av husleie innleide bygg med 1 mill. kroner.

Innsparingen knyttet til vakanser, overtid, vikarbruk og innkjøp, i sum 10 mill. kroner, ble vedtatt men ikke fordelt i tertial 1. Denne fordeles nå mellom sektorene i tertial 2, og fordelingen framkommer i tabell over forslag til endringer i driftsbudsjettet.

Bruk av bundne fond forslås justert opp med ca. 1,3 mill. kroner, og dette er knyttet til prosjekter innenfor kultur. Økt bruk av fond justeres mot tilsvarende økt utgift i prosjektene.

Samlet innebærer forslag til endringer i driftsbudsjettet til økt bruk av fond på ca. 2,8 mill. kroner for å komme i balanse.

2.13 Konsekvenser av endringer for driftsresultat

Hovedtall budsjett/regnskap - tall i 1000 kroner

(1000 kr)	Opprinnelig budsjett	Vedtatte endringer tertial 1	Vedtatt regulert budsjett	Forslag til endringer i tertial 2	Forslag til nytt regulert budsjett	Prognose for avvik ved årets slutt	Foreløpig resultat
Sum generelle driftsinntekter	-3 422 536	-46 940	-3 469 476	11 021	-3 458 455	47 200	-3 411 255
Sum netto driftsutgifter	3 505 569	133 277	3 638 846	-7 155	3 631 691	132 700	3 764 391
Brutto driftsresultat	83 033	86 337	169 370	3 866	173 236	179 900	353 136
Netto finansutgifter og motpost avskrivninger	-60 931	22 300	-38 631	298	-38 333		-38 333
Netto driftsresultat	22 102	108 637	130 739	4 164	134 903	179 900	314 803
Overføring til investering	16 141	500	16 641	0	16 641		16 641

(1000 kr)	Opprinnelig budsjett	Vedtatte endringer tertial 1	Vedtatt regulert budsjett	Forslag til endringer i tertial 2	Forslag til nytt regulert budsjett	Prognose for avvik ved årets slutt	Foreløpig resultat
Netto avsetning bundne fond	3 010	11 828	14 838	-1 324	13 514		13 514
Netto bruk av disposisjonsfond	-41 253	-120 965	-162 218	-2 840	-165 058	-49 400	-214 458
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-22 102	-108 637	-130 739	-4 164	-134 903	-49 400	-184 303
Fremført til inndekning i senere år						130 400	130 400

Tabellen over viser utviklingen i bevilgningsoversikt drift gjennom 2024, herunder utviklingen i netto driftsresultat. I tabellen vises forslag til endringer i tertial 2 og hvordan dette påvirker netto driftsresultat. Netto driftsresultat svekkes med ca. 4,2 mill. kroner som følge av økt bruk av disposisjonsfond (2,8 mill. kroner) og økt bruk av bundet fond (1,3 mill. kroner). Forslag til nytt netto driftsresultat er negativt med 134,9 mill. kroner. Som det framgår av tabellen driftes 2024 med bruk av oppsparte midler på disposisjonsfond med ca. 165 mill. kroner.

I opprinnelig budsjett var det lagt til grunn et negativt netto driftsresultat i prosent av samlede inntekter på 0,5 %. I tertial 1 var denne beregnet til negativ 2,9 %. Etter forslag til endringer i tertial 2 vil netto driftsresultat være negativt med 3,1 % av samlede inntekter. Handlingsregelen tilsier et positivt netto driftsresultat i prosent av samlede inntekter på 1,75 %.

Kommunedirektøren varslar at kommunens disposisjonsfond brukes opp i løpet av 2024. Det er etter vedtak i tertial 1 lagt opp til å bruke 162,2 mill. kroner av disposisjonsfond til å saldere årets budsjett. I denne saken foreslås det å øke bruken med 2,8 mill. kroner til ca. 165 mill. kroner totalt. Gjenstående på disposisjonsfond etter dette vil være ca. 49,4 mill. kroner. Selv om det ikke legges opp til omfattende bruk av disposisjonsfond i tertial 2 vil fondene brukes opp ved årets slutt.

I tabellen over framgår forventet prognose for avvik ved årets slutt.

Prognosen viser et samlet merforbruk i tjenestene og svikt i inntektene på om lag 180 mill. kroner før bruk av disposisjonsfond. Det er etter forslag til endringer i tertial 2 budsjettet med et negativt netto driftsresultat på 134,9 mill. kroner. Et merforbruk i henhold til prognosen vil gi et negativt netto driftsresultat på ca. 315 mill. kroner, og dette utgjør om lag 7,3 % av de samlede inntektene. Dette er foreløpige prognosetall, men kommunedirektøren mener det er viktig informasjon til bystyret.

Hva det endelige regnskapsresultatet blir, påvirkes også av bruk/avsetning til bundne fond som foretas ved årets slutt. Et negativt regnskapsresultat føres opp i balansen som kortsiktig gjeld og må dekkes inn over to år.

3 Finansforvaltning

Gjeldende lovverk og kommunens finansreglement er rammen for kommunens finans- og gjeldsforvaltning. Kommunens finansreglement ble oppdatert i juni, og de nye føringene ligger til grunn for videre forvaltning.

Det er tidligere i år inngått en avtale med Bergen Capital Management (BCM) som bistår kommunen med rådgivning og tjenester fremover i kommunens finans- og gjeldsforvaltning. Kommunen har stor gjeld og det er behov for å sikre at denne forvaltes på en særlig forsvarlig måte.

Arendal kommune mottar månedlig gjeldsrapport fra BCM med oversikt over nøkkeltall og nærmere informasjon om sammensetning av gjeldsporteføljen til kommunen. Rapporten innehar også markedscommentar i forhold til renteutviklingen. Rapporten danner grunnlag for rapporteringen av finansforvaltningen i tertial 2. Rapporten for august følger i vedlegg.

3.1 Finansreglementets krav og strategi

Det er i gjeldende finansreglement lagt føringer for forvaltningen av gjeldsporteføljen og for finansforvaltningen for øvrig. De siste låneopptakene og refinansieringer er foretatt innenfor kravet i reglementet. Det er bl.a. tatt hensyn til rentenivå og -forventninger, forfallsstruktur og en fornuftig fordeling mellom de ulike låneproduktene. Forvaltningen av gjeldsporteføljen er pr. tertial 2 i tråd med reglementet.

3.2 Nøkkeltall

Oversikt over nøkkeltall er hentet fra rapporten og angir status pr. 1. juni (som er oppstartstidspunkt for avtalen med BCM) og 31. august.

Nøkkeltall	31.08.2024	01.06.2024	Forklaring
Total lånegjeld	Kr. 6 334 407 415	Kr. 6 422 633 701	Viser samlet lånegjeld ved utløpet av rapporteringsperioden. Inkluderer alle lån som er gjengitt i stamdataoversikten.
Rentebindingstid (inkl. rentebytteavtaler med fremtidig oppstart dersom det finnes slike i porteføljen).	2,09 ÅR	1,94 ÅR	Måltallet angir porteføljens vektete gjennomsnittlige rentebindingstid. Tallet viser hvor lenge renten på sertifikat, lån og obligasjoner i porteføljen er fast, hensyntatt alle kontantstrømmer (rentebetalinger, avdrag og hovedstol). Dersom en låneportefølje uten avdrag og årlige rentebetalinger har rentebindingstid på 1 betyr det at porteføljen i gjennomsnitt har en rentebinding på 12 måneder. Rentebindingstid er et kontantstrøm basert nøkkeltall og benyttes fremfor durasjon som er basert på markedsverdier. Måltallet angir porteføljens vektete gjennomsnittlige kupongrente, effektiv rente vil avvike noe. Ved sammenligning mot referanserate må det tas hensyn til durasjon og rentesikringsstrategi.
Vektet gjennomsnittrente	3,95 %	3,99 %	Måltallet angir porteføljens vektete gjennomsnittlige kredittbinding. Tallet viser hvor lang tid det i gjennomsnitt tar før renter, avdrag og hovedstol er nedbetalt eller forfalt til betaling. Desto høyere tall, desto mindre refinansieringsrisiko har porteføljen alt annet like.
Kapitalbinding	8,49 ÅR	-	Måltallet angir porteføljens vektete gjennomsnittlige kredittbinding. Tallet viser hvor lang tid det i gjennomsnitt tar før renter, avdrag og hovedstol er nedbetalt eller forfalt til betaling. Desto høyere tall, desto mindre refinansieringsrisiko har porteføljen alt annet like.
Derivat volum (i % av gjeld)	15,79 %	15,57 %	Andel derivater (rentebytteavtaler, FRA, etc.) i (%) forhold til lånevolum.
Rentebinding under 1 år	55,81 %	56,73 %	Andel forfall av rentebinding kommende år, dette nøkkeltallet viser hvor stor andel av porteføljen som har renteregulering innenfor det nærmeste året.
Kapitalbinding under 1 år	20,55 %	-	Andel forfall kommende år, dette nøkkeltallet viser hvor stor andel av porteføljen som kommer til forfall innenfor det nærmeste året.
Rentesensitivitet (1 %-poeng økning)	Kr. 35 349 419	Kr. 36 432 930	Estimat på økt rentekostnad ved 1 % - poeng økning i det generelle rentenivået (total gjeld x Rentebinding under 1 år x 1 %). Viser hvor mye porteføljens rentekostnad kommer til å øke med p. a. 1 år frem i tid ved 1 %- poeng økning i det generelle rentenivået. Måltallet er lineært.

3.3 Opptak av nye lån og refinansieringer i perioden

Dato	Forfall	Beløp (MNOK)	Bank	Rente	Kommentar
03.05.24	01.06.54	100 000	Husbanken	4,685	Nytt lån til utlån av startlån
15.05.24	19.08.24	250 000	DNB	4,778	Refinansiering, sertifikatlån
05.07.24	07.07.31	194 892	KNB	4,335	Refinansiering, fastrente
19.08.24	19.08.25	400 000	SEB	4,630	Refinansiering av to lån som ble samlet, sertifikatlån
23.08.24	23.08.27	365 000	Nordea	5,127	Refinansiering, obligasjonslån (FRN)

3.4 Fordeling rentebinding

Tabellen under viser fordelingen for gjeldsporteføljen angitt ved bruk av enkel rentebinding. Lån med rentebinding over 1 år er fastrentelån eller obligasjonslån med gjenværende rentebinding over 1 år på rapporteringsdato. Lån med flytende rente er sertifikat, obligasjoner og gjeldsbrevlån med gjenværende rentebinding under 1 år. Det er til enhver tid gjenværende rentebinding som er utgangspunkt for beregning av om fastrentene er under eller over 1 år.

Fordeling	Saldo	Prosentvis av total
Rentebinding over 1 år (fastrente)	2 799 465 563	44,19 %
Rentebinding under 1 år (flytende rente)	3 534 941 852	55,81 %
SUM	6 334 407 415	100,00 %

3.5 Renteutvikling

Kommunen har høy gjeld og utviklingen i rentemarkedet har derfor stor betydning for kommunens økonomi. Rentenivået i 2024 har til nå vært relativt stabilt. Det har vært en forventning om rentekutt, men denne har blitt skjøvet ut i tid gjennom året. Sentralbanken i USA satt ned sin styringsrente i september. Norges bank har foreløpig ikke satt ned sin styringsrente, og foreløpige signaler er at styringsrenten vil forbli uendret ut året på 4,5 %.

3.6 Renter og avdrag i driftsbudsjettet

Minimumsavdraget er endelig beregnet for 2024. Kommunen og foretakene må beregne minimumsavdrag hver for seg, jf. kommunelovens § 14-18, som ikke gir noe unntak for kommunale foretak. Det betyr at foretakene også er omfattet av reglene om minimumsavdrag, jf. § 9-1, fjerde ledd.

For å sikre at kommuneloven følges vil låneavtalene mellom kommunen og foretakene revideres. Minimumsavdraget beregnes uavhengig av låneavtalenes løpetid, da det er faktiske avskrivninger, lånegjeld og anleggsmidler som legges til grunn. Låneavtalene må ikke være i strid med gjeldende lovverk, og må sikre korrekt beregning og innbetaling av minimumsavdrag. Endelig beregning viser at minimumsavdraget er budsjettet ca. 12,9 mill. kroner for lavt. Dette forslås justert i tertial 2.

Minimumsavdraget fordeler seg slik mellom kommunen og foretakene:

Endring minimumsavdrag (hele kroner)	Endring
Arendal eiendom KF	1 151 000
Arendal havn KF	8 728 000
Arendal kommune	3 068 000
Sum	12 947 000

Det er foretatt nye anslag på renteutgifter og rentekostnader for året. Anslaget viser en merinntekt på renteinntektene på ca. 11 mill. kroner. Renteutgiftene er ca. 6,5 mill. kroner høyere enn forutsatt i budsjettet. Tallene er samlet for kommunen og foretakene. Renteinntekter og renteutgifter foreslås justert i tertial 2 i tråd med siste prognose.

4 Investeringsbudsjett

Samlet endring låneopptak investeringer

Foreslåtte prosjektavslutninger og endringer reduserer låneopptaket med 27 130 328 kroner for Arendal konsolidert (kommunen og foretakene).

Arendal kommune (inkl. selvkost) reduserer låneopptaket med 45 130 328 kroner, mens Arendal eiendom KF og Arendal havn KF øker sine låneopptak med henholdsvis 5 000 000 og 13 000 000 kroner.

Kommune/foretak	Endring låneopptak (-økning/ +nedtak)		
	7.1 Prosjektavslutninger	7.2 Forslag til endring i vedtatte budsjett	SUM
Arendal kommune	254 328	44 876 000	45 130 328
Arendal eiendom KF	-	- 5 000 000	- 5 000 000
Arendal havn KF	-	- 13 000 000	- 13 000 000
SUM Arendal konsolidert	254 328	26 876 000	27 130 328

4.1 Avslutning investeringsprosjekter

Prosjektavslutninger samlet

Kommune/foretak	Budsjett	Regnskapsført	Mer- (-)/ mindre- forbruk (+)	Endring låneopptak (-økning/+nedtak)
Arendal kommune	2 083 000	2 151 280	- 68 280	254 328
Arendal Eiendom KF	-	-	-	-
Arendal havnevesen KF	-	-	-	-
Sum	2 083 000	2 151 280	- 68 280	254 328

Avslutning av investeringsprosjekter med netto mindreforbruk benyttes til nedbetaling av gjeld/reduksjon av nye lånopptak, og netto merforbruk finansieres med låneopptak. Prosjekter som avsluttes i foretakene overføres til kommunen for nedbetaling av gjeld eller reduksjon av nye låneopptak.

Prosjektavslutningene for Arendal konsolidert viser et merforbruk på 68 280 kroner, men en reduksjon i låneopptak på 254 328 kroner. Detaljer er forklart under.

Rapporter om resultat av kontrollhandlinger som gjelder regnskap for avsluttede prosjekter fra revisor er vedlagt

Prosjektavslutninger Arendal kommune

Prosjekt	Prosjektnavn	Budsjett	Regnskapsført	Mer- (-)/ mindre- forbruk (+)	Endring låneopptak (-økning/+nedtak)
45001	Utskifting seiltak utescene bakgården	300 000	303 655	-3 655	-2 924
6547	Barbu Park 2019	1 253 000	1 354 645	-101 645	326 232
5802	Innføring av droneteknologi (2022)	530 000	492 980	37 020	-68 980
Sum		2 083 000	2 151 280	-68 280	254 328

Arendal kommune har et merforbruk på 68 280 kroner mot budsjett på prosjekter som foreslås avsluttet i tertial 2 2024. Annen finansiering (primært spillemidler) fører likevel til at kommunen kan redusere låneopptaket med 254 328 kroner når disse prosjektene avsluttes.

6547 - Barbu Park 2019 har et overforbruk på 101 645 mot budsjett, men kommunen kan redusere låneopptaket med 326 232 fordi prosjektet har fått inn 495 000 kroner i spillemidler (2020).

Prosjektavslutninger vann og avløp

Ingen prosjektavslutninger vann og avløp tertial 2 2024.

Prosjektavslutninger Arendal eiendom KF

Ingen prosjektavslutninger Arendal eiendom KF tertial 2 2024.

Prosjektavslutninger Arendal havnevesen KF

Ingen prosjektavslutninger Arendal havnevesen KF tertial 2 2024.

4.2 Forslag til endring av vedtatte investeringsbudsjett

Arendal kommune konsolidert

Det foreslås å redusere brutto investeringer med 15 720 000 og at låneopptaket reduseres med 26 876 000 kroner.

Arendal kommune

AK - prosjekter med lånefinansiering

Prosjekt	Prosjektnavn	Endring brutto investering	Endring mva-komp	Endring tilskudd/fond	Endring låneopptak
1006	Arendal eiendom KF - utlån	5 000 000	0	0	5 000 000
1009	Arendal havnevesen KF - utlån	13 000 000	0	0	13 000 000
	SUM endring utlån mot KF	18 000 000	0	0	18 000 000
5530	Parkeringsautomater 2017 (korreksjon mva - tilbakeføring)	500 000	100 000	0	400 000
5530	Parkeringsautomater 2017 (korreksjon mva- ny føring)	-500 000	0	0	-500 000
1635	Østre Agder Brannvesen - biler og utstyr	0	0	-560 000	560 000
5689	Rore Arendal Del 2 (2021)	-30 000 000	0	0	-30 000 000
5572	Eydehavn - vei/infrastruktur AFK	-10 000 000	0	0	-10 000 000
5686	Opprusting av murer og veisikring (2021)	495 000	99 000	0	396 000
54001	Arendal GO	-317 000	-63 400	0	-253 600
5685	Forsterkning av veikroppen	-178 000	-35 600	0	-142 400
5690	Landmålerutstyr 2021	-920 000	-184 000	0	-736 000
5906	Solborg - trafo, beredskap, ladestruktur og garderober (2022)	500 000	100 000	0	400 000
51000	VA investeringer	-5 000 000	0	0	-5 000 000
NY	Natvig felt B (vei, vann og avløp) overført fra AE	11 700 000	0	11 700 000	0
	SUM endringer AK konsolidert	-15 720 000	16 000	11 140 000	-26 876 000

Kommentarer til endringene:

5689 Rore Arendal Del 2 (2021)

Brutto investering tas ned fra 60 til 30 mill. kroner i 2024 og skyves til 2026.

5572 Eydehavn - vei/infrastruktur AFK

Prosjekt tas ned og stenges, da samarbeidsprosjekter med AFK går via drift.

5686 Opprusting av murer og veisikring (2021)

Grunnet et veisikringsprosjekt har kostnadene gått utover budsjett, og det er behov for å øke budsjettet noe. Midler foreslår omdisponert fra 54001 Arendal GO og 5685 Forsterkning av veikroppen.

5906 Solborg - trafo, beredskap, ladestruktur og garderober (2022)

Oppjustering av budsjett i henhold til pågående prosjekter Solborg. Prosjektet fikk for stort nedtrekk i tertial 1.

510000 VA investeringer

Nedjustering rammebevilgning vann og avløp (VA).

5530 Parkeringsautomater 20217 (korreksjon mva) og 1635 Østre Agder Brannvesen - biler og utstyr er korreksjoner av feilført mva. kompensasjon og tilskudd fra tertial 1.

Se kommentar under Arendal eiendom KF for Natvig felt B.

Arendal eiendom KF

Følgende forslag til endringer i investeringsbudsjettet:

AE - prosjekter med lånefinansiering					
Prosjekt	Prosjektnavn	Endring brutto investering	Endring mva-komp	Endring tilskudd/fond	Endring låneopptak
6654	Natvig felt B (overføring til AK infrastruktur)	-11 700 000	0	-11 700 000	0
6654	Reduserte salgsinntekter, Natvig felt B	0	0	-5 000 000	5 000 000
SUM		-11 700 000	0	-16 700 000	5 000 000

Kommentarer til endringene:

6654 - Natvig felt B

Infrastrukturprosjekter for Natvig felt B må gjøres av kommunen, 11 700 000 kroner overføres til kommunen og fordeles på forskjellige funksjoner. Salgsinntekter på 5 000 000 kroner kommer ikke inn i 2024 og tas derfor ned i tertial 2- 2024 og legges inn kommende år.

Arendal havnevesen KF

Følgende forslag til endringer i investeringsbudsjettet:

Prosjekt	Prosjektnavn	Endring brutto investering	Endring mva-komp	Endring tilskudd/fond	Endring låneopptak
11612	Roro Kai Eydehavn (2024)	23 050 000	0	18 050 000	5 000 000
11614	Lagertelt 3990 m2 2024	13 000 000	0	0	13 000 000
11493	Ny kai - Eydehavn - 2019	-5 000 000	0	0	-5 000 000
SUM	SUM	31 050 000	-	18 050 000	13 000 000

Kommentarer til endringene:

11612 Roro kai Eydehavn (2024)

Får tilskudd på 18 050 000 kroner fra Kystverket og overfører 5 000 000 kroner fra prosjekt 11493

Ny kai - Eydehavn - 2019.

11614 Lagertelt 3990 m2 2024

Brutto investering på 13 000 000 kroner vedtatt av bystyret 05.092024 sak 17/627-1596 Nytt lagertelt - økt låneopptak.

5 Klimabudsjett

Status Klimabudsjett

Klimatiltak i HØP-perioden 2023-2027 administrasjonen:

Utskifting til fossilfrie kjøretøy, leasede. Forskrift setter krav om etterspørsel etter nullutslippskjøretøy. Innvilget støtte fra Klimasats til gjennomgang av den totale bilparken i Arendal kommune. Forbereder nytt anbud kjøretøy mai 2025.

Klimatiltak i HØP-perioden 2023-2027 Kommunalteknikk:

- Utskifting av driftsoperatørbiler, driftslederbiler og verkstedvogn. Totalt 4 biler. Ikke igangsatt.
- Utskifting fra fossile til elektriske kontorbiler, 2 stk. Kjøpt 2 stk. i 2023. Plan for ytterligere 1 stk. i 2025.
- Utskifting av en liten feiemaskin (sentrum). Klimasatsmidler mottatt, og anskaffelse pågår.
- Utskifting av en liten gravemaskin. Utgår etter vurdering av behov og pris.
- Utskifting en liten hjullaster. Utgår grunnet manglende midler.
- Utskifting av to små lastebiler. På planen for 2025 og 2026
- Biogass på Saulekilen renseanlegg. Ferdigstilt.
- Energieffektivisering vei. LED veily. Påbegynt.
- ENØK - tiltak (Solborg). Delprosjekt 2023/2024 utført. Rest satt på vent grunnet økonomi.

Klimatiltak i HØP-perioden 2024-2027 Arendal Eiendom KF:

- Utskifting av fem kontorbiler med elektriske kjøretøy. Status ukjent.
- Fossilfri byggeplass (opsjon legevakta). Prosjekt fossilfri byggeplass ble ikke gjennomført.
- Ladeinfrastruktur elbiler. Status ukjent.
- Redusere energiforbruk med 20% via solceller på et nytt bygg – passivhus. Påbegynt. Flere kommunale bygg installerer solceller på tak.
- Kjøp av opprinnelses-garantier. Gjennomført.

Klimatiltak i HØP-perioden 2024-2027 Arendal havn KF:

- Ny el. havnekran. Ferdigstilt. Reduksjon klimagassutslipp ikke beregnet.
- Elektrifisering av maskinpark, 2 elbiler. Ferdigstilt. Arendal havn har nå 4 elbiler.
- Ny kai Eydehavn. Prosjektet utsatt til 2027-2028.
- Håndteringsutstyr/logistikk Eydehavn terminal. Ferdigstilt. Reduksjon klimagassutslipp ikke beregnet.
- Oppgradering Sandvikodden. Ferdigstilt. Reduksjon klimagassutslipp ikke beregnet.

Klimatiltak for HØP-perioden 2024-2027 Agder fylkeskommune:

- Gradvis elektrifisering bybusser i Arendalsregionen. Potensial for utslippskutt. Ferdigstilt. Agder fylkeskommune har byttet ut 100 dieselbusser med elbusser.
- Utslippskrav drosjenæring. Påbegynt. Agder FK utreder muligheten for å innføre miljøkrav til alle drosjene i Agder fra 2024/2025. Drosjenæringen selv har kommet godt i gang med overgangen til nullutslippskjøretøy.

6 Arbeidsgiverstrategi

Dette avsnittet beskriver status i arbeidet med å realisere bystyrets vedtak om mål og prioriteringer i 2024.

For å møte kommende utfordringer er det viktig at kommunen er en attraktiv og konkurransedyktig arbeidsgiver. Bystyret vedtar ny arbeidsgiverstrategi for hver periode. Denne er tett knyttet opp mot FNs bærekrafts mål og kommuneplanens samfunnsdel.

Særlige satsingsområder vedtatt av bystyret for handlingsplanperioden 2024-2027 er:

Opprettholde antall lærlinger i kommunen i henhold til vedtatt lærlingestrategi

Videreføre arbeidet med å iverksette de sentrale partenes intensjonserklæring om heltidskultur i helse- og omsorgstjenestene, men også i oppveksttjenestene

Å skape et større mangfold blant kommunens ansatte, øke kompetansen på mangfolds ledelse og sikre gevinster av et mer mangfoldig miljø.

Utvikle og opprettholde intensiteten i arbeidet med å nå sykefraværsmålene i alle sektorer.

Digitalisering av tjenester og prosesser gjennom IKT Agder-samarbeidet. Kvalitetssikring og effektivisering gjennom kontinuerlig læring og forbedring.

Mål, status og prognoser for de ulike områdene beskrives under.

6.1 Lærlinger

Det å tilby unge arbeidsplasser gjennom et læringsløp har vært en viktig strategisk satsning i Arendal kommune i mange år. Dette er et konkret tiltak som ikke bare skal sikre kompetent arbeidskraft i regionen i årene fremover, men også hindre utenforskap.

Ved utgangen av august 2024 hadde vi totalt 130 lærlinger og lære kandidater i ulike læreløp. Det tilsvarer 2,7 lærlinger og lære kandidater per 1000 Innbygger.

Selv om alle kvalifiserte elever i de store kommunale fagene som søkte i 2024 fikk plass, har vi ikke klart å fylle opp alle lærlingeplassene. Per 2. tertial har vi 6 lærlingeplasser ledig. Innsøkingen til lære plasser er noe redusert sammenlignet med tidligere år. For at flere ungdommer skal søke lære plass, er det viktig at lærlingene våre opplever og deler positive opplevelser fra læretiden. Her spiller veilederne en stor rolle. Det er viktig for kommunen å ha gode og motiverte veiledere som gir god oppfølging og som ønsker å være veileder. Dette er noe vi vil følge opp fremover.

Ellers er Agder på toppen nasjonalt i antall løpende lærekontrakter med 2,4 kontrakter per 1 000 innbyggere. Nasjonalt snitt er 1,62 kontrakter per 1 000 innbyggere.

6.2 Heltidskultur

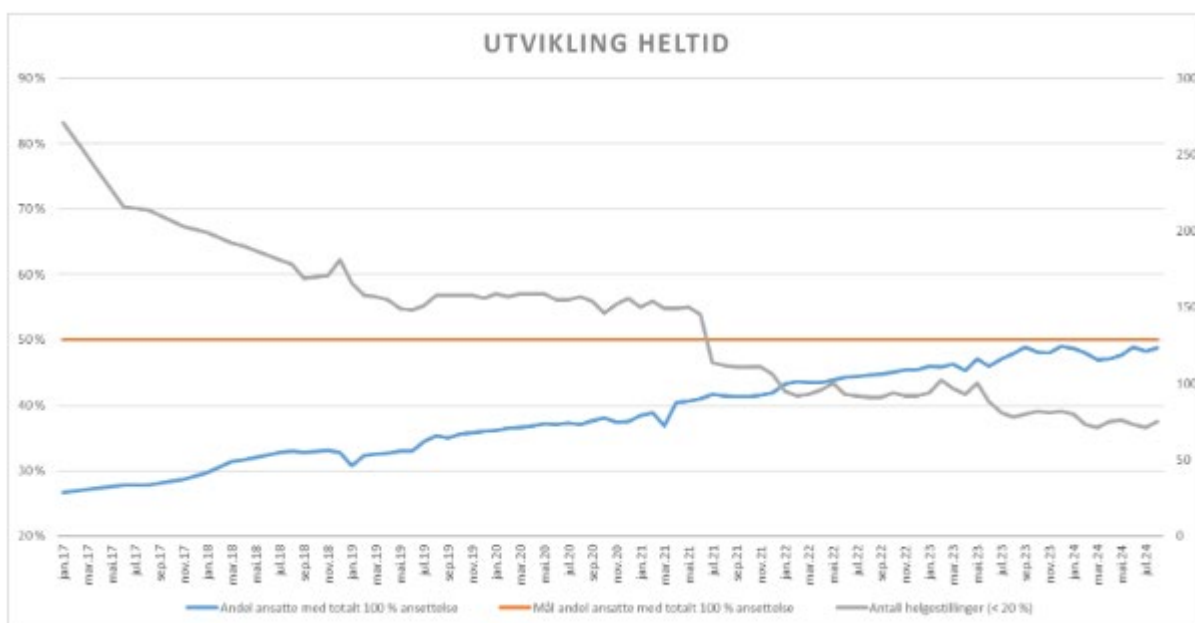
Målet for 2024 er en heltidsandel på minst 62,5 % på kommunenivå. Pr. 2. tertial har vi klart dette med 63,9 %. Det skal være minst 50 % heltidstilsatte innenfor hver sektor.

Tabellen under viser andelen faste ansatte i de ulike sektorene per 30.8.2024. På grunn av definisjoner i uttrekket kan antallet avvike noe fra andre tabeller i tertialrapporten, men tabellen gir uansett et godt inntrykk av heltidsandelen. Spesielle yrkesgrupper som fastleger og deltidsmannskaper i brann påvirker tabellen.

Organisasjonshierarki	Antall ansatte	Antall ansatte med full stilling	Heltidsandel
12-Samfunn og næring	309	193	62,5%
13- Helse og mestring	1524	776	50,9%
14-Oppvekst og utdanning	1116	846	75,8%
15- Kultur og inkludering	242	189	78,1%
16-Organisasjon og utvikling	76	70	92,1 %
17-Økonomi og strategi	21	20	92,2 %
Totalt	3272	2091	63,9 %

Heltidskultur i helse og mestring spesielt

Arendal kommune har jobbet grundig og målrettet med å øke andelen heltidstilsatte, særlig de siste 7 årene. Fra 2017 til 2024 har andelen deltidstilsatte i helse og omsorg blitt redusert fra 74 % til ca. 50 %. Det er 468 flere heltidstilsatte i Arendal kommune nå sammenlignet med da vi startet. Målet for 2024 er at minst 50 % av de ansatte i sektoren skal ha full stilling. Målet for perioden frem til 2027 er en heltidsandel på 65 % i helse og mestring. Figuren under viser utvikling heltid for sektoren fra og med januar 2017 til og med august 2024. Heltidsandelen hadde en liten nedgang i starten av året, men er nå på vei opp igjen.

Heltidsarbeidet skjer i tett samarbeid med de ansattes tillitsvalgte. Det jobbes mye med å endre kultur og holdninger. Det har vært behov for mye ny kunnskap, og vi har hatt mange personalmøter og samlinger hvor heltid har vært tema. I likhet med alle andre kommuner som har jobbet med dette har vi også måttet håndtere utfordringen med økt antall helgetimer. De ansatte i Arendal kommune jobber flere helgetimer nå enn i 2017. Sektoren jobber med flere ulike måter å organisere turnus på for å få dette til. I juni 2024 nedsatte kommunedirektøren en arbeidsgruppe for å intensivere heltidsarbeidet. Helgetimer er fortsatt et sentralt tema og det er et faktum at det er i helg kommunen har mest vakante stillinger. Antall helgetimer vil derfor være et viktig tema i arbeidet. Undersøkelse av ufrivillig deltid blant ansatte fra 1. kvartal 2024 viser at flere medarbeidere takker nei til økt stilling fordi det medfører et økt antall helgetimer. I 2024 jobbes det videre med oppgavedeling og organisering av tjenestene. Dette er et vanskelig omstillingsarbeid og et godt og tett samarbeid med ansatte og tillitsvalgte er svært viktig for oss.

Det er mange fordeler med hele stillinger. For brukere av tjenestene betyr det bedre kontinuitet og høyere kvalitet. Det vil være flere kjente ansikter for pasientene når det er de samme ansatte som yter tjenestene gjennom uka. For samfunnet betyr dette mye for likestilling og yrkesdeltagelse. Ikke minst har kommunen behov for arbeidskraften til kvalifisert helsepersonell både nå og i årene som

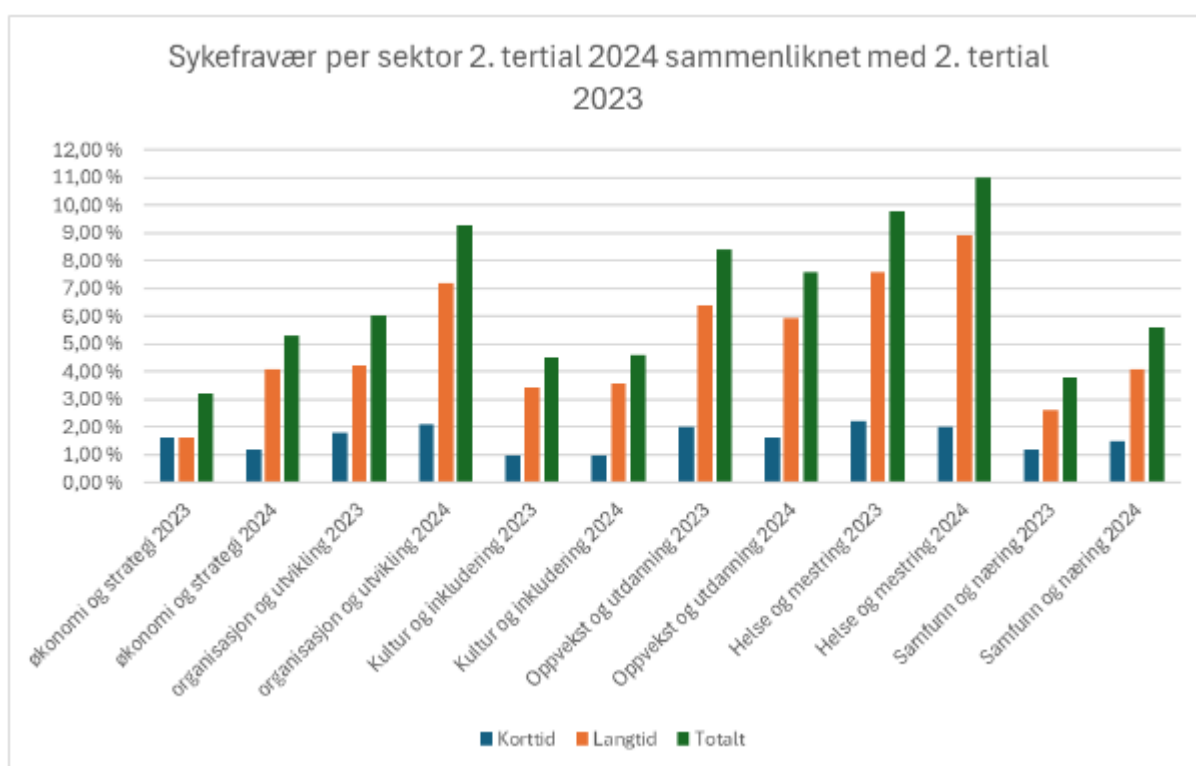
kommer. For den enkelte ansatte betyr hele stillinger en lønn å leve av, muligheter for lån i banken, forutsigbar fritid og arbeidstid, trygg pensjon, oppsigelsesvern og større muligheter til å leve et liv uten å være avhengig av andre. For kommunen som arbeidsgiver betyr det at vi kan bruke mindre tid på administrasjon av små stillinger og heller bruke ressursene våre på kvalitet og fag. Alt tyder på at arbeidsmiljø, kompetanse og sykefravær blir positivt påvirket av at kommunen klarer å tilby flere hele stillinger.

I tillegg er deltid dyrt. Kommunen sparer rundt 6 mill. kroner. i året i faste kostnader ved å ha færre ansatte i større stillinger sammenlignet med 2017.

6.3 Lavere sykefravær

Bystyrets mål for sykefravær i perioden 2024-2027 er satt til 6,5 %. Dersom målet nås, vil Arendal kommune være blant kommunene med lavest sykefravær i Norge.

Sykefraværet er pr. 2. tertial 2024 8,52 %. Dette er noe høyere fravær enn sammenlignet med samme periode i fjor som var 8,14 % (ikke feriekorrigererte tall).

Forebyggende og universelle tiltak:

Forbedringsarbeid basert på 10-faktormodellen fra KS medarbeiderundersøkelse.

Støtte til og utvikling av ledelse og partsamarbeid – Neste opplæring i Hovedavtalen er planlagt januar 2025

En god grunnmur av gode rutiner for rask og tett oppfølging av sykefravær.

Tett samarbeid med bedriftshelsetjenesten om forebyggende tiltak

Fokus på bruk av bransjeprogrammene "En bra dag på jobb" som en del av IA-avtalen

Prosjektet HMS i skolen – forebygging av emosjonelle belastninger er videreført som et implementeringsprosjekt rettet mot ansatte i skolene.

Oppfølging av HMS- og kvalitetsutvalgene i arbeidet med risikovurdering som et forebyggende tiltak

Samarbeid med People@Work rettet mot skoler og barnehager

Lederopplæring med fokus på det praktiske sykefraværsarbeidet

Lederstøtte til ledere som ønsker bistand i avdelinger med høyt sykefravær

Individuelle tiltak:

MoA-møter (mulighets- og avklaringssamtaler) for sykefraværssaker som enten er utpreget langvarige, hyppige eller komplekse

Bruk av "Raskere frisk" som leveres av AS3

Aktiv bruk av ekspertbistand

Omplasseringer til annet passende arbeid for ansatte som av helsemessige årsaker ikke kan fortsette i sin stilling

Medarbeiderundersøkelsen 2024:

Arendal kommune gjennomfører medarbeiderundersøkelse hvert andre år. Undersøkelsen i benytter er 10-Faktor fra KS. Faktorene som måles er avgjørende for gode resultater og kan påvirkes gjennom målrettet utviklingsarbeid.

Medarbeiderundersøkelsen ble gjennomført i perioden mars – april 2024. Svarprosent er 61 % som er under målet på 70 %.

Resultater på kommunenivå for perioden 2015 - 2024:

	2024	2021	Endring 21 - 24	2019	2017	2015	Norge 2021	Norge 2024
Svarprosent	61 %	59%		57 %	43,70 %	41,90 %		
INDRE MOTIVASJON	4,0	4,3	-0,3	4,3	4,3	4,4	4,2	4,1
MESTRINGSTRO	4,1	4,4	-0,3	4,4	4,3	4,4	4,3	4,1
AUTONOMI	4,0	4,2	-0,2	4,2	4,3	4,3	4,2	4,1
BRUK AV KOMPETANSE	4,0	4,3	-0,3	4,3	4,3	4,2	4,2	4,0
MESTRINGSORIENTERT LEDELSE	3,8	3,9	-0,1	4,0	3,9	3,7	3,9	3,8
ROLLEKLARHET	4,0	4,3	0,0	4,3	4,2	4,2	4,2	4,0
RELEVANT KOMPETANSEUTVIKLING	3,4	3,6	-0,2	3,8	3,7	3,3	3,7	3,6
FLEKSIBILITETSVILJE	4,1	4,5	-0,4	4,5	4,5	4,2	4,4	4,2
MESTRINGSKLIMA	3,9	4,1	-0,2	4,1	4,1	3,7	4,0	4,0
PROSOSIAL MOTIVASJON	4,4	4,7	-0,3	4,7	4,7	4,6	4,6	4,4

Arendal kommune skårer dårligere på alle faktorer i 2024 enn i 2021 og dårligere på fem faktorer enn landsgjennomsnittet for 2024. Disse fem faktorene er markert med gult i tabellen over.

Det er en forventning om at alle ledere skal følge opp medarbeiderundersøkelsen i sin tjeneste i samarbeid med ansatte og HMS- og kvalitetsutvalg høsten 2024. Prosessen kan være at man sammen bli enige om to faktorer som man ønsker å forbedre og to faktorer som man ønsker å opprettholde de gode resultatene for.

6.4 Likestilling og mangfold

Arendal kommune jobber aktivt og målrettet med å fremme mangfold og inkludering, i tillegg jobber vi planmessig med å hindre diskriminering og utenforskap gjennom konkrete prosjekter som blant annet "Inn i jobb", "Flyktninger i jobb" og "Arbeid til flere".

Dette arbeidet ser vi som helt nødvendig for å ivareta både arbeidsgiver- og samfunnsansvaret vi

har som kommune. Vi vet at komplekse utfordringer som levekårsutfordringer og ubenyttede ressurser hindrer regional vekst, derfor må kommunen gå foran for å få flere i arbeid.

Gjennom samarbeid med NAV har enhet kommunalteknikk og geodata åpnet opp for arbeidspraksis av arbeidssøkere med innvandrerbakgrunn og høyere utdanning. Formålet er å gi disse relevant arbeidserfaring og språkpraksis, samtidig som begge parter øker kulturell kompetanse. Et slikt praktikantprogram er med på å systematisere inkludering- og mangfoldsarbeidet.

For å kunne lykkes med mangfolds- og likestillingsarbeid jobber vi med bevisstgjøring gjennom holdningsskapende tiltak og setter tydelig krav for sosial bærekraft. Vi jobber med en revidering av arbeidsgiverstrategien, hvor en ny mangfolds-erklæring vil inngå i den nye utgaven.

Arbeidsgiverpolitikken skal tydeliggjøre hvordan vi på systemnivå skal arbeide med å fremme likeverdige arbeids-, lønn- og utviklingsmuligheter uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, alder, etnisitet og religion. Kommunen har en ambisjon om å speile samfunnet for å bedre tjenesteleveransen.

Et konkret tiltak er at Arendal kommune gjennom tilskuddsmidler fra IMDi får muligheten til å arrangere en rekrutteringskonferanse i november 2024. Der vil vi sette fokus på å øke etnisk mangfold i arbeidslivet.

Gjennom sertifiseringsordningen Likestilt Arbeidsliv, som er et faglig fyrtårn for sosial bærekraft, jobber vi systematisk med de 7 innsatsområdene som ivaretar likestillings- og mangfolds-kriteriene. Dette er forankret i kommuneplanens samfunnsdel, arbeidsgiverstrategien, handlingsplan mot rasisme og diskriminering og LIM-planen for Agder (likestilling, inkludering og mangfold). Det jobbes frem mot resertifisering våren 2025.

6.5 Digitalisering av tjenester og prosesser

Nesten all drift og utvikling av IKT i Arendal kommune skjer i tett samarbeid med IKT Agder IKS.

IKT Agder eies av 14 kommuner samt Agder fylkeskommune. Samarbeidet har ansvar for over 47 000 brukere. IKT Agder er deltakernes IKT-organisasjon. Målet til IKT Agder er å ha brukeren i sentrum, levere mer IT for pengene og være modige og i front på tjenesteutvikling. Deltakernes mål er å bruke IKT Agder som verktøy for å løfte regionen og Norge digitalt.

Kostnadene knyttet til drift og utvikling i IKT Agder økte sterkt i fra 2023 til 2024 men det er ikke meldt om noen tilsvarende økning videre.

IKT Agder har utarbeidet en ny deltakerstrategi og tilhørende «Samstyringsmodell for digital tjenesteutvikling». Modellen er i ferd med å iverksettes i IKT Agder samarbeidet.

De grunnleggende prinsippene for dette er:

- ✧ Fart og fremdrift
- ✧ Styring/håndtering ved unntak (beslutninger tas på lavest mulig nivå)
- ✧ Kompetanse og egnethet viktigere enn representasjon
- ✧ Frikjøp for å sikre fart og dedikasjon

Målet er at strategien skal bedre IKT Agders evne til å gjennomføre en digital transformasjon og møte strengere krav til digitalisering.

Arendal er også deltakere i andre interkommunale samarbeid som Digi Agder og RKG. Arendal stiller blant annet med ressurs som programleder for eHelse 2030 hvor alle Agder-kommunene samarbeider om økt digitalisering innenfor helse.

Kunstig intelligens (KI) er et fokusområde som kan gi potensielt store effekter. Løsninger basert på KI brukes allerede i mange fagsystemer og vi være en stadig større selv av fagsystemene fremover. Bruk av generativ KI innen saksbehandling gir store mulighet for effektivisering og testes ut på ulike områder for å finne praktisk bruk som gir gode effekter på en ansvarlig måte

Et eksempel på nytt prosjekt som vil bruke KI aktivt er SPIDER hvor KI brukes til

ruteoptimalisering. Her har også Arendal kommune bidratt med egen prosjektleder for å sikre rask gjennomføring.

Offentlig støtte til bredbåndsutbygging

Offentlig støtte er et virkemiddel for å stimulere til utbygging av bredbånd i områder hvor det ikke er kommersielt lønnsomt å bygge ut. Midlene tildeles via fylkeskommunen etter søknad fra kommunen. Arendal kommune er blant kommunene med best bredbåndsdekning med tilbud om 100 Mbit/s eller mer for 99% av alle husstander og tilbud om 1 Gbit/s (i praksis fiber) eller mer for 98,5% av alle husstander i kartlegging i 2023. Tilsvarende tall for 1 Gbit/s i 2022 var 96,8%, altså en forbedring på 1,7 %-poeng. Merk at tallene for 2024 ikke inneholder påbegynte utbygginger som ikke er avsluttet, eller fritidsboliger som ikke er støtteberettigede. Med bakgrunn i dette ble det ikke funnet egnede området for søknader for 2024. Det vil bli gjennomført en kartlegging blant innbyggerne for å kartlegge eventuelle feil i kartgrunnlaget for å se om det dukker opp områder som kan være aktuelle for en utbygging for 2025.

Følgende utbygginger er påbegynt og forventes avsluttet i løpet av 2024.

Dalenveien øst for Helleheia – 13 husstander

Hasseldalen-Mauråsen – 7 husstander

Vardåsen-Bråstad – 38 husstander

6.6 Helse, miljø, sikkerhet og læringskultur

For å gjøre HMS-arbeidet mest mulig relevant har vi et særlig fokus på emosjonelle og relasjonelle belastninger, samt arbeid med risikovurderinger. HMS- og kvalitetsutvalg i de enkelte virksomhetene har en viktig nøkkelfunksjon i dette arbeidet. Anbefalinger til HMS- og kvalitetsutvalgene for å forebygge emosjonelle belastninger brukes til å styrke arbeidet i alle sektorer. Se mer informasjon om tiltak under delen om sykefravær.

For å styrke læringskulturen i kommunen har det over flere år vært jobbet systematisk med å øke antallet avvik vesentlig. Arbeidet har vært svært vellykket og det oppfattes å være en generell forståelse i organisasjonen av at avvik handler om læring og forbedring. Enhetene er kommet langt i dette arbeidet og jobber både på systemnivå og med enkeltsaker som handler om forbedring. Det høye antallet avvik tilsier at ansatte opplever det som naturlig og trygt å melde avvik.

For å øke antallet avvik har kommunen satt et kvantitativt mål om henholdsvis 3 000 HMS-avvik og 4 000 kvalitetsavvik per år.

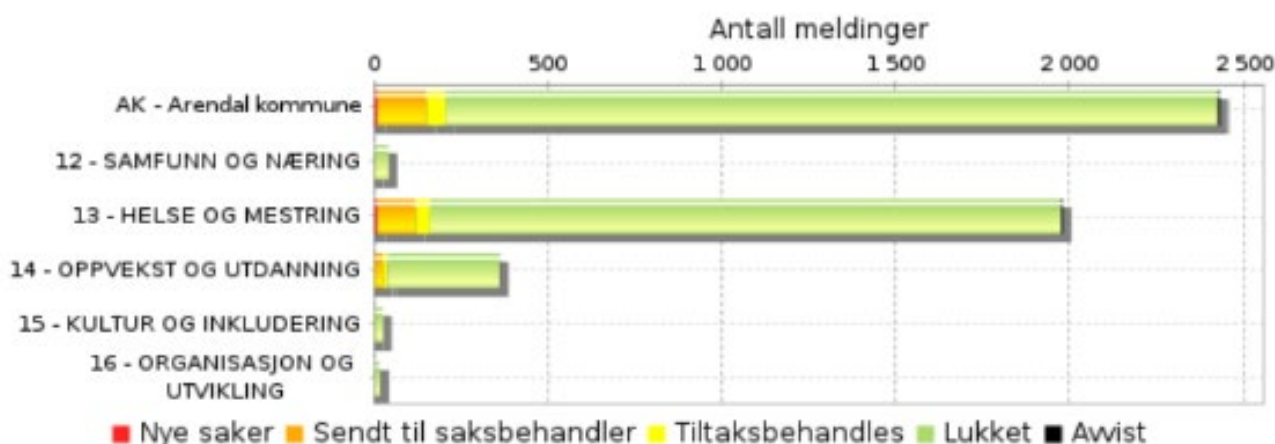
Tabellen under viser antall avvik pr. 2. tertial 2024 sortert på ulike måter. Totalt er det levert 5938 avvik pr. 2. tertial. 2468 av disse var HMS-avvik.

Oversikt etter tjenesteområde	
AK - Arendal kommune	5938
12 - SAMFUNN OG NÆRING	107
13 - HELSE OG MESTRING	4416
14 - OPPVEKST OG UTDANNING	1309
15 - KULTUR OG INKLUDERING	65
16 - ORGANISASJON OG UTVIKLING	39
17 - ØKONOMI OG STRATEGI	1

Oversikt etter alvorlighetsgrad	
Lav	1461
Middels	3339
Høy	1138

Oversikt etter type skjema	
HMS-melding	2468
Kvalitetsmelding Administrative tjenester	392
Kvalitetsmelding Barnehager	25
Kvalitetsmelding Brann	3
Kvalitetsmelding Helse og omsorg	1867
Kvalitetsmelding Legemiddelhåndtering	846
Kvalitetsmelding Levekår	10
Kvalitetsmelding Skole	285
Personvern/Informasjonssikkerhet	42
HMS-områder som er meldt	
Brannvern og el-sikkerhet	76
Ergonomi	42
Giftige, helsefarlige stoffer, gasser	14
Inneklima	54
Lys, stråling, støy	29
Personskade	108
Psykososialt/organisatorisk arbeidsmiljø	237
Stikkskader - med fare for blodsmitte	6
Utstyr	132
Vedlikehold, orden, renhold	57
Vold og trusler fra bruker/pårørende	1020
Ytre Miljø	44
annet	587
Åpne/ulåste dører	62

Oversikt etter status

Som en del av arbeidet med kvalitetsforbedring vil kommunen fortsette arbeidet med læringskultur. Kjennetegn på en god læringskultur er når ledere, verneombud og ansatte er opptatt av å skape resultater, nye tankemønstre, optimisme og lærer å lære sammen. I stedet for å lete etter feil, leter vi etter forbedringer. Konkret vil vi jobbe særlig mot å redusere variasjonen mellom enheter i hvor aktivt de bruker avvikssystemet.

Det pågår i 2024 en anbudsprosess med sikte på å anskaffe et nyere, mer moderne avvikssystem. Det forventes at implementering av nytt system vil gjøre bruken enklere for ansatte. Det forventes at dette vil bidra til at flere avvik fanges opp og blir meldt i fremtiden. Implementering av et nytt avvikssystem vil kreve opplæring og dette vil gi et godt bidrag til at de fleste ansatte i kommunen får nødvendig opplæring, men også en påminner om viktigheten av en god avvikskultur, per september anslås det at nytt system kan implementeres i første halvår 2025. Det gjøres også et større arbeid med å utarbeide risikovurderinger i enhetene. Dette antas å sette et sterkere fokus på risikofaktorer i arbeidet og vil være et ytterligere bidrag til å forsterke kulturen for å melde avvik/forbedringsforslag. Vår bedriftshelsetjeneste, Agder Arbeidsmiljø, retter også sitt fokus mot lovpålagt risikovurdering og har en satsning mot helse og mestring i andre halvår 2024.

6.7 Samarbeid for å nå målene

Kommunen har et tett samarbeid med mange andre aktører for å nå målene innenfor arbeidsgiverstrategien:

Det er et godt samarbeid mellom Østre Agder-kommunene, og samarbeidet foregår innenfor flere områder og arenaer. Blant annet gjennom arbeidsgivernettsverk og gjennom forvaltningsgrupper i IKT-Agder samarbeidet.

I arbeidet med å få ned sykefraværet er samarbeidet med fagforeningene og vernetjenesten sentralt. I tillegg bidrar Agder Arbeidsmiljø IKS, AS3, People@Work, NAV og KS. Kommunen har et tett og godt samarbeid med alle involverte.

Samarbeidet om digitalisering og IKT-drift omfatter hele Østre Agder, Vennesla, Setesdalskommunene og Agder fylkeskommune.

DigiAgder er et nettverkssamarbeid for digitalisering hvor alle kommunene på Agder deltar sammen med fylkeskommunen. Målet med nettverket er en bedre digital infrastruktur og gode løsninger for innbyggerne på Agder. Kommunen har et godt samarbeid med opplæringskontorene for de ulike yrkesfagene og med fylkeskommunen generelt om lærlinger.

Kommunen jobber videre for å påvirke andre arbeidsgiver i Agder til å ta imot flere lærlinger.

Arendal kommune er sertifisert som "Likestilt Arbeidsliv"-arbeidsplass. En del av dette arbeidet er å delta i nettverk med andre private og offentlige arbeidsgivere i Agder.

Arendal kommune er deltaker i KS prosjektet "Inn i jobb". Dette prosjektet har som mål å motvirke utenforskap ved å få unge mellom 18-30 år, som står utenfor skole og arbeid, inn i kommunale jobber. I dette prosjektet er Arendal kommune i nettverk med andre kommuner. I prosjektgruppen er både tjenestene og tillitsvalgte representert.

7 Forslag til budsjettendringer

Forslag til endringer i sektorenes økonomiske ramme for Arendal kommune

Sektor	Forslag til endringer	Økte utgifter/ red. inntekter	Red. utgifter/ Økte inntekter
Felles finansiering drift	Økte renteinntekter AK		9 250 000
Felles finansiering drift	Økte renteutgifter AK	6 503 000	
Felles finansiering drift	Økte konserninterne renteinntekter fra AH		23 000
Felles finansiering drift	Minimumsavdrag AK	3 068 000	
Felles finansiering drift	Svikt i kompensasjon for merutgifter knyttet til snøfall	11 021 000	
Økonomi og strategi	Arendal eiendom: Tilbakeføring kompensasjon snøkaos		2 630 000
Økonomi og strategi	Arendal eiendom: Korrigering indeksregulering innleide bygg	1 000 000	
Økonomi og strategi	Arendal eiendom: Justering strømbudsjett		8 000 000
Økonomi og strategi	Arendal eiendom KF: økt husleie RA (pga økt minimumsavdrag)	1 151 000	
Felles finansiering drift	Bruk av disposisjonsfond		2 840 000
Felles finansiering drift	Fordeling innsparingskrav tertial 1: Vakanser, overtid, vikarbruk og innkjøp	10 000 000	
Samfunn og næring	Fordeling innsparingskrav tertial 1: Vakanser, overtid, vikarbruk og innkjøp		293 000
Helse og mestring	Fordeling innsparingskrav tertial 1: Vakanser, overtid, vikarbruk og innkjøp		4 423 000
Oppvekst og utdanning	Fordeling innsparingskrav tertial 1: Vakanser, overtid, vikarbruk og innkjøp		4 035 000
Kultur og inkludering	Fordeling innsparingskrav tertial 1: Vakanser, overtid, vikarbruk og innkjøp		882 000
Organisasjon og utvikling	Fordeling innsparingskrav tertial 1: Vakanser, overtid, vikarbruk og innkjøp		259 000
Økonomi og strategi	Fordeling innsparingskrav tertial 1: Vakanser, overtid, vikarbruk og innkjøp		108 000
Bruk av bundet fond:			
Kultur og inkludering	Økt utgift lokal fritidskasse	520 000	
Kultur og inkludering	Bruk av bundet fond lokal fritidskasse		520 000
Kultur og inkludering	Økt utgift Ung kultur	804 000	
Kultur og inkludering	Bruk av bundet fond Ung kultur		804 000
Sum		34 067 000	34 067 000

Forslag til endringer i investeringsbudsjettet for Arendal kommune

Prosjekt	Forslag til endringer	Økte utgifter/ red. inntekter	Red. utgifter/ Økte inntekter
1006	Arendal eiendom KF - utlån/mellomværende	5 000 000	
1009	Arendal havnevesen KF - utlån/mellomværende	13 000 000	
5530	Parkeringsautomater 2017 (korreksjon mva - tilbakeføring)	500 000	
5530	Parkeringsautomater 2017 (korreksjon mva- ny føring)		500 000
1635	Østre Agder Brannvesen - biler og utstyr	560 000	
5689	Rore Arendal Del 2 (2021)		30 000 000

Prosjekt	Forslag til endringer	Økte utgifter/ red. inntekter	Red. utgifter/ Økte inntekter
5572	Eydehavn - vei/infrastruktur AFK		10 000 000
5686	Opprusting av murer og veisikring (2021)	495 000	
54001	Arendal GO		317 000
5685	Forsterkning av veikroppen		178 000
5690	Landmålerutstyr 2021		920 000
5906	Solborg - trafo, beredskap, ladestruktur og garderober (2022)	500 000	
510000	VA investeringer		5 000 000
NY	Natvig felt B (vei, vann og avløp) -overføring fra AE		11 700 000
NY	Natvig felt B (vei, vann og avløp)	11 700 000	
	Mva - kompensasjon		16 000
	Låneopptak	26 876 000	
	Avdrag på lån	9 879 000	
	Mottatte avdrag konserninterne utlån Arendal eiendom KF		1 151 000
	Mottatte avdrag konserninterne utlån Arendal havn KF		8 728 000
Sum		68 510 000	68 510 000

Forslag til endringer i driftsbudsjettet for Arendal eiendom KF

Tabellen viser forslag til endringer i driftsbudsjettet for Arendal eiendom hvor justeringer foreslått av kommunedirektøren også inngår.

Ansvar	Forslag til endringer	Økte utgifter/ red. inntekter	Red. utgifter/ Økte inntekter
AE KF	Tilbakeføring kompensasjon snøkaos		2 630 000
AE KF	Korrigerende indeksregulering innleide bygg	1 000 000	
AE KF	Justering strømbudsjett		8 000 000
AE KF	Overføring Arendal kommune	9 630 000	
AE KF	Økt minimumsavdrag	1 151 000	
AE KF	Økt overføring husleie renter og avdrag		1 151 000
Sum		11 781 000	11 781 000

Forslag til endringer i investeringsbudsjettet for Arendal eiendom KF

Prosjekt	Forslag til endringer	Økte utgifter/ red. inntekter	Red. utgifter/ Økte inntekter
6654	Natvig felt B, infrastruktur		11 700 000
6654	Natvig felt B (overføring til AK, infrastruktur)	11 700 000	
6654	Natvig felt B (reduerte salgsinntekter)	5 000 000	
	Låneopptak		5 000 000
Sum		16 700 000	16 700 000

Forslag til endringer i driftsbudsjettet for Arendal havnevesen KF

Tabellen viser forslag til endringer i driftsbudsjettet for Arendal havn som foreslås av kommunedirektøren.

Ansvar	Forslag til endringer	Økte utgifter/ red. inntekter	Red. utgifter/ Økte inntekter
AH KF	Økt minimumsavdrag	8 728 000	
AH KF	Økte renteinntekter		1 730 000
AH KF	Økte konserninterne renteutgifter	23 000	
AH KF	Reduserte utgifter/økte inntekter		7 021 000
Sum		8 751 000	8 751 000

Forslag til endringer i investeringsbudsjettet for Arendal havnevesen KF

Prosjekt	Forslag til endringer	Økte utgifter/ red. inntekter	Red. utgifter/ Økte inntekter
11612	Roro Kai Eydehavn (2024)	23 050 000	
11612	Roro Kai Eydehavn (2024) (tilskudd fra Kystverket)		18 050 000
11493	Ny kai - Eydehavn - 2019		5 000 000
11614	Lagertelt 3990 m2 2024	13 000 000	
	Låneopptak		13 000 000
Sum		36 050 000	36 050 000

8 Samfunn og næring

8.1 Beskrivelse av sektoren

Samfunn og næring skal bidra til utvikling av Arendal gjennom å legge til rette for gode og trygge lokalsamfunn. Samfunn og næring består av en fagstab og 6 enheter; Kommunalteknikk og geodata, Næringsutvikling, Byutvikling, plan og byggesak, Vitensenteret Sørlandet, Østre Agder brannvesen, Sekretariatet for Østre Agder-samarbeidet og stab samfunn og næring.

8.2 Økonomisk status

8.2.1 Status pr. 2. tertial for sektoren

Beskrivelse (1000 kr)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Lønn og sosiale utgifter	140 585	136 753	-3 832	-3
Kjøp som inngår i tjenesteproduksjon	106 512	110 071	3 560	3
Kjøp som erstatter tjenesteproduksjon	14 212	14 573	360	2
Overføringer fra kommuner	14 377	12 491	-1 886	-15
Finansutgifter	45	0	-45	0
Salgsinntekter	-209 718	-215 373	-5 655	-3
Refusjoner	-51 204	-40 511	10 693	26
Overføringer til kommuner	0	-67	-67	-100
Finansinntekter	-234	0	234	0
Sum	14 575	17 938	3 362	19

Sektor samfunn og næring består av enheter som det av flere grunner er vanskelig å behandle sektorovergripende når det kommer til økonomi.

Kommunalteknikk og geodata og Byutvikling, plan og byggesak har i hovedsak ansvar for gebyrfinansierte tjenester. Østre Agder og Østre Agder brannvesen er interkommunale samarbeid og Vitensenteret Sørlandet har regional status som vitensenter og mottar tilskudd og midler fra en rekke nasjonale, regionale og lokale aktører. Enhetenes økonomi er sånn sett bundet på ulike

måter og må derfor kommenteres spesielt. Samtidig er enhetslederne klar over det gjensidige ansvaret for helheten i sektoren.

Samlet sett har sektoren et mindreforbruk på ca. 3,4 mill. kroner pr. 2. tertial. Dette skyldes primært et mindreforbruk for Vitensenteret Sørlandet som skulle vært periodisert som følge av planlagte kostnader utover i året. Det må også forventes at Vitensenteret ved årsslutt søker om å overføre restmidler til bundet fond.

Pr. 2. tertial er årsprognose for enheten et merforbruk på ca. 7 mill. kroner. Dette som følge av utgifter til snøværret i januar som det ikke blir kompensert for. Fordeling på sektorene av kutt på 10 millioner kroner vedtatt i 1. tertial vil medføre ytterligere merforbruk. Dette utgjør 293 000 kroner for sektoren samfunn og næring.

8.2.2 Status pr. enhet

Netto utgift pr. enhet (1000 kr)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
1200 Stab kommunalsjef samfunn og næring	8 391	9 556	1 165	12
1201 Kommunalteknikk og geodata	-45 124	-50 556	-5 432	-11
1203 Brann	32 250	31 175	-1 075	-3
1205 Vitensenteret Sørlandet	1 432	8 256	6 823	83
1207 Østre Agder	1 592	1 261	-332	-26
1208 Byutvikling, plan og byggesak	8 169	8 211	41	0
1209 Næringsutvikling	7 864	10 035	2 171	22

Stab samfunn og næring

Stab samfunn og næring har ansvar for kommunens miljøsatsing og oppgaver knyttet til samfunnsplanlegging. Staben består av to årsverk og har et svært begrenset driftsbudsjett.

Hoveddelen av budsjettet for staben er midler til kommunens innbyggerbaserte bidrag for drift av 110-sentralen. Midlene er lagt på stabsbudsjettet fordi de utelukkende gjelder Arendal og derfor ikke bør inn i økonomien til vertskommunesamarbeidet rundt Østre Agder brannvesen.

I tillegg ligger budsjett for nedbetaling av kommunens andel av fylkesvei 475 til fylkeskommunen på stabens budsjett.

Kommunalteknikk og geodata

Kommunalteknikk og geodata er delvis finansiert over kommunens driftsramme og delvis finansiert gjennom selvkostbaserte tjenester.

Selvkostdelen av budsjettet, i hovedsak områdene vann og avløp, har pr. 2. tertial et merforbruk på ca. 1 mill. kroner. Det styres mot balanse ved årsslutt.

Den rammefinansierte delen av budsjettet (i hovedsak veidrift) har et merforbruk på ca. 4 mill. kr. pr. 2. tertial. Dette skyldes kostnader knyttet til det ekstreme snøværret i januar. Med normalt høst- og vintervær tom. desember styrer enheten mot et merforbruk på totalt 7 mill. kroner. Dette tilsvarer den delen av utgifter til snøværret kommunen ikke fikk kompensasjon for.

Østre Agder brannvesen

Enheten har pr. 2. tertial et merforbruk på ca. 1 mill. kroner, men styrer mot balanse ved årsslutt. Østre Agder brannvesen har en stram økonomi som er sårbar for store hendelser og ekstremvær. Det er satt inn tiltak for å redusere overtid. Likevel vet vi at dersom det blir store og pågående hendelser, vil overtidsbruken gå opp fordi timer i forbindelse med utrykning av deltidsmannskaper genererer overtid.

Alarminntektene har økt i år og vil derfor være med på å redusere merforbruket.

Det er fortsatt etterslep på lovpålagt kompetanse for utrykningsledere deltid og grunnkurs for deltidsmannskaper. Det er for tiden ikke rom i budsjettet til å hente inn dette etterslepet.

Vitensenteret Sørlandet

Vitensenteret Sørlandet som også omfatter Besøkssenteret Raet nasjonalpark har et planlagt mindreforbruk pr. 2. tertial. Enheten forventer å ha brukt tildelt budsjettramme ved årsslutt. Dersom enheten, som følge av store utviklingsprosjekter og uforutsigbarhet, går med merforbruk ved årsslutt vil dette dekkes av oppsparte fondsmidler.

Vitensenteret Sørlandet har stor aktivitet med etableringer i Kristiansand og Kvinesdal og utvidelse i Arendal. Det søkes aktivt tilskudd hos ulike direktorater, bedrifter, organisasjoner og fond. Det er kontraktmessige økonomiske forpliktelser knyttet til de enkelte avdelingene. Avdelinger i Kristiansand og Kvinesdal dekkes av tilskudd fra vertskapskommunene, øremerkede midler fra fylkeskommunen, statlig tilskudd og egeninntjening.

Kostnader knyttet til økt aktivitet dekkes av eksterne midler og påvirker derfor ikke Arendal kommunes bidrag over driftsbudsjettet.

Vitensenteret Sørlandet har pr. 2. tertial et bundet fond på ca. 12 mill. kroner. Dette er midler knyttet til tidligere overføringer og drift øremerket konkrete tiltak hos Vitensenteret.

Østre Agder

Enheten styrer mot balanse. Det kan bli vurdert å sende tilbake midler til samarbeidskommunene grunnet relativt store sykelønnsrefusjoner. Sykefraværet i enheten har vært høyt, men det jobbes aktivt for å redusere dette fremover.

Byutvikling, plan og byggesak

Byutvikling, plan og byggesak er delvis finansiert over kommunens driftsramme og delvis finansiert gjennom selvkost. Selvkostbudsjettet kalkuleres med utgangspunkt i forventet aktivitet knyttet til gebyrbelagte byggesaker og private reguleringsplaner.

Området arealplaner har så langt et mindreforbruk.

Området byggesak har en mindreinntekt på 1,6 mill. kroner i forhold til selvkostbudsjettet. Årsaken er lavkonjunktur i byggebransjen. I tillegg er det mange saker som krever mer arbeid enn gebyrregulativet legger opp til, og byggesak har også oppgaver som ikke er gebyrfinansierte. For å kompensere for mindre inntekter holdes to stillinger vakante og det settes ikke inn vikar ved sykmelding. Endelig resultat på selvkostdelen av budsjettet avregnes i januar 2025.

Næringsutvikling

Enheten styrer mot balanse og vil ha brukt opp sin ramme ved årsslutt.

8.3 Tiltak for å oppnå budsjettbalanse

Enkelte områder innenfor sektoren har avvik i henhold til budsjett. Dette er kommentert under de ulike enhetene. De viktigste tiltakene for å komme i balanse omfatter:

Redusert aktivitet: rammefinansiert del av vei, parkering, maskiner og anlegg

Det er gjennom året satt inn tiltak for å redusere effekten av merforbruket knyttet til snøvær. Det er imidlertid ikke mulig å dekke inn hele det øvrige merforbruket, men det fortsettes med tiltak innenfor hele den rammefinansierte delen av kommunalteknikk ut året for å redusere utgifter så mye som mulig.

Vakante stillinger hos byggesak

Det er lavere aktivitet innenfor den gebyrfinansierte delen av byggesak enn forutsatt. To stillinger holdes vakante og det settes ikke inn vikar ved langtidsfravær. Det må presisere at byggesak har oppgaver som ikke er gebyrfinansierte og at arbeidsbelastning for avdelingen ikke er redusert tilsvarende nedgang i inntekter.

8.4 Forslag til budsjettendringer

Til tross for at sektoren styrer mot et merforbruk som følge av snøvær i januar meldes det ikke, som følge av kommunens økonomiske situasjon, inn som behov for endringer i budsjettet. Det er et mål å gjøre merforbruket så lite som mulig ved årsslutt.

8.5 Investeringer

5689 - Hovedvannledning - Rore Arendal Del 2

Budsjettet tas ned med 30 mill. kroner Dette som følge av forsinkelse i arbeidet med reguleringsplan og i arbeidet med anskaffelser.

510000 - VA investeringer

Rammebevilgning til VA nedjusteres med 5 mill. kroner. Dette som følge av senere oppstart på Månebakken og litt langsommere fart som følge av omorganisering og nye roller i enheten.

5690 - Landmålerutstyr

Budsjett nedjusteres med 920 000 kroner.

5686 - Opprustning av murer og veisikring

Som følge av et veisikringsprosjekt har kostnadene gått over budsjett, og det er behov for å øke budsjettet noe. Det foreslås å omdisponere 495 000 kroner fra 54001 Arendal Go og 5685 Forsterking av veikroppen.

5572 - Eydehavn - vei/infrastruktur AFK

Prosjektet tas ned og stenges. Nedbetaling av kommunens andel til vei dekkes over driftsbudsjettet.

5906 - Solborg - trafo, beredskap, ladestruktur og garderober

Oppjustering av budsjett iht. pågående prosjekter på Solborg med 500 000 kroner - Prosjektet fikk for stort nedtrekk tidligere i år.

8.6 Fravær, HMS, kvalitet og årsverksrapportering

8.6.1 Sykefravær

Sykefravær

Måleindikator	Hittil i år 2023	Hittil i år 2024	Endring %-poeng
Korttid	1,2 %	1,5 %	0,3 %
Langtid	2,6 %	4,1 %	1,5 %
Fravær, sum	3,8 %	5,6 %	1,8 %

Sykefraværet har gått opp sammenliknet med 2023. Enkelte enheter og avdelinger har hatt høyt langtidsfravær. Dette følges opp med mål om høyere tilstedeværelse fremover.

8.6.2 Årsverk

Årsverk

Måleindikator	01.01.24	Pr. august 2024	Endring
Faste årsverk	209,2	205,5	-3,7
Midlertidige årsverk	18,0	22,9	4,9
Brannreserve og fast ansatte avlaster			
Sum årsverk	227,2	228,4	1,2

Det er midlertidige årsverk knyttet til prosjektsatsinger i regi av Østre Agder, timelønnet ekstrahjelp på Vitensenteret, samt enkelte tilfeller i de øvrige enhetene. Årsaken til midlertidige ansettelses vil gjennomgå og rapporteres på i årsrapport for 2024.

8.6.3 Heltid

Heltid

Måleindikator	01.01.24	Pr. august 2024
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse fast ansatte NY	66,0 %	66,0 %
Heltidsandel fast ansatte NY	62,0 %	62,0 %

Heltidsandelen i sektoren er lav som følge av mange små stillinger for deltidsansatte i Østre Agder brannvesen. For øvrig ansetter alle enheter som hovedregel i fulle stillinger.

8.6.4 HMS og kvalitet

HMS og kvalitet

Styringsindikator	Resultat		Kommunens	Sektorens
	2. tertial 2023	2. tertial 2024	mål 2024	mål 2024
Antall HMS avvik	54	68	3000	
Antall Kvalitets avvik	22	34	4000	

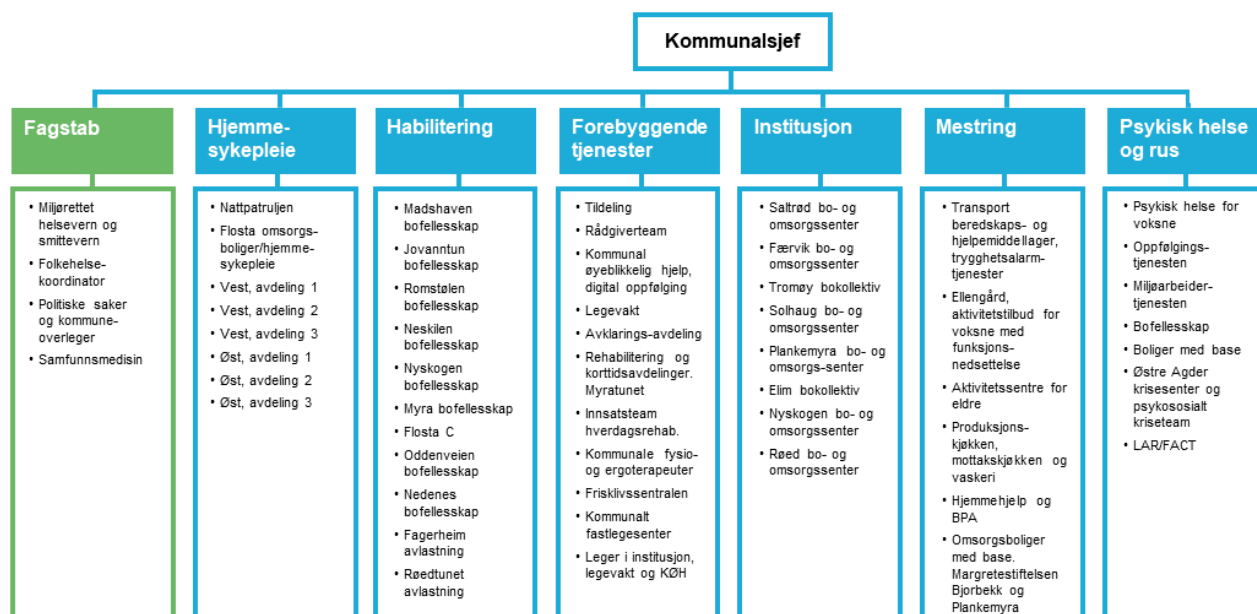
Det oppfordres til å melde avvik og det anses derfor som positivt at antall avvik har økt fra 2023 til 2024.

9 Helse og mestring

9.1 Beskrivelse av sektoren

Sektor

Helse og mestring

Helse og mestring i kommunen har i all hovedsak lovpålagte tjenester som styres av ulike lov- og regelverk. Kommunen har et overordnet ansvar for at innbyggernes tilbud blir organisert på en helhetlig måte, og at tjenestene tilfredsstiller nødvendige kvalitetskrav. Mange av disse er individrettede og ytes på bakgrunn av individuelle vedtak. Det betegnes som enkeltvedtak i forvaltningsloven. Det legges derfor stor vekt på riktig tildeling av vedtak tilpasset innbyggernes behov. Helhetlig innsatstrapp ligger til grunn for tildeling av tjenester.

I balansegangen mellom lovpålagte krav for helse- og omsorgstjenestene, politiske prioriteringer og avgrensede økonomiske rammer, er det svært viktig å tydeliggjøre rutiner og praksis for tildeling av tjenester som er tilpasset den enkelte innbyggers behov til enhver tid. Altså «Rett tjenester til rett tid». Tjenester som ytes er fordelt på 6 enheter; Hjemmesykepleie, habilitering, forebyggende tjenester, Institusjon, mestring, psykisk helse og rus. I tillegg har sektoren egen fagstab, inkludert kommuneoverlegene.

9.2 Økonomisk status

9.2.1 Status pr. 2. tertial for sektoren

Beskrivelse (1000 kr)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Lønn og sosiale utgifter	856 607	723 229	-133 379	-18
Kjøp som inngår i tjenesteproduksjon	77 106	67 459	-9 646	-14
Kjøp som erstatter tjenesteproduksjon	134 811	109 016	-25 795	-24
Overføringer fra kommuner	17 239	18 836	1 597	8
Finansutgifter	46	0	-46	0
Salgsinntekter	-64 086	-56 395	7 691	14
Refusjoner	-131 484	-58 764	72 720	124
Overføringer til kommuner	0	0	0	0
Finansinntekter	-782	0	782	0
Sum	889 456	803 381	-86 076	-11

Resultatet for sektor helse og mestring per 2. tertial viser et merforbruk på -86 mill. kroner inkludert finansinntekter. I tillegg kommer sektorens andel av vedtatt innsparing i tertial 1 knyttet til vakanser, overtid, vikarbruk og innkjøp som utgjør ca. 4,423 mill. kroner. Prognose vil da totalt være -100,9 mill. kroner i merforbruk ved årets slutt.

Årsaken til merforbruk er sammensatt av flere årsaker, med svært komplekse utfordringer som påvirker budsjett og ressursbruk. Økt behov for tjenester: Demografiske endringer, økende kompleksitet i brukerbehov og økt etterspørsel etter helse- og omsorgstjenester som har ført til høyere bruk av ressurser.

Følgende er meldt inn som sektoren ikke får kompensert for i 2. tertial:

- 4 mill. kroner for enetiltak i Habilitering
- 1,76 mill. kroner for ressurskrevende bruker med behov for 2:1 oppfølging i psykisk helse og rus

Særskilte forhold:

- Økt behov for tjenester og økning i vedtak: Demografiske endringer og en økende kompleksitet i brukerbehovet, inkludert brukere med økte krav til ressurser, fører til høyere ressursbruk.
- Manglende effektivitet: Utfordringer knyttet til ressursallokering, infrastruktur, tilgjengelighet og spredning av boligområder påvirker effektiviteten.
- Endringer i helsetilstand: Økt forekomst av kroniske sykdommer, multimorbiditet, og psykiske lidelser fører til høyere behov for kostbare tjenester.

Fremtidige utfordringer i helse- og omsorgstjenestene:

- Press på budsjettene: Økende behov i kombinasjon med begrensede ressurser krever mer effektiv ressursbruk.
- Mangel på kvalifisert personell: Rekrutteringsutfordringer og behov for spesialisert kompetanse.
- Komplekse helsebehov: Krever tverrfaglige tilnærminger og tilpasningsdyktige løsninger.
- Teknologiske endringer: Behov for investeringer og kompetanseutvikling for å implementere nye teknologier og digitale tjenester.

Økte krav fra spesialisthelsetjenesten mot kommunehelsetjenesten i henhold til den nasjonale helse- og samhandlingsplanen innebærer flere viktige aspekter:

Bedre samarbeid og samhandling: Det legges vekt på at spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten skal jobbe bedre sammen for å sikre en helhetlig pasientbehandling.

Dette betyr at kommunen må settes i stand til å håndtere et større ansvar i forhold til pasientbehandling, rehabilitering og oppfølging.

Primærhelsetjenestens rolle: Kommunehelsetjenesten får ansvar for å forebygge sykdom, tilby behandling og oppfølging av pasienter i et tidlig stadium, noe som kan redusere presset på spesialisthelsetjenesten. Dette krever at kommunen utvikler sine tjenester og kompetanse.

Kvalitetskrav og standarder: Det stilles høyere krav til kvaliteten på helsetjenestene, og kommunen må kunne dokumentere at de oppfyller disse kravene. Samhandling innebærer også at kommunen må tilby tjenester som er i tråd med spesialisthelsetjenestens behandlingsretningslinjer.

Pasientforløp: Det fokuseres på å utvikle gode pasientforløp hvor overgangen mellom kommune- og spesialisthelsetjeneste fungerer smidig. Dette inkluderer felles journalføring og informasjonsutveksling for bedre pasientbehandling.

Ressursfordeling: Kommunen må ha tilstrekkelige ressurser, både økonomisk og i form av personellkompetanse, for å møte de økte kravene fra spesialisthelsetjenesten.

Det er et behov for en klarere rollefordeling og bedre ressurser for at kommunehelsetjenesten skal kunne møte kravene fra spesialisthelsetjenesten, samtidig som de ivaretar pasientenes behov for helhetlig og sammenhengende behandling.

Behov for tilrettelagte boliger:

- Det er behov for boliger som fremmer sosialt fellesskap, er nært relaterte til nødvendige tjenester som butikker, apotek, legetjenester, og som har god tilgang til offentlig transport.
- Det etterlyses en helhetlig boligsosial handlingsplan som omfatter institusjoner, bofellesskap, omsorgsboliger, og tilrettelagte boliger på både kort og lang sikt.

9.2.2 Status pr. enhet

Netto utgift pr. enhet (1000 kr)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
1300 Stab kommunalsjef helse og mestring	59 269	55 370	-3 899	-7
1301 Psykisk helse og rus	112 115	109 910	-2 204	-2
1302 Forebyggende tjenester	114 024	100 231	-13 793	-14
1303 Habilitering	171 133	156 986	-14 147	-9
1304 Hjemmesykepleie	143 877	118 325	-25 552	-22
1305 Institusjon	160 360	137 109	-23 251	-17
1308 Ikke i bruk fom 2023 Legevakten	33	0	-33	0
1311 Mestring	128 646	125 449	-3 197	-3

Enhet	Navn	Hittil i år avvik	Årsprognose
1300	Stab	-3,898,000	-7,500,000
1301	Psykisk helse og rus	-2,205,000	0
1302	Forebyggende tjenester	-13,829,000	-12,000,000
1303	Habilitering	-14,147,000	-14,000,000
1304	Hjemmesykepleie	-25,551,000	-35,000,000
1305	Institusjon	-23,251,000	-26,000,000
1311	Mestring	-3,197,000	-2,000,000
Sum sektor		-86,078,000	-96,500,000

Stab:

- Merforbruk skyldes hovedsakelig samhandlingsreformen med betalingsdøgn ved spesialisthelsetjenesten, kjøpa av institusjonsplasser og noe manglende inntekter for nyopprettede ALIS-stillinger.

Psykisk helse og rus:

- Enheten melder om balanse ved årets slutt under forutsetning av at enheten blir

kompensert for egenandeler for nye ressurskrevende brukere, får dekning for økte husleie utgifter og dekning for psykiatrisk hjemmesykepleie.

Forebyggende tjenester:

- Merforbruket skyldes primært økte vikarkostnader på Legevakten. Merforbruket viser Arendals andel av den interkommunale tjenesten.
 - Legevakten estimerer merforbruk på 14,4 mill. kroner, Arendal kommune sin andel 7,2 mill. kroner. Meldt til representantskapet i Østre Agder.
- Betydelig merforbruk på Myratunet korttid 2. etasje og avklaringsavdelingen på grunn av krevende pasienter og utfordringer med fravær, drift og sykepleierdekning.
 - Korttid 2. etasje Myratunet estimert merforbruk 3 mill. kroner. (forutsetter overføring av 3 mill. kroner. fra institusjon til utvidelse)
 - Avklaringsavdelingen, estimert merforbruk 1,6 mill. kroner
- Omsorgslønn, estimert merforbruk 0,6 mill. kroner.
- Under forutsetning av overføring av 3 mill. kroner fra institusjon og 1,5 mill. kroner. fra kommunelegetjenesten (til legetjenesten/kommunalt legekontor), estimerer forebyggende tjenester et merforbruk på 14, 8 mill. kroner. i 2024.

Habilitering:

- Økt merforbruk grunnet økt behov for avlastningstilbud og økt kompleksitet i brukergruppa.

Ny avdeling Moldfaret: Budsjettet er ikke tilstrekkelig til å dekke behovene.

Fløsta avd. C: Nye brukere med utfordrende adferd og forverret helsetilstand hos enkelte beboere har ført til behov for økt bemanning. Høyt sykefravær i sommer og høyt overtidsbruk bidrar også til merforbruk.

Myratunet bofellesskap: Økt bemanning på grunn av forverret helsetilstand hos en beboer og reduksjon av dagtilbud.

Jovanntunet bofellesskap: Økt bemanning er nødvendig grunnet økt uro og utfordrende adferd, samt høyt sykefravær.

Romstølen bofellesskap: Økt bemanning på grunn av forverret helsetilstand hos en beboer. Kapasitetsproblemer foreligger, da en virksomhetsleder har ansvaret for to store avdelinger, noe som gjør det vanskelig å følge opp sykefravær og dermed kan det føre til flere fravær.

Fagerheim avlastningsbolig: Økte tjenester medført økt bemanning, kombinert med høyt sykefravær og høyt overtidsbruk.

Røedtunet avlastningsbolig: Økte tjenester har krevd og krever ytterligere økt bemanning.

Hjemmesykepleien:

- Har hatt merforbruk i flere år, og det er igangsatt en gjennomgang av hele tjenesten for å jobbe med årsakene og redusere merforbruket.

Det er flere poster i budsjettet som er underbudsjettet. Dette gjelder særlig på variable lønnsposter som ferie- og sykevikarer, overtid og vakttillegg. Det er også underbudsjettet på driftsbudsjettet, eksempelvis på lisenser, medisinsk forbruksmateriell og leasingbiler.

Med utgangspunkt i demografi og andre endringer i innsatstrappa må det forventes at tjenester og vedtak for hjemmeboende vil fortsette å øke også fremover.

Utvikling vedtakstimer i hjemmesykepleien

Gjennomsnitt pr år:

- 2022: 11 493,09 timer pr måned
- 2023: 13 751,95 timer pr måned
- 2024: 14 552,68 timer pr måned

Økning fra 2023 til 2024, basert på gjennomsnittsberegning: 5,82 %

Økning fra 2022 til 2023, basert på gjennomsnittsberegning: 19,65 %

Økning fra 2022 til 2024, basert på gjennomsnittsberegning: 26,62 %

Budsjett 2022, 2023 og 2024 har ikke vært styrket for økninger i vedtakstid og det har vært helt nødvendig å bemanne opp ut over budsjett for å sikre forsvarlige tjenester og HMS.

Institusjon:

- Merforbruket skyldes hovedsakelig utfordringer med sykefravær, ekstra ressurskrevende brukere og mangel på kvalifisert personell over tid.

Rammekutt: Det har vært pågående rammekutt de siste årene, med ytterligere kutt som påvirker budsjettet negativt.

Merforbruk i 2024: Situasjonen er utfordrende på grunn av merforbruk i 2023, og det foreligger ikke kompenserte vedtak for dette.

Manglende justering av ramme: Det er ikke gjort justeringer av rammeverket i forhold til ferie og vikarposter, noe som skaper ekstra press på bemanningen.

Krevende arbeidshverdag for virksomhetsledere: Virksomhetslederne jobber i en krevende hverdag med et stort lederspenn og mange utfordrende arbeidsoppgaver. De etterspør mer lederstøtte for å håndtere turnus og oppfølging av ansatte.

Utskiftning av virksomhetsledere: Det har vært hyppig utskiftning av virksomhetsledere i både 2023 og 2024, noe som kan føre til ustabilitet og ytterligere utfordringer i ledelsen.

Mestring:

Samlepost forbruksvarer: Merforbruk på 0,6 mill. kroner.

Matvarepriser: En betydelig økning i matvarepriser som ikke er kompensert, med merforbruk på over 1,3 millioner kroner.

Avgifter, lisenser og gebyrer: Merforbruk på 0,4 mill. kroner.

Ellengård: Økt forbruk på lønn grunnet økning i antall plasser, frembragt av 2 nye årsverk (fast lønn vedvarende) samt tilsetning av 0,6 årsverk som tidligere har vært vakant.

Ressurskrevende brukere: Manglende kompensasjon for ressurskrevende brukere tilsvarer behov for 2,8 årsverk ved Bjorbekktunet omsorgsboliger og 3,8 årsverk ved Plankemyra omsorgsboliger. Plankemyra trenger 1,6 årsverk for å sikre to pleiere på natt, gitt utfordringene med 42 brukere og kun én pleier tilgjengelig.

Stort merforbruk på ekstrahjelp, vikarinnleie og overtid

Leasing av biler: Merforbruk skyldes økte leasingutgifter samt økte drivstoffutgifter.

Vaskeriet: Merforbruk knyttet til behov for ca. 0,5 årsverk pga. økt arbeidsmengde og behov for lintøy etter oppstart av nytt helsehus (legevakt, avklaring og KØH). Det er behov for kompensasjon for å opprettholde balansen i budsjettet for vaskeriene

Enhetene har ansettelsesstopp og har arbeidet med å få fastlønn i balanse. Dette har vært krevende i forhold til å ha bemanningsplaner og turnus som er lavere enn behovet og aktiviteten. I tillegg merkes det at tilgang på vikarer er lavt, noe som har ført til høyt arbeidspress, overtidbruk og høyt sykefravær. Enhetene melder om utfordringer med å kompensere for de nedtrekkene som er lagt inn.

9.3 Tiltak for å oppnå budsjettbalanse

Flere enheter i sektor helse og mestring står overfor store utfordringer.

Sektoren har kartlagt og gjennomgått viktige innsatser for å adressere fremtidige utfordringer innen helse- og omsorg. Bruken av analysegrunnlag fra profesjonelle konsultantselskaper som KPMG og

NEO Consulting gir sektoren en strategisk og grundig tilnærming til å forstå sektorens behov og forbedringsområder.

Implementeringen av metoder som innsatstrapp og ressurskalkulator viser en strukturert tilnærming for å optimalisere ressursbruk og tjenesteleveranse i samsvar med behovene til befolkningen.

Satsning på alternative modeller for helse- og omsorgsleveranse gjennom økt bruk av digitalisering og velferdsteknologi er viktig for å forbedre tilgjengelighet, effektivitet og kvalitet i tjenestene.

En rekke tiltak og prosesser er allerede iverksatt, og listen er ikke uttømmende: Prosjekt matsvinn, TØRN institusjon, Prosess hjemmesykepleie inkl. samlokalisering, helsefremmende team, prosess habilitering, endringsprosess tildeling, samhandling SSHF og AK, samlokalisering av dagaktivitetstilbud, prosess psykisk helse og rus, prosess institusjon, ruteoptimalisering, turnusoptimalisering, medisindispensere, KI saksbehandling, lagerstyringssystem, utredning kommunalt legekantor med flere.

Enhet Institusjon:

Det er blitt implementert positive tiltak for å forbedre den økonomiske kontrollen i enheten, selv om det fortsatt er et merforbruk.

- Solhaug BOS ble avviklet i 1. tertial 2024, og virksomheten skal videreutvikles innen helse og mestring. Denne avviklingen har medført at andre virksomheter har fått tilgang til mer kvalifisert personell for å dekke ledige stillinger.
- Det har vært ansettelsesstopp i enhet Institusjon for å kontrollere kostnader.
- Det gjennomføres månedlige møter med virksomhetsledere og økonomi for å fokusere på fastlønn, vikarinnleie, ekstra innleie, overtidsbruk og innkjøpsavtaler.
- Virksomhetsledere har fått opplæring for å knytte driften mer effektivt til økonomien i hver virksomhet.
- Enhet Institusjon har startet med pilot TØRN-programmet gjennom KS, med fokus på arbeidsfordeling og riktig ressursbruk. Programmet vil pågå til våren 2025, med planlagte iverksettinger av 2 nye virksomheter i høsten 2025.
- Livsglede (LG) konsulenter: LG-konsulentene (40 % x 2) ble ført tilbake til sine ordinære stillinger i juni og juli. Kvaliteten opprettholdes av lokale LG-kontakter, og alle virksomhetene ble re- sertifisert elektronisk i mai 2024.
- Enhet Institusjon er underfinansiert, og for å oppnå balanse i regnskapet må avvikling av virksomheter vurderes som et direkte tiltak.
- Budsjettkontroll: Det er fokus på å få et realistisk budsjett for 2025, med oppfølging av økonomien gjennom tettere styring fra enhetsledere og virksomhetsledere.
- Hovedfokus ligger på bemanningsplanlegging, fastlønn, vikarinnleie og overtidsbruk for å håndtere økonomiske utfordringer.

Enhet Mestring:

Det benyttes en ressurskalkulator for beregninger knyttet til Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA).

En vurdering av samlokalisering av dagaktivitetssentre for å oppnå økonomiske fordeler og økt effektivitet pågår.

Et prosjekt for å redusere matsvinn og optimalisere ressursbruken er under oppstart.

Det leies ikke inn vikar med mindre det er helt nødvendig, for å kontrollere kostnadene.

Alle ledige stillinger vurderes i forhold til behovet, og det vurderes om de kan holdes vakante for å redusere utgifter.

Overtid er blitt redusert, noe som indikerer en bedring i ressursstyringen.

Det er fokus på å stramme inn der det er mulig, med forbehold om forsvarlighet, kompetanse og drift.

Det vurderes muligheter for reforhandling av avtaler på matvarer og andre innkjøp for bedre

kostnadsstyring.

Sykefravær følges opp kontinuerlig, med vurdering av muligheter for tilrettelegging og mulighet for gradert sykemelding.

Psykisk helse og rus:

Enheten har startet opp med psykiatrisk hjemmesykepleie, men har ikke fått overført ressurser tilsvarende 9,7 årsverk som er nødvendig for at turnusen skal gå opp. Dette medfører et overforbruk.

Flyttingen av innsatsteamet fra rådhuset til egne lokaler har ført til økte husleieutgifter som ikke er regulert inn i budsjettet.

Det er rapportert om merforbruk i bofellesskap, og dette følges tett opp.

Enheten melder om at dersom de får dekning for de økte utgiftene knyttet til ressurskrevende brukere, dekning av de økte husleieutgiftene, og dekning for psykiatrisk hjemmesykepleie, forventer de å oppnå balanse innen årets slutt.

Forebyggende tjenester:

- Årsverk som holdes vakante:
 - 0,5 årsverk i hukommelsesteam holdes vakant ut 2024.
 - 1 årsverk koordinator holdes også vakant ut 2024.

Det arbeides med å skape en robust og effektiv tjeneste som er sentral for å oppnå venstreforskyvning. Målet er å sørge for at rett tjeneste blir gitt til rett tid og på rett nivå i hele sektoren.

Oppstart av fastlegekontor med kommunalt ansatte leger som skal ha kontor i legevaktens lokaler. Dette tiltaket har som mål å redusere bruken av vikarbyrå for leger.

En ny turnus for sykepleierne ble iverksatt i juni 2024. Dette vil bidra til å redusere antall vakante helger, samt bruken av forskyvning og overtid.

Det er innført stram drift i hele enheten for å optimalisere ressursbruken og kontrollere kostnadene.

Enhet Habilitering:

Det arbeides med å undersøke hvordan tjenester og oppgaver kan utføres mer effektivt for å dempe veksten i årsverk.

Det er fokus på å redusere sykefravær og minimere bruk av ekstrahjelp og overtid.

Habiliteringstjenesten jobber med en sårbar gruppe som vil ha behov for hjelp og støtte gjennom hele livet.

Bruk av tvang reguleres strengt av Statsforvalter, noe som krever spesifikke krav til bemanning og kompetanse.

Økt press fra Statsforvalter og Habiliteringstjenesten angående bemanning og kompetanse, spesielt knyttet til rettssikkerhet ved bruk av tvang.

Det er økt fokus på nasjonale retningslinjer for gode helsetjenester til personer med utviklingshemming og FN-konvensjonen om rettigheter for personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD).

Ledelseskapasitet: Enkelte virksomhetsledere har for mye ansvar, noe som hindrer dem i å utføre nødvendige oppgaver. Dette må løses raskt.

Det er bekymring for at enheten vil trenge betydelig vekst i årsverk og økning av budsjettet på grunn av nye bofellesskap og enetiltak, noe som krever umiddelbar oppmerksomhet.

Enhet Hjemmesykepleie:

Det er fokus på hvordan enheten kan organisere seg i forhold til samlokalisering og forbedret samarbeid på tvers av avdelingene og profesjonene.

Oppstart av en gjennomgang av alle vedtakene fra 21. mai 2024, med kartlegging av vedtak avdelingsvis. Det er mål om å revurdere og avslutte vedtak med en ambisjon om å redusere tjenesten med 20 %, med spesielt fokus på nødvendig helsehjelp.

Tjenesten som kun utleverer multidose til pasienter skal opphøre, og det skal etableres et samarbeid mellom pasienten og apoteket for denne tjenesten.

Det pågår kartlegging av hvilke oppgaver hjemmesykepleien utfører i dag under kategorien praktisk bistand. Det arbeides mot å innføre betaling for praktisk bistand som en betalende tjeneste.

Generelt i sektoren er det et stort fokus på kostnadskutt, effektivisering og bedre ressursutnyttelse med blant annet iverksetting av flere prosesser med mål om effektivisering.

Styrking av samarbeidet med lokale fellesskap og frivillige organisasjoner er en god praksis for å utvide omsorgsnettverket og bedre støtte omsorgsbehov på en mer helhetlig måte.

Gjennom disse tiltakene, fokus på digitalisering, effektiv ressursallokering og samarbeid med lokalsamfunnet, vil sektoren i større grad sikre at helse- og omsorgstjenestene kan møte fremtidens utfordringer på en bærekraftig måte.

9.4 Investeringer

Ingen store prosjekter med terskelverdi over 20 mill. kroner å kommentere.

9.5 Fravær, HMS, kvalitet og årsverksrapportering

9.5.1 Sykefravær

Sykefravær

Måleindikator	Hittil i år 2023	Hittil i år 2024	Endring %-poeng
Korttid	2,2 %	2,0 %	-0,2 %
Langtid	7,6 %	8,9 %	1,3 %
Fravær sum	9,8 %	11,0 %	1,1 %

Helse og mestring har utfordringer knyttet til høyt sykefravær over tid som er knyttet opp mot blant annet høyt arbeidspress og arbeidsmiljø. Bedriftshelsetjenesten er nå koplet på sektoren. Bedriftshelsetjenesten skal gjennomføre en kartlegging av arbeidsmiljø, foreta undersøkelser og vurdere risiko og arbeide med et bedre systematisk HMS arbeid. Tidsperspektiv 3 måneder til 1 år.

9.5.2 Årsverk

Årsverk

Måleindikator	01.01.24	Pr. august 2024	Endring
Faste årsverk	1279,0	1277,0	-2,0
Midlertidige årsverk	154,2	171,6	17,4
Brannreserve og fast ansatte avlaster			
Sum årsverk	1433,2	1448,6	15,4

9.5.3 Heltid

Heltid

Måleindikator	01.01.24	Pr. august 2024
---------------	----------	-----------------

Heltid

Gjennomsnittlig stillingsstørrelse fast ansatte NY	83,0 %	84,0 %
Heltidsandel fast ansatte NY	49,0 %	51,0 %

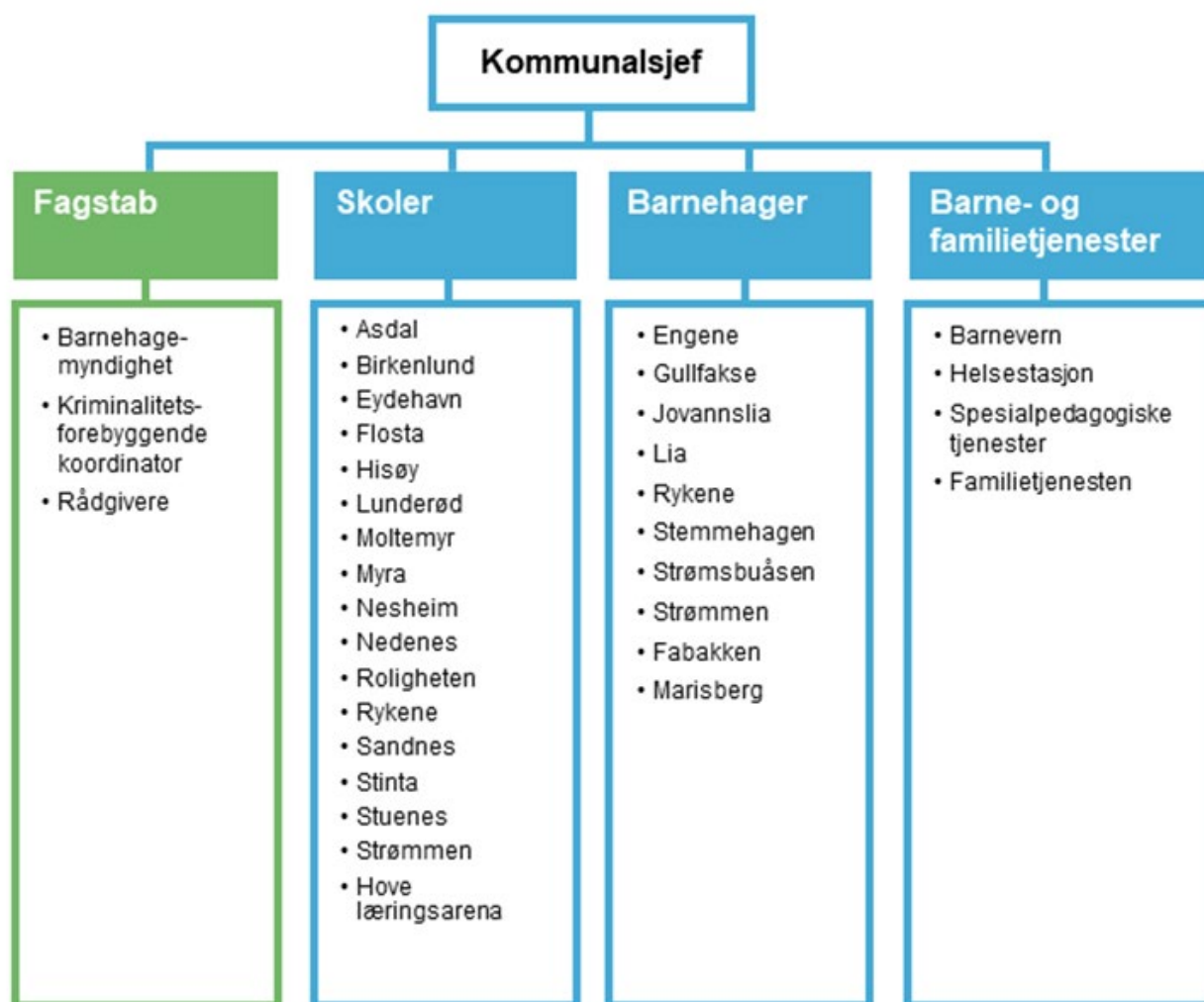
9.5.4 HMS og kvalitet**HMS og kvalitet**

Styringsindikator	2. tertial 2023	Resultat 2. tertial 2024	Kommunens mål 2024	Sektorens mål 2024
Antall HMS avvik	966	1335	3000	
Antall Kvalitets avvik	2487	2785	4000	

Ansatte i de ulike enhetene har en god meldekultur, uønskede hendelser meldes som avvik i QM+.

10 Oppvekst og utdanning

10.1 Beskrivelse av sektoren

Oppvekst og utdanning skal gi barn og unge kompetanse til å mestre egne liv og til å kunne delta i samfunnets fellesskap. Oppvekst og utdanning består av en fagstab og tre enheter; skoler, barnehager og barne- og familietjenester.

10.2 Økonomisk status

10.2.1 Status pr. 2. tertial for sektoren

Beskrivelse (1000 kr)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Lønn og sosiale utgifter	576 820	543 375	-33 445	-6
Kjøp som inngår i tjenesteproduksjon	52 597	50 172	-2 425	-5
Kjøp som erstatter tjenesteproduksjon	266 037	274 284	8 247	3
Overføringer fra kommuner	12 853	11 616	-1 238	-11
Finansutgifter	8	0	-8	0
Salgsinntekter	-18 931	-6 981	11 950	171
Refusjoner	-72 938	-50 716	22 223	44

Beskrivelse (1000 kr)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Overføringer til kommuner	0	0	0	0
Finansinntekter	-281	-305	-24	-8
Sum	816 165	821 446	5 281	1

Mindreforbruk:

Sektoren har pr. 1 tertial brukt 5 281 000 kroner mindre enn budsjettet. Dette tilsvarer et positivt avvik på ca. 1 %.

Resultat:

Sektoren styrer mot et merforbruk på 13 mill. kroner. Estimert merforbruk inkluderer:

1. Sektorens andel av vedtatt innsparing i tertial 1 knyttet til vakanser, overtid, vikarbruk og innkjøp som utgjør 4,035 mill. kroner.
2. Utgifter til nyankomne flyktninger på 5,7 mill. kroner som sektoren ikke får kompensert for 2. tertial.

Med budsjettrammen sektoren styres etter, klarer vi ikke overholde alle lovkrav i tjenesten. Dette gjelder blant annet lovpålagt minstenorm for lærertetthet.

Estimert årsresultat: 13 mill. kroner merforbruk

10.2.2 Status pr. enhet

Netto utgift r. enhet (1000 kr)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Stab kommunalsjef oppvekst og utdanning	232 260	243 782	11 521	5
Skoler	399 127	380 409	-18 718	-5
Barnehager	61 142	61 748	606	1
Barne- og familietjenester	123 636	135 507	11 872	9

Stab oppvekst og utdanning:

Avviket skyldes i hovedsak:

1. Overføringer til private barnehager ligger i budsjettet til stab oppvekst og utdanning. Andel barn i private barnehager er gått ned, og dette fører mindreforbruk.
2. Lavere lønnsutgifter enn budsjettet på grunn av vakanser.

Estimert årsresultat: 11 mill. kroner mindreforbruk

Skoler:

Overforbruket ved skolene våren 2024 skyldes flere sammenfallende faktorer rapportert fra skolene. Hovedårsakene til dette overforbruket er økte lønnskostnader for å ivareta lovpålagte oppgaver og elevenes behov.

Skolene opplever et betydelig antall elever med omfattende spesialpedagogiske og sosialpedagogiske behov, noe som krever ekstra bemanning og tilrettelegging. Dette inkluderer elever som trenger én-til-én- eller to-til-én-oppfølging på grunn av utfordrende atferd, samt nødvendige tiltak for å sikre et trygt og godt læringsmiljø i tråd med opplæringsloven kapittel 9A.

Sykefravær blant ansatte har også ført til økte vikarkostnader. Redusert bemanning under fravær er utfordrende på grunn av elevenes behov og kan føre til ytterligere sykefravær blant personalet, da belastningen blir større for de som er på jobb. Flere skoler venter på betydelige refusjoner og inntekter knyttet til gratis SFO-tid, redusert foreldrebetaling, søskenmoderasjon og tilskudd fra Integrerings- og mangfolds direktoratet (IMDI) for flyktninger.

Skolene har hatt økte utgifter til spesielle tiltak og tjenester. Nødvendige tiltak som hjemmeundervisning, digital undervisning, plassering ved "Inn på tunet" og innkjøp av nødvendig utstyr og lisenser har medført ekstra kostnader. *En økning i elevpågangen og komplekse*

elevbehov har forsterket situasjonen. Etter innføringen av gratis SFO-tid har flere elever med behov for ekstra støtte begynt i SFO, noe som igjen krever økt bemanning.

Utfordringer med periodisering og stramme budsjetttrammer har også bidratt til overforbruket. Enkelte kostnader påvirker bestemte perioder mer enn andre, noe som gir utslag i midlertidig overforbruk.

Skolene rapporterer at de eksisterende budsjetttrammene ikke er tilstrekkelige for å dekke de faktiske behovene, uten at det går utover lovpålagte oppgaver og elevenes rettigheter.

Estimert årsresultat: 20 mill. kroner merforbruk

Barnehage:

Mindreforbruket skyldes tilskudd minoritetsspråklige, svømmemidler og midler til kjøkkenhage som barnehagene har fått tildelt før oppstart nytt barnehageår. Mindreforbruket vil justeres gjennom høsten når arbeidet er igangsatt. Barnehagene vurderer hele tiden bruk av vikar ved fravær. Det arbeides i større grad på tvers av avdelinger og grupper ved sykefravær. Barnehagene har også tatt ned de fleste kveldsmøtene. Dette bidrar også til balanse mellom budsjett og regnskap. Barnehagene har tett oppfølging på økonomi av enhetsleder.

Estimert årsresultat: Balanse

Barne- og familietjenester:

Barne og familietjenestene omfatter helsestasjon, familietjenesten, spesialpedagogiske tjenester og barneverntjenestene. Regnskapet viser et mindreforbruk på 9 % etter 2. tertial, på nesten 12 mill. kroner. 75 % av dette er utestående fakturaer i barneverntjenesten på kjøp fra staten og til barnevernvakta i Kristiansand. Sykepengerefusjonen er i tillegg høy da det ikke settes inn vikarer ved korttidsfravær.

Vi bruker mer enn budsjettet på lønnsutgifter til støtteressurser til barn med funksjonsnedsettelse i de private barnehagene. Denne høsten har vi mange barn med nedsatt funksjonsevne som har rett på hjelp. Budsjettposten har ikke vært lønnsjustert siden 2021 noe som må korrigeres i 2025. I barneverntjenesten har 2024 vært preget av mange svært alvorlige saker som er svært ressurskrevende, og vi har betydelig merforbruk på lønnsutgifter til fosterhjem/avlastere.

Virksomhetene drives svært kostnadsbevisst, og kapasiteten er i perioder hardt presset. Enheten har imidlertid god uttelling på søknader om eksterne tilskuddsmidler. Disse er ikke budsjettet for, men gir mulighet til å skyve noe innsats nedover i innsatstrappa gjennom foreldrekurs, opprettelse av innsatsteam for barn og unge og Ung Arena. Uten dette ville det ikke vært rom for særlig mer enn lovpålagte tilbud.

Det er et mål at de fire virksomhetene med stram budsjettstyring skal klare å være i balanse ved årets slutt, men når barn har behov for beskyttelse eller rett på tilrettelegging må og skal de ha hjelp - uavhengig av virksomhetenes rammer. Det er derfor usikkert om målet nås.

Estimert årsresultat: Balanse

10.3 Tiltak for å oppnå budsjettbalanse

Skoler:

For å redusere kostnader og arbeide mot budsjettbalanse har skolene iverksatt og planlegger flere tiltak. Det vil redusere bemanningen der det er mulig, selv om dette er utfordrende på grunn av elevenes behov og kan påvirke forsvarligheten av driften. Flere skoler gjennomfører kostnadsbesparende organiseringsformer, som sammenslåing av klasser og ressursallokering. Det sees også på å flytte noe av utgiftene til vikar, over i fast bemanning, slik en kan jobbe mer forebyggende og i stedet ressurs-allokere ved korttidsfravær.

Det gjøres nøye vurderinger av hvor ytterligere kutt kan gjøres uten å kompromittere lovpålagte oppgaver. Dette inkluderer sparing på drift og begrensnings av innkjøp til det mest nødvendige. Skolene deltar i kommunens arbeid med å redusere sykefraværet gjennom tiltak som "People at Work" og fokus på å håndtere emosjonelle belastninger blant ansatte.

Skolene arbeider aktivt med å få inn utestående refusjoner fra staten, inkludert midler for gratis

SFO, redusert foreldrebetaling, sykelønnsrefusjoner og tilskudd for flyktningelever. Noen skoler planlegger å ikke erstatte ansatte som går av med pensjon eller uføretrygd, for å redusere lønnskostnadene. Det jobbes også for å drive så kostnadseffektivt som mulig, blant annet gjennom effektiv bruk av ressurser og optimalisering av timeplaner. Det vurderes muligheter for å søke om ekstern finansiering, for eksempel gjennom deltakelse i prosjekter som Erasmus+ eller andre tilskuddsordninger.

Til tross for disse tiltakene understreker skolene at ytterligere kutt kan gå utover forsvarligheten og lovligheten av driften. Derfor er det avgjørende å se på blant annet stordriftsfordeler ved utredningen av "Fremtidensskole i Arendal". Skolene opplever rammene i sum, som svært utfordrende for å sikre bærekraftig drift og oppfyllelse av skolens samfunnsoppdrag, gjennom budsjetttrimmen til skolene.

Barnehage:

Gode rutiner for samarbeid i barnehagen ved fravær. Kun gjøre nødvendige innkjøp. Redusere bruke av overtid.

Barne- og familietjenester:

Ikke vikarer ved korttidsfravær, kun nødvendige innkjøp og stram budsjettkontroll.

10.4 Omprioriteringer innenfor sektoren

Kommunedirektøren vil ikke omprioritere budsjettmidler innenfor sektoren oppvekst og utdanning etter 2. tertial.

10.5 Investeringer

Ingen store prosjekter med terskelverdi over 20 mill. kroner å kommentere

10.6 Fravær, HMS, kvalitet og årsverksrapportering

10.6.1 Sykefravær

Sykefravær

Måleindikator	Hittil i år 2023	Hittil i år 2024	Endring %-poeng
Korttid	2,0 %	1,6 %	-0,4 %
Langtid	6,4 %	5,9 %	-0,5 %
Fravær sum	8,4 %	7,6 %	-0,9 %

Det er gledelig at sykefraværet er gått ned 0,9 % i oppvekst og utdanning sammenliknet med 2. tertial 2023. Sektoren har hatt fokus på nærvær blant annet gjennom prosjektet people@work.

10.6.2 Årsverk

Årsverk

Måleindikator	01.01.24	Pr. august 2024	Endring
Faste årsverk	1019,5	1050,0	30,5
Midlertidige årsverk	162,5	143,0	-19,5
Totalt	1182	1193	11

Sektoren har et høyt antall midlertidige stillinger da vikariater for langtidsfravær ligger inne i dette tallet.

10.6.3 Heltid

Heltid

Måleindikator	01.01.24	Pr. august 2024
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse fast ansatte	93,0 %	94,0 %
Heltidsandel fast ansatte	73,0 %	76,0 %

Det er god heltidskultur i sektoren, og vi har økt med 3 % hittil i år.

Det kan være utfordrende å få til hele stillinger for andre ansatte enn lærere i skolen. Dette på grunn av arbeidstidsordning sett opp mot skoleåret. Vi jobber med gode løsninger for de dette gjelder.

10.6.4 HMS og kvalitet

HMS og kvalitet

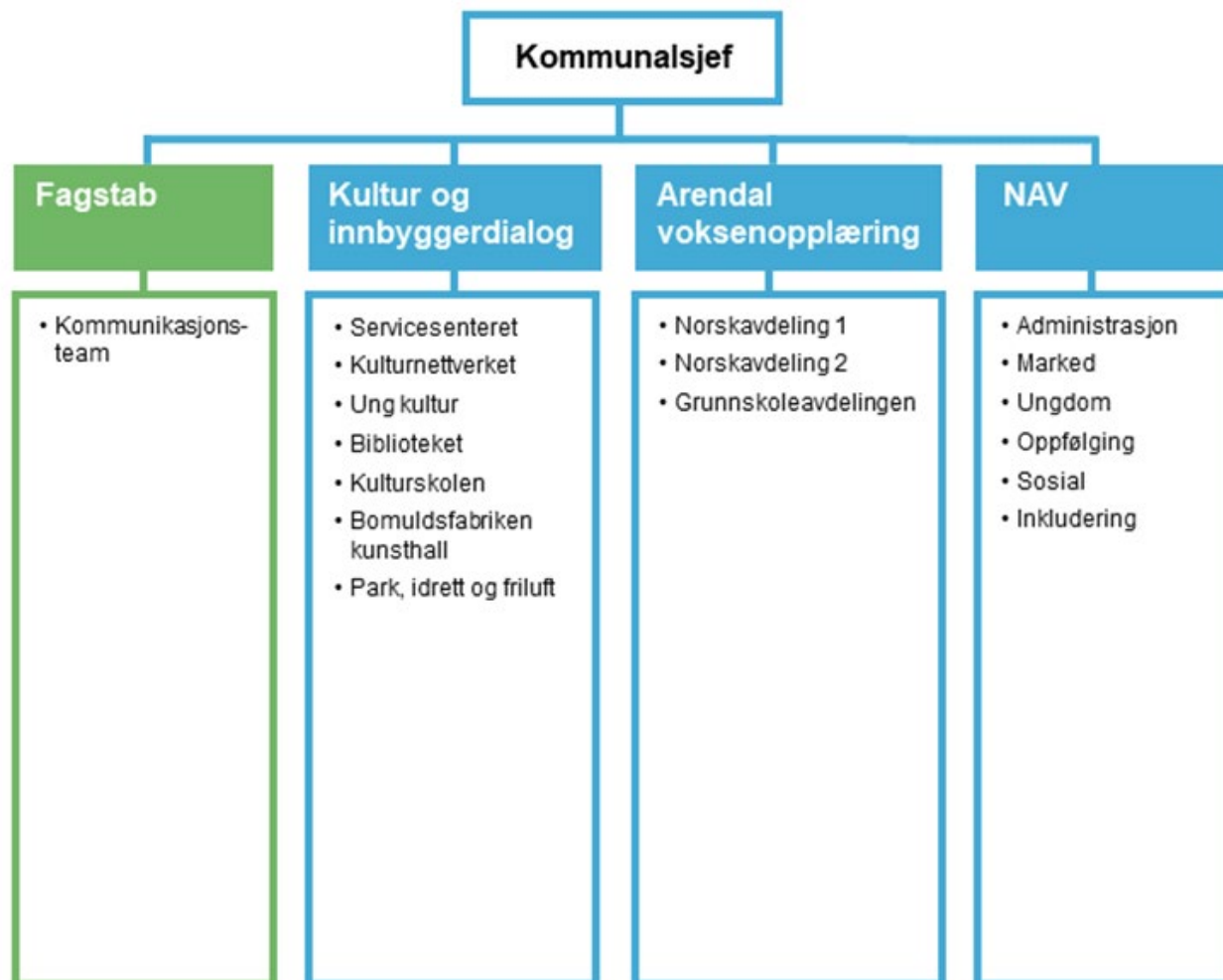
Styringsindikator	2. tertial 2023	2. tertial 2024	Kommunens mål 2024
Antall HMS avvik	657	792	3000
Antall Kvalitets avvik	630	346	4000
Totalt	1287	1138	7000

Per 17.09.24 er det levert inn totalt 1274 avvik i sektoren, hvorav 1058 er i skoler, 127 er i barnehager og 92 er i barne- og familietjenester. Fra nytt skoleår startet er det meldt inn 257 avvik i sektoren.

Kommunedirektøren er spesielt bekymret for høyt antall avvik på vold og trusler. Fra skolestart er det meldt inn 65 avvik på vold og trusler i oppvekst og utdanning, hvorav 63 av disse er meldt fra skolene. Det er i snitt 2,5 avvik per skoledag i Arendalsskolen. Sektoren har fokus på utfordringen og jobber med tiltak på både systemnivå og individnivå. Kommunens HR avdeling er sentral i dette arbeidet.

11 Kultur og inkludering

11.1 Beskrivelse av sektoren

Sektoren har ansvar for dialog med kommunens innbyggere og skal sikre inkludering, kvalifisering til arbeid og utviklingen av et bredt kulturtilbud. Kultur og inkludering består av en fagstab med en rådgiver, et kommunikasjonsteam for kommunen og 3 enheter; NAV, Voksenopplæringen og Kultur og innbyggerdialog.

11.2 Økonomisk status

11.2.1 Status pr. 2. tertial for sektoren

Beskrivelse (1000 kr)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Lønn og sosiale utgifter	152 643	152 576	-67	0
Kjøp som inngår i tjenesteproduksjon	46 465	43 988	-2 477	-6
Kjøp som erstatter tjenesteproduksjon	4 612	3 716	-896	-24
Overføringer fra kommuner	134 773	129 947	-4 826	-4
Finansutgifter	206	140	-66	-47
Salgsinntekter	-6 833	-3 841	2 992	78
Refusjoner	-43 270	-33 363	9 908	30

Beskrivelse (1000 kr)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Overføringer til kommuner	-1 714	0	1 714	0
Finansinntekter	-1 689	-1 195	494	41
Sum	285 194	291 969	6 774	2

Status pr 2.tertial viser ikke et riktig bilde for sektoren. Mindreforbruket pr 2. tertial er ikke reelt på årsbasis.

Lønn for sektoren styrer mot balanse. Merforbruket i overføring fra kommunen er knyttet til økt sosialhjelpsutbetaling i NAV og spillemiddelordningen i Kultur og innbyggerdialog og bosetting av flere enslige mindreårige flyktninger.

Merinntektene er knyttet til økt sykkelønnsrefusjon i alle enhetene, prosjekttilskudd og spillemidler i Kultur og økte refusjoner fra staten knyttet til flyktninger.

Foreløpig prognose tilsier at sektoren vil ha et merforbruk ved årets slutt på ca. 9 mill. kroner totalt. Merforbruket er knyttet til økt sosialhjelp og dyrtid og estimeres til ca. 12 mill. kroner. Arendal voksenopplæring og Kultur og innbyggerdialog estimerer et mindreforbruk på ca. 3 mill. kroner til sammen. Det tas forbehold om endringer i satser og faktiske påløpte kostnader. Økte kostnader i forbindelse med flyktninger forventes inndekt av tilsvarende økt statlig integreringstilskudd og statlig norsktilskudd.

Sektorens andel av vedtatt innsparing i tertial 1 knyttet til vakanser, overtid, vikarbruk og innkjøp utgjør 882 000 kroner. Dette vil kunne påvirke resultatet ved årets slutt.

11.2.2 Status pr. enhet

Netto utgift pr. enhet (1000 kr)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Kultur og innbyggerdialog	64 934	69 794	4 860	7
Arendal voksenopplæring	34 432	35 383	951	3
NAV Arendal	148 781	150 083	1 303	1
Stab kommunalsjef kultur og inkludering	37 047	36 708	-339	-1

Kultur og innbyggerdialog: Enheten har mindreforbruk pr tertial 2. Enheten styrer mot et mindreforbruk samlet sett på årsbasis på 1-2 mill. kroner. Merinntektene er i hovedsak er bundet opp til prosjekt og tilskuddsordninger det er knyttet rapportering til og som ikke kan regnes som midler i ordinær drift. Det forventes merforbruk knyttet til "kulturhusmillionen", tilsagn etter dagens avtale og regler er allerede innvilget.

Arendal voksenopplæring: Enheten styrer samlet sett mot et mindreforbruk på 1-2 mill. kroner på årsbasis med forbehold at enheten mottar inntekter som beregnet. Enheten har merforbruk på lønn i forhold til budsjett. Årsaken er knyttet til flyktningssituasjonen 2022-2024 og behov for flere lærere for å ivareta lovpålagt norskopplæring. Enheten prognostiserer merinntekter på statlig norsktilskudd som vil balansere merforbruket på lønn. Merforbruket i overføringer fra kommunen er knyttet til økningen i bosetting av enslige mindreårige flyktninger. Kommunen vil motta merinntekter knyttet til enslige mindreårige, men denne inntekten vil komme på sektor 11, overordnede inntekter.

NAV Arendal: Enheten styrer mot balanse på lønn og drift, men ikke på brukrutbetalinger. Prognosene tilsier et merforbruk på sosialhjelp på ca. 12 mill. kroner ved årets slutt. Hovedgrunnen til økningen i sosialhjelp er "dyrtiden" med prisstigninger, renter, strøm, husleie etc., men økningen i statens veiledende satser for sosialhjelp er også en vesentlig årsak til økningen. Økningen i sosialhjelpsutgiftene er ved tertial 2 på 7,5 mill. kroner mer enn samme tid i 2023. Økte utgifter knyttet til flyktninger dekkes inn av statlig integreringstilskudd. Prognosen knyttet til integreringstilskudd viser en økning på ca. 12 mill. kroner for 2024, denne inntekten kommer på sektor 11, overordnede inntekter.

Stab kommunalsjef Kultur og inkludering. Stab styrer mot balanse for året. Avviket skyldes i hovedsak sykepenger og foreldrerefusjon som etterbetales.

11.3 Tiltak for å oppnå budsjettbalanse

Kultur og innbyggerdialog: Enheten yter ingen nye tilskudd til lag og foreninger, da budsjettmidlene alt er brukt opp. Dvs. at alle nye søknader nå gis avslag. Enheten har også fra høsten av avviklet støtte til utstyr og deltakelse på cuper, men opprettholder Fritidskassa som sikrer barn og unge deltakelse på en fritidsaktivitet. Angående kulturhusmillionen er det startet en prosess med å stramme inn tilskuddsordningen, men dette vil ikke ha virkning før fra 2025.

Arendal voksenopplæring: Betydelig reduksjon i midlertidige ansatte undervisning fra våren 2024 til august 2024. Vikarlønn er redusert til et minimum. Det gjøres en fortløpende oppfølging av kostnader og inntekter i enheten.

NAV Arendal: Det jobbes for fullt med å få brukerne raskest mulig over på andre inntekter og da helst lønn. Tiltak som arbeidet med er ungdom på Dampen, Jobb til flere og tett samarbeid med næringsliv og arbeidsgivere viser god effekt. I 2024 har kvalifiseringsprogrammet også vært et viktig virkemiddel for å få sosialhjelpsmottakere over i jobb eller annen inntektssikring. Totaleffekten av dyrtiden er likevel mye større, og det er ikke mye å hente i flere tiltak utover de som man allerede gjennomfører. NAV tror at man kunne redusert økningen i sosialhjelpsutgiftene vesentlig mer enn kostnaden til en økt bemanningsøkning. Ved tett og god oppfølging kan flere komme raskere ut av sosialhjelp.

11.4 Investeringer

Endringer i investeringsbudsjett

Arendal kommune jobber for tiden med Strategiplan for sentrum. Realisering av planen vil kreve ressurser til gjennomføring av fysiske tiltak. Tiltakene vil være i tråd med anbefalinger i planen og vil gjennomføres i samarbeide med næringsdrivende og Agder fylkeskommune. Det er restbeløp igjen på andre sentrumsprosjekt og disse søkes overført til nytt prosjekt "Sentrumsutvikling".

Som en konsekvens av dette avsluttes 3 pågående prosjekter:

- 4710 Lekeplass Torvet restbudsjett 1 211 000 kroner
- 6531 Langbrygga restbudsjett 6 013 971 kroner
- 6541 Utvikling byrom restbudsjett 1 363 000 kroner

Nytt prosjekt «sentrumsutvikling» opprettes med beløp på 8 587 971 kroner

11.5 Fravær, HMS, kvalitet og årsverksrapportering

11.5.1 Sykefravær

Sykefravær

Måleindikator	Hittil i år 2023	Hittil i år 2024	Endring %-poeng
Korttid	1,0 %	1,0 %	0,0 %
Langtid	3,4 %	3,6 %	0,2 %
Fravær sum	4,5 %	4,6 %	0,2 %

Sektoren har lavt korttidsfravær og middels lavt langtidsfravær. Samlet sett lavt fravær sammenlignet med kommunens mål. Lederne følger tett opp sykemeldte og de som står i fare for å bli sykemeldt.

11.5.2 Årsverk

Årsverk

Måleindikator	01.01.24	Pr. august 2024	Endring
Faste årsverk	210,4	215,7	5,3
Midlertidige årsverk	37,5	28,9	-8,6
Brannreserve og fast ansatte avlaster			
Sum årsverk	247,9	244,6	-3,3

Arendal voksenopplæring har redusert med både faste og midlertidige årsverk fra august 2024. NAV har økt grunnbemanningen i inkluderingsavdelingen samt økt bemanning knyttet til "Nye mønstre".

11.5.3 Heltid

Heltid

Måleindikator	01.01.24	Pr. august 2024
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse fast ansatte NY	88,0 %	89,0 %
Heltidsandel fast ansatte NY	76,0 %	78,0 %

11.5.4 HMS og kvalitet

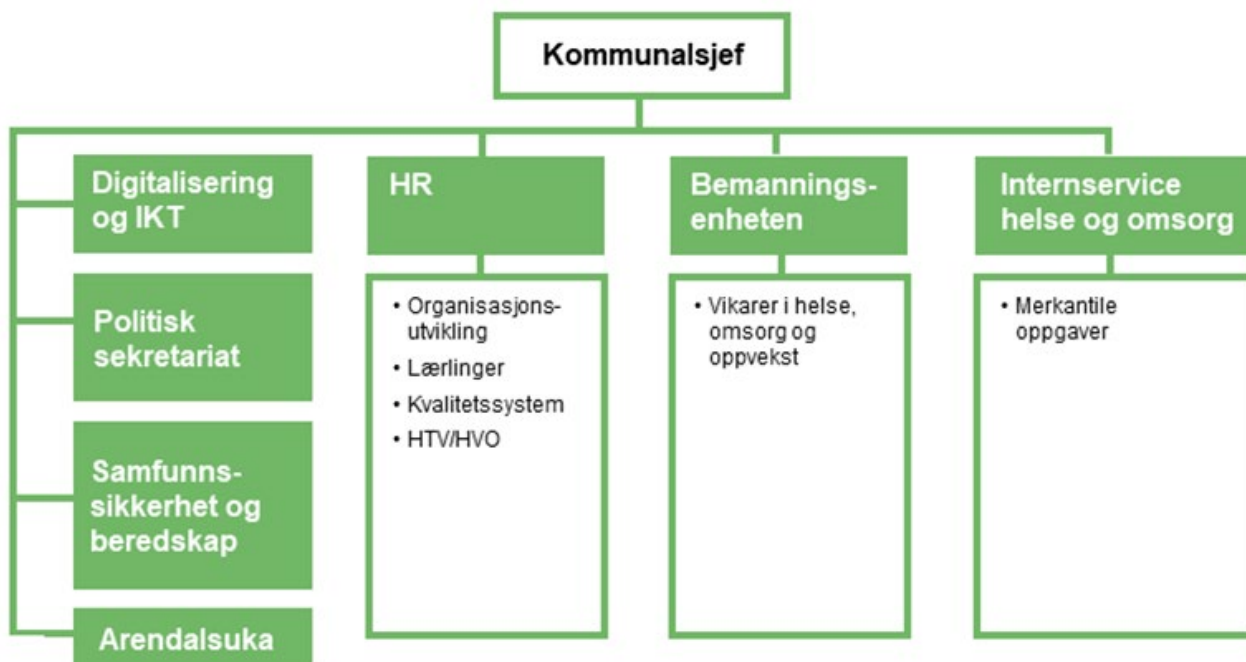
HMS og kvalitet

Styringsindikator	2. tertial 2023	Resultat 2. tertial 2024	Kommunens mål 2024	Sektorens mål 2024
Antall HMS avvik	26	28	3000	
Antall Kvalitets avvik	14	22	4000	

Det er meldt flere avvik pr 2. tertial 2024 enn i fjor. Samlet sett er det få avvik. Sektoren vil ta opp avvik som læringskultur i alle enhetene.

12 Organisasjon og utvikling

12.1 Beskrivelse av sektoren

Stabsenhet organisasjon og utvikling omfatter ansvaret for personal- og kompetanseutvikling, digitalisering, beredskap, personvern, tillitsvalgte og ombud, politisk sekretariat og Arendalsuka. I tillegg til stabsfunksjonene er to enheter organisert her; Internservice og bemanningsenheten.

12.2 Økonomisk status

12.2.1 Status pr. 2. tertial for sektoren

Beskrivelse (1000 kr)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Lønn og sosiale utgifter	56 387	53 879	-2 508	-5
Kjøp som inngår i tjenesteproduksjon	17 365	18 749	1 384	7
Kjøp som erstatter tjenesteproduksjon	70 468	67 871	-2 597	-4
Overføringer fra kommuner	5 391	5 419	28	1
Finansutgifter	11	0	-11	0
Salgsinntekter	-6 280	-3 990	2 289	57
Refusjoner	-7 301	-6 006	1 295	22
Overføringer til kommuner	0	0	0	0
Finansinntekter	0	0	0	0
Sum	136 042	135 922	-120	0

Sektoren har pr. 2. tertial brukt mer penger enn budsjettert på lønn og sosiale utgifter. Dette skyldes i hovedsak manglende budsjettdekning for politisk organisering og aktivitet, herunder godtgjørelser for folkevalgte.

Sektoren har pr. 2. tertial brukt mindre penger enn budsjettert på kjøp som inngår i tjenesteproduksjon på 2,67 mill. kroner. Dette handler om periodisering av kostnader til KS kontingent og Agder Arbeidsmiljø.

Sektoren har pr. 2 tertial brukt mer penger enn budsjettet på kjøp som erstatter tjenesteproduksjon, dette handler om periodisering av driftsavtalen til IKT Agder, hvor regningen ligger en måned på forskudd.

Sektoren har pr. 2. tertial fått mer refusjon enn det er budsjettet med. Dette er sykelønnsrefusjoner og refusjon for foreldrepenger. Disse refusjonene må sees i sammenheng med noe merforbruk på lønn.

Sektorens andel av vedtatt innsparing i tertial 1 knyttet til vakanser, overtid, vikarbruk og innkjøp utgjør 259 000 kroner. Dette vil kunne påvirke resultatet ved årets slutt.

12.2.2 Status pr. enhet

Netto utgift pr. enhet (1000 kr)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Stab kommunalsjef organisasjon og utvikling	88 800	86 599	-2 201	-3
Stab HR	38 040	37 577	-463	-1
Bemanningsenheten	1 326	1 428	102	7
Internservice helse og mestring	4 200	4 648	447	10
Arendalsuka	1 387	3 064	1 678	55
Kommunedirektøren	2 289	2 606	317	12

Stab kommunalsjef organisasjon og utvikling

Ansvarer omfatter kommunalsjef, stabsledere og enhetsledere, samfunnssikkerhet og beredskap, SK revisjon, IKT Agder og egne IKT-kjøp, politisk organisering og aktivitet, kontrollutvalget, Arendal gamle rådhus og politisk sekretariat.

Etter første tertial ble IKT kostnader og midler som kan knyttes direkte mot en sektor, men er utenom IKT Agder flyttet ut til sektorene. Tilsvarende midler er flyttet fra IKT budsjettet til sektorene.

Etter konsekvensjusteringen og flyttingen ser IKT ut til å gå mot balanse selv om IKT Agder har indikert en potensiell mindre kostnadsøkning for slutten av 2024.

Med konsekvensjustert budsjett etter første tertial for IKT budsjettet og politisk organisering og aktivitet prognostiseres ansvaret i balanse.

Det er et merforbruk knyttet til godtgjørelser folkevalgte pr. august. Prognosen for året er merforbruk (ca. 1,5 mill. kroner).

Stab HR

Ansvarer omfatter stab HR, lærlinger, tillitsvalgte, ledelsesutvikling, Raskere frisk, Agder Arbeidsmiljø og KS kontingent. Merforbruket skyldes at refusjon for lønn for tillitsvalgte og raskere frisk kommer inn senere i året. Det forutsettes balanse ved årets slutt.

Bemanningsenheten

Bemanningsenheten leverer vikartjenester til helse og mestring, samt skole og barnehage. Dette skal gå i null ved årets slutt ved at virksomheter som benytter tjenesten faktureres for faktisk bruk. Det styres mot balanse ved årets slutt.

Internservice helse og mestring

Internservice helse og mestring er en administrativ støttetjeneste som leverer blant annet lederstøtte, turnuskompetanse og merkantile tjenester til sektor Helse og mestring. Per andre tertial er det et mindreforbruk som skyldes en vakant stilling. Denne skal bli besatt i løpet av høsten. Prognosen for året er balanse.

Arendalsuka

Arendalsukas budsjett er periodisert. Per andre tertial er ikke Arendalsuka enda ajour med tanke på utgifter eller inntekter. Prognosen er balanse.

Kommunedirektøren

Dette området ble konsekvensjustert i forbindelse med første tertial og er forventet å gå i balanse.

12.3 Tiltak for å oppnå budsjettbalanse

Det ble foretatt budsjettjusteringer i forbindelse med første tertial. Tjenestene i sektoren driver rasjonelt innenfor budsjettrammen. Sektoren vil likevel jobbe for å holde nede kostnader ved lønn og kjøp av varer og tjenester for å møte den krevende økonomiske situasjonen.

12.4 Forslag til budsjettendringer

Det foreslås ingen budsjettendringer i forbindelse med andre tertial.

12.5 Omprioriteringer innenfor sektoren

Det er ingen omprioriteringer mellom enhetene i sektoren.

12.6 Investeringer

Det er ingen større investeringer i sektoren.

12.7 Fravær, HMS, kvalitet og årsverksrapportering

12.7.1 Sykefravær

Sykefravær

Måleindikator	Hittil i år 2023	Hittil i år 2024	Endring %-poeng
Korttid	1,8 %	2,1 %	0,3 %
Langtid	4,2 %	7,2 %	3,0 %
Fravær sum	6,0 %	9,3 %	3,3 %

Fraværet i sektoren har økt siden samme periode i fjor. Økningen skyldes først og fremst høyt langtidsfravær i Bemanningsenheten, som utgjør ca halvparten av sektoren. Fraværet følges tett opp av leder.

12.7.2 Årsverk

Årsverk

Måleindikator	01.01.24	Pr. august 2024	Endring
Faste årsverk	69,1	73,4	4,3
Midlertidige årsverk	13,7	11,6	-2,1
Brannreserve og fast ansatte avlaster			
Sum årsverk	82,8	85,0	2,2

Økning i faste årsverk skyldes i hovedsak tilbakeføring av ett årsverk i politisk sekretariat, en økning på to stillinger i bemanningsenheten. I tillegg er det ansatt i vakant stilling i Internservice. Økningen i bruken av midlertidige stillinger skyldes konstitueringer gjeldende fra april for

kommunedirektør, kommunalsjef og stabsleder, samt vikariater for langtidssyke og foreldrepermisjon. Noe av avviket skyldes også at ikke alle personer i sektoren var flyttet over på telletidspunktet 1.1.24, men er kommet inn i sektoren i senere i januar og i februar.

12.7.3 Heltid

Heltid

Måleindikator	01.01.24	Pr. august 2024
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse fast ansatte NY	96,0 %	96,0 %
Heltidsandel fast ansatte NY	89,0 %	92,0 %

Det er en høy heltidsandel i sektoren, de aller fleste ansatte har full stilling. Bemanningsenheten lyser kun ut hele stillinger, dette er attraktive stillinger med mange søkere.

12.7.4 HMS og kvalitet

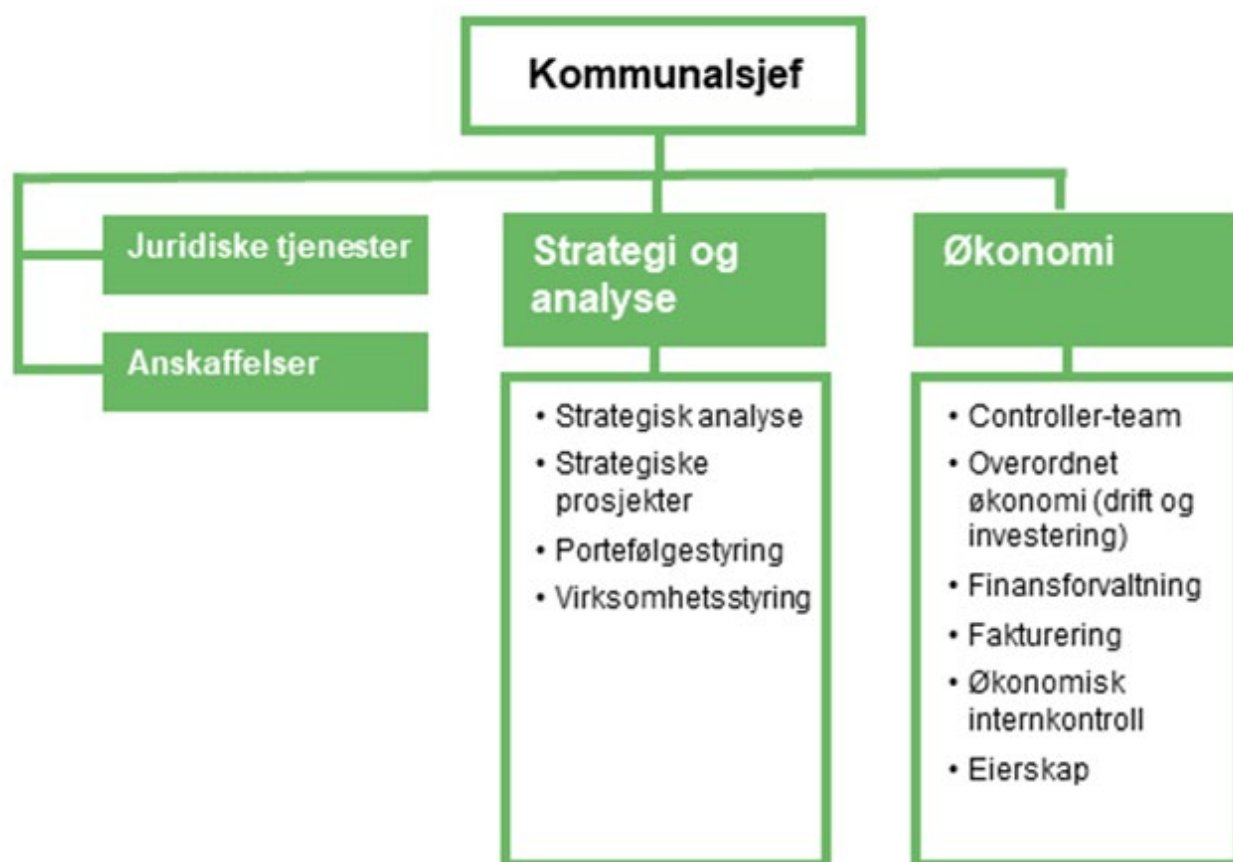
HMS og kvalitet

Styringsindikator	2. tertial 2023	Resultat	Kommunens	Sektorens
		2. tertial 2024	mål 2024	mål 2024
Antall HMS avvik	0	23	3000	
Antall Kvalitets avvik	0	15	4000	
* Samtlige avvik kommer fra bemanningsenheten				

Det er få avvik i sektoren. Det er i hovedsak Bemanningsenheten som står for avvikene i andre tertial. Bemanningsenheten dekker vikarbehov i både helse og mestring samt i skole og barnehage. Årsaken til at det er ikke registrert avvik i andre tertial 2023 skyldes omorganisering, alle tjenestene i denne sektoren var organisert under andre ansvar. Det vil være et mål for HMS-arbeidet videre å få opp antall avvik i sektoren for å fremme en læringskultur.

13 Økonomi og strategi

13.1 Beskrivelse av sektoren

Stabsenheten økonomi og strategi består av 4 fagmiljøer; juridiske tjenester, anskaffelser, økonomi og strategi og analyse. I tillegg til oppgaver underlagt de ulike fagmiljøene har stabsenheten også oppfølging av eierskap. Felles for stabsenheten er at vi skal legge til rette for god faglighet, god veiledning, spisskompetanse som ligger til fagmiljøene og tilgjengelighet for organisasjonen.

13.2 Økonomisk status

13.2.1 Status pr. 2. tertial for sektoren

Beskrivelse (1000 kr)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Lønn og sosiale utgifter	192 361	193 547	1 186	1
Kjøp som inngår i tjenesteproduksjon	15 926	15 837	-90	-1
Kjøp som erstatter tjenesteproduksjon	346 133	346 604	471	0
Overføringer fra kommuner	55 801	56 301	500	1
Finansutgifter	1	0	-1	0
Salgsinntekter	-7 788	-7 918	-130	-2
Refusjoner	-1 441	-2 587	-1 146	-44
Overføringer til kommuner	-9 344	-8 944	400	4
Finansinntekter	0	0	0	0

Beskrivelse (1000 kr)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Sum	591 650	592 840	1 190	0

Stabens budsjett består i hovedsak av driftsmidler til ansatte, kostander knyttet til innleide bygg fra Arendal Eiendom KF, premieavvik knyttet til pensjonskostnader, samt forsikringer.

Etter tre måneders drift er stab økonomi og strategi i balanse, med et mindreforbruk på 1,2 mill. kroner. Avviket skyldes lavere kostnader til lønn og sosiale utgifter, kjøp av varer og tjenester og overføringer.

Sektorens andel av vedtatt innsparing i tertial 1 knyttet til vakanser, overtid, vikarbruk og innkjøp som utgjør 108 000 kroner.

Prognosen for året er balanse.

13.2.2 Status pr. enhet

Netto utgift pr. enhet (1000 kr)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Stab kommunalsjef økonomi og strategi	185 815	186 342	527	0
Stab økonomi	404 806	405 401	594	0
Stab strategi	1 029	1 098	69	6

Stab økonomi og strategi har et mindreforbruk pr. august. Under denne enheten budsjetteres og føres sentrale pensjonsposter og lønnsavsetning. Resultatet for enheten vil påvirkes av endelig beregning på lønnsoppgjøret for 2024 og endelige tall fra pensjonskassene. Øvrige poster på enheten forventes å gå i balanse ved årets slutt.

Stab økonomi viser et mindreforbruk pr. august. Dette er i hovedsak som følge av vakanser i staben. Det forutsettes balanse ved årets slutt.

På stab strategi og analyse holdes en stilling vakant ut året og en medarbeider er frikjøpt 30%. Det forutsettes derfor et mindreforbruk ved årets slutt.

13.3 Tiltak for å oppnå budsjettbalanse

Stab økonomi og strategi forventes å gå i balanse ved årets slutt. Det drives en rasjonell tjeneste innenfor de fire fagområdene som ligger til staben; økonomi, strategi, anskaffelser og juss.

Endelige tall knyttet til lønnsoppgjør og pensjon vil kunne påvirke stabens resultat.

13.4 Omprioriteringer innenfor sektoren

Det legges ikke inn noen omprioriteringer innenfor stab økonomi og strategi.

Budsjettet er todelt, drift av fire fagmiljøer, samt overordnende kostnader til pensjon, husleier, forsikringer mm. Det er ikke naturlig å bruke midler på tvers av de operative og de overordnede ansvarene.

13.5 Fravær, HMS, kvalitet og årsverksrapportering

13.5.1 Sykefravær

Sykefravær			
Måleindikator	Hittil i år 2023	Hittil i år 2024	Endring %-poeng
Korttid	1,6 %	1,2 %	-0,4 %

Sykefravær

Langtid	1,6 %	4,1 %	2,5 %
Fravær sum	3,2 %	5,3 %	2,1 %

Det har vært et økt fravær i 2024 i staben, sammenliknet med tidligere år. Korttidsfraværet er lavt, men flere medarbeidere har vært sykemeldt over noe tid. Det er i liten grad arbeidsrelatert.

Stab økonomi og strategi har hatt vakanser i stillingen, så også påvirket belastningen for de ansatte i stabene. Det har særlig vært vanskelig å få rekruttert økonomer siste år. Det jobbes med å bygge gode rammer og sterke fagmiljøer for de ansatte.

13.5.2 Årsverk

Årsverk

Måleindikator	01.01.24	Pr. august 2024	Endring
Faste årsverk	19,3	20,5	1,2
Midlertidige årsverk		1,0	1,0
Brannreserve og fast ansatte avlaster			
Sum årsverk	19,3	21,5	2,2

Det har i løpet av 2024 vært ansatt 1 ny rådgiver på økonomi. I tillegg har en medarbeider økt sin stilling fra 0,8 % til 100 % stilling.

Det er fortsatt to vakante stillinger i stab økonomi. En av disse vil bli besatt i løpet av vinteren 2024/25. Foreløpig er det leid inn en ressurs på 20 % fra AKST til å håndtere fagområdet finans.

Heltid

Heltid

Måleindikator	01.01.24	Pr. august 2024
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse fast ansatte NY	97,0 %	98,0 %
Heltidsandel fast ansatte NY	95,0 %	100,0 %

Pr august 2024 er alle ansatte i staben fulltid.

13.5.3 HMS og kvalitet

HMS og kvalitet

Styringsindikator	Resultat		Kommunens	Sektorens
	2. tertial 2023	2. tertial 2024	mål 2024	mål 2024
Antall HMS avvik	0	0	3000	
Antall Kvalitets avvik	0	1	4000	

Det er rapportert ett kvalitetsavvik i perioden som er håndtert. Det er ikke satt et måltall for avvik for staben.

14 Arendal eiendom KF

14.1 Innledning

Arendal eiendom KF er en egen organisatorisk virksomhet underlagt foretakets styre og Arendal bystyre. Tertialrapporten til styret i Arendal eiendom KF presenteres etter kommunelovens særregnskap. Tertialrapporten har hovedfokus på avvik i henhold til budsjett og styrende dokumenter for Arendal eiendom KF.

Spesielle utfordringer

Boligsituasjon

Det er satt opp 4 midlertidige boliger ved brannstasjonen etter forespørsel fra NAV. Disse er midlertidige for å løse akutte behov.

Det er et stadig økende behov for midlertidige boliger og forsterkede boliger. Det pågår arbeider med tre midlertidige boliger på Stoa og to boliger på His. NAV vil blant annet spille inn økning i forbindelse med HØP 2025-2028.

Foretaket arbeider med å finne tomter og egnede områder for boliger, men det er krevende å finne aktuelle plasseringer. Det er svært lav tomgangsleie på eksisterende boligportefølje og for å dekke økte behov må det anskaffes, bygges eller leies inn ytterligere boliger.

Innsparingstiltak 2024 innkjøp

Det ble vedtatt innsparingstiltak på kr 2,9 mill. kroner på innkjøp i foretaket i HØP 2024-2027.

I samråd med innkjøpsavdelingen er det vurdert mulige innsparinger.

Mulige tiltak:

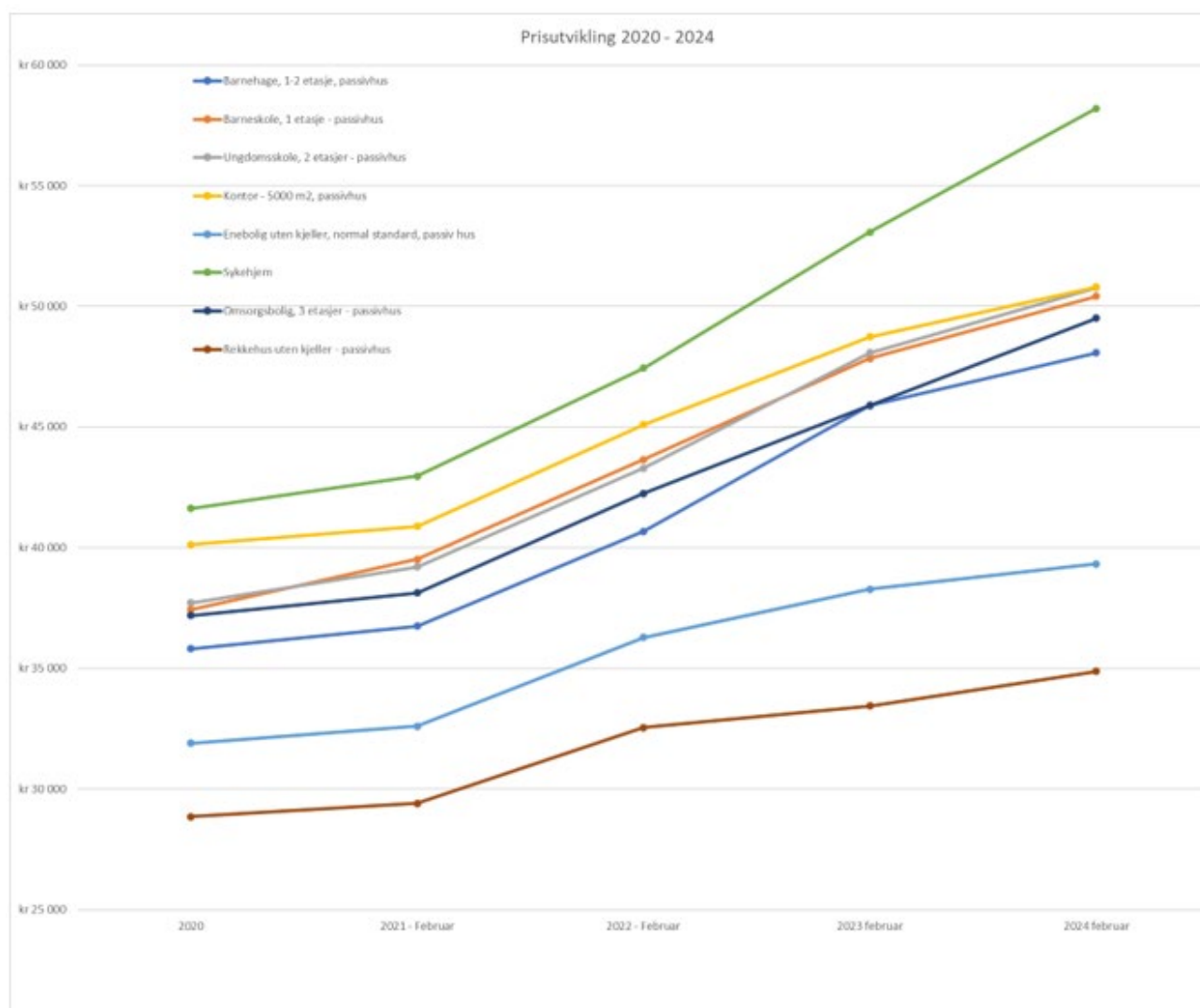
- Vurdere reduserte innkjøp
- Gjøre noe mer arbeid med interne ressurser og vurdere mer ombruk der det er mulig.
- Ny rammeavtaler og revidere eksisterende rammeavtaler hvor behovet blir spesifisert – innkjøpsavdelingen vil utarbeide dette i dialog med foretaket for å definere behovet. Mulige innsparinger tar tid, og beløpet som kan oppnås er langt unna det vedtatte innsparingstiltaket nevnt over. Det er også svært vanskelig å dokumentere effekten av de innsparingstiltakene som foreslått.

Kostnadsnivå - byggekost og rentenivå

Rentenivået er fortsatt høyt, og dette er en utfordring både for kommunen og for bofellesskapene hvor den enkelte beboer skal kjøpe ut sin egen leilighet. Det er også grunn til å tilkjenne bekymringer for kostnadsnivået for nye bygg og anlegg, da byggeprisindeksen er vesentlig høyere enn KPI-indeks.

KPI-indeks fra juli 2023 til juli 2024 = 2,8 %

Tabell prisstigning pr m2 byggekostnad ulike bygg, priser pr februar 2024 (priser pr august 24 ikke klare enda) - eksempel omsorgsbolig opp 7,31 % (fra februar 23 til februar 24).

Tall hentet fra norsk prisbok

14.2 Bevilgningsoversikt drift

Beskrivelse (hele 1000)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Sum bevilgninger drift, netto	-244 081	-223 087	20 993	9
Avskrivinger	88 971	88 971	0	0
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	-155 110	-134 117	20 993	16
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-155 110	-134 117	20 993	16
Renteinntekter	-5 454	-2 000	3 454	173
Renteutgifter	97 660	97 642	-19	0
Avdrag på lån	85 272	85 272	0	0
NETTO FINANSUTGIFTER	177 478	180 914	3 435	2
Motpost avskrivinger	-88 971	-88 971	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT	-66 603	-42 174	24 429	58
Overføring til investering	100	100	0	0

Beskrivelse (hele 1000)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Bruk av disposisjonsfond	-3 900	-3 900	0	0
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-3 800	-3 800	0	0
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	-70 403	-45 974	24 429	53

Bevilgningsoversikt drift viser finansieringen av foretakets totale drift. Dette er en obligatorisk oversikt i henhold til forskrift om årsbudsjett og årsregnskap for kommune og kommunale foretak. Oversikten er basert på regnskap per 31.08, og tilhørende periodisert budsjett på samme tidspunkt.

Tabellen som helhet viser at det er i henhold til periodiseringen et netto driftsresultat etter 2.tertial på kr 66,6 mill. kroner. Dette resultatet er et øyeblikksbilde og avviker positivt med kr 24 mill. kroner.

14.3 Økonomisk oversikt etter art – drift

Beskrivelse (hele 1000)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Overføringer og tilskudd fra andre	-399 837	-398 200	1 637	0
Brukerbetalinger	0	0	0	0
Salgs- og leieinntekter	-54 347	-43 073	11 274	26
SUM DRIFTSINNEKTER	-454 184	-441 273	12 911	3
Lønnsutgifter	51 877	48 587	-3 291	-7
Sosiale utgifter	15 792	15 338	-454	-3
Kjøp av varer og tjenester	114 991	124 650	9 659	8
Overføringer og tilskudd til andre	27 442	29 611	2 168	7
Avskrivninger	88 971	88 971	0	0
SUM DRIFTSUTGIFTER	299 073	307 156	8 083	3
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-155 110	-134 117	20 993	16
Renteinntekter	-5 454	-2 000	3 454	173
Renteutgifter	97 660	97 642	-19	0
Avdrag på lån	85 272	85 272	0	0
NETTO FINANSUTGIFTER	177 478	180 914	3 435	2
Motpost avskrivninger	-88 971	-88 971	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT	-66 603	-42 174	24 429	58
Overføring til investering	100	100	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-3 900	-3 900	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-3 800	-3 800	0	0

Økonomisk oversikt drift etter art er en obligatorisk oversikt i henhold til forskrift om årsbudsjett og årsregnskap for kommune og kommunale foretak. Oversikten er basert på regnskap per 31.08 og tilhørende periodisert budsjett på samme tidspunkt.

Overføring og tilskudd fra andre

Oversikten over viser at foretaket pr 2.tertial har 1,6 mill. kroner merinntekt sett i forhold til

periodisert budsjett, dette knytter seg til merinntekt på momskompensasjon.

Salgs- og leieinntekter

På rapporteringstidspunktet fremkommer det et mindreforbruk på 11,2 mill. kroner, dette skyldes at det er regnskapsført ni måneder (i stedet for 8 mnd.) med leieinntekter for kommunale utleieboliger, samt at det er større inntekter for salg av varer og tjenester. (3,7 mill. kroner).

Lønnsutgifter og sosiale utgifter

Samlet er det avvik på disse to postene på til sammen 3,6 mill. kroner Dette henger sammen med overtid i forbindelse med snøværet i januar samt bruk av vikarer på renhold, dette må sees i sammenheng med mottatt sykkelønnsrefusjon og salg av tjenester.

Kjøp av varer og tjenester

Denne posten inneholder i hovedsak alle driftsutgifter i foretaket med unntak av enkelte hovedposter som blant annet finans og avskrivninger. Det er flere poster med mindreforbruk og enkelte med merforbruk, samlet sett et mindreforbruk på 9,6 mill. kroner. Isolert sett har eiendomsdrift et overforbruk på vedlikehold med ca. 7,5 mill. kroner og det henger sammen med at kostnader knyttet til skade på Asdal skole og ekstra kostnader til snøværet i januar er ført inn under denne posten. De andre avdelingene er enten i balanse eller har et mindreforbruk. Strømutgiftene er betydelig redusert ifht budsjett, og prognosen for resten av året tilsier at foretaket kan tilbakeføre 8 mill. kroner til kommunen, se tabell lengre ned i dokumentet.

Overføringer og tilskudd til andre

Denne posten er i all hovedsak momskompensasjon, i tillegg er det overføring til kommunen og driftstilskudd innen idrett.

Avskrivninger

Avskrivninger gjøres i sin helhet i april, ingen avvik

Finansposter

Renteinntekter fra bank ligger over budsjett på rapporteringstidspunktet.

14.4 Bevilgningsoversikt investering

Beskrivelse (hele 1000)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Investeringer i varige driftsmidler	39 755	304 227	264 471	87
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	0	0	0	0
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Avdrag på lån	74 129	72 576	-1 553	-2
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	113 884	376 803	262 919	70
Kompensasjon for merverdiavgift	-5 659	-34 862	-29 203	-84
Tilskudd fra andre	-91 878	-174 567	-82 690	-47
Salg av varige driftsmidler	-8 714	-143 163	-134 450	-94
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0
Bruk av lån	-15 035	-24 110	-9 075	-38
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-121 286	-376 703	-255 417	-68
Bruk av lån til videreutlån	-15 035	-24 110	-9 075	-38
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	59 093	48 466	-10 628	-22

Beskrivelse (hele 1000)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Overføring fra drift	-100	-100	0	0
Avsetninger til bundne investeringsfond	32 839	0	-32 839	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	583	143 163	142 581	100
Bruk av ubundet investeringsfond	-24 911	-143 163	-118 252	-83
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	8 411	-100	-8 511	-8 511
Fremført til inndekning i senere år udekket beløp	1 009	0	-1 009	0

Bevilgningsoversikt investering er en obligatorisk oversikt i henhold til forskrifter om årsbudsjett og årsregnskap for kommunale foretak. Oversikten er basert på regnskap per 31.08 sammenlignet mot årsbudsjettet.

Det er på rapporteringstidspunktet investert for 39,7 mill. kroner mot 150 mill. kroner samme tid i 2023. Dette avviker mot regulert årsbudsjett på 264 mill. kroner. Dette skyldes at det er flere prosjekt som ikke er igangsatt og noen er igangsatt hvor det er mye restmidler igjen på rapporteringstidspunktet. I første tertial ble det gjort en vurdering av budsjettene til de ulike prosjektene, og i den forbindelse ble enkelte forskjøvet til 2025 og noen enda lengre frem i tid. Se ellers egen status for de ulike prosjektene nedenfor i rapporten.

Private bofellesskap – De private gruppene er i ulike faser grunnet reguleringsarbeid og gruppenes egne avklaringer. Det er god dialog mellom gruppene og foretaket, og to av gruppene planlegger byggestart i årsskiftet. Eventuelle budsjett-/fremdriftsendringer vil komme frem i arbeidet med ny HØP.

Kompensasjon for merverdiavgift avviker mot årsbudsjett da investeringsnivået har vært lavere enn budsjett.

Tilskudd fra andre gjelder mottatt husbanktilskudd til Røed avlasting på 17,6 mill. kroner, tilskudd til Lassens hus på 18,8 mill. kroner, samt tilskudd til KØH/legevakt på 53,6 mill. kroner. Disse midlene er en del av finansieringen av de ulike prosjektene.

Avsetninger til bundne investeringsfond er i henhold til bystyrevedtak 24/92, det skal opprettes et AS for bygging av utleieboliger. Avsetninger fra salg av utleieboliger som i sin tur benyttes til å kjøpe nye boliger.

14.5 Investeringer

06402 Heldøgns omsorgssenter Saltrød

Bystyret vedtok 09.04.24 at nytt heldøgnsomsorgssenter skal plasseres på Saltrød. Arendal kommune v/planavdelingen fortsetter arbeidet med områdeplanen som forutsettes vedtatt ila 2025. Fra foretakets side er det svært viktig for fremdriften og økonomien i byggeprosjektet, at områdeplanen også ivaretar prosjektets behov for fleksibilitet og kostnadskontroll.

06318 Legevakt/KØH - inkl. korttidsplasser

Byggeprosjektet ble påbegynt våren 2021 og overlevert til Arendal eiendom sommeren 2023. KØH/Legevakten er bygd i tråd med miljøkrav som solceller, passivhusstandard og fjernvarme. Enhetene tok bygget i bruk høsten 2023 og offisiell åpning av helsebygget var 13.11.23. Tilskuddsmidler fra husbanken er mottatt. Forventer å avslutte prosjektregnskapet ila 2024.

06659 Kjøp og utvikling av tomter og boliger

Prosjektet gir AEKF bedre handlingsrom til å kunne gjennomføre kjøp av boliger og tomter og igangsette mindre eiendomsutviklingsprosjekter. Dette øker muligheten for å kunne justere og tilpasse boligporteføljen, og muliggjør raskere igangsetting av planprosesser eller kjøp av aktuelle tomter.

06653 Østre Mørfjær boligfelt

Planprosess er igangsatt og meldt oppstart. Det er utarbeidet mulighetsstudie for hvordan området kan utnyttes og det arbeides videre med planprosess og nødvendige utredninger blant annet sulfid. Forventet godkjent plan 1. halvår 2025. Legges opp til ca. 200 enheter

06472 Marisberg videre utvikling

Det har vært dialog med grunneier og det er sendt over forslag til avtale for felles utvikling av området og det avventes tilbakemelding. Dialogen har så langt ikke ført frem. Det ble lagt frem en politisk sak til styret i Arendal eiendom 17.06 som går videre til formannskap og bystyret om blant annet videre utvikling av Marisberg. Forslaget er at videre utvikling av Marisberg står på vent til avtale om kostnadsfordeling for videre utvikling og ansvar for påløpte kostnader i felt C1 er oppnådd.

06558 Felles vaskeri og produksjonskjøkken

I henhold til bystyrets vedtak arbeider foretaket med vedtaket fra bystyret 09.04.24 punkt 3: "nytt produksjonskjøkken og sentralvaskeri skal vurderes ut fra en hensiktsmessig lokasjon og tidspunkt basert på en vurdering av kostnader og logistikk ut fra et samlet behov". Dette blir fremmet som politisk sak høsten 2024.

06508 Tilrettelagte boliger for rus psykisk helse med lav boevne

Det pågår arbeider med to tilrettelagte boliger på HIS, samt flere interne utredninger pågår. Foretaket arbeider med å finne tomter og egnede områder for boliger, men det er krevende å finne aktuelle plasseringer.

06584 BOF Moldfaret - kommunal - 6 leiligheter

Prosjektet ble ferdigstilt våren 2024 i henhold til budsjett.

06471 Marisberg

Det har vært dialog med grunneier og det er sendt over forslag til avtale for felles utvikling av området og det avventes tilbakemelding. Dialogen har så langt ikke ført frem. Det ble lagt frem en politisk sak til styret i Arendal eiendom 17.06 som går videre til formannskap og bystyret om blant annet videre utvikling av Marisberg. Forslaget er at videre utvikling av Marisberg står på vent til avtale om kostnadsfordeling for videre utvikling og ansvar for påløpte kostnader i felt C1 er oppnådd.

06621 Østenbuskogen boligfelt

Planprosess igangsatt, det er gjort undersøkelser og utredninger med tanke på sulfid og arbeidet med planprosessen kan nå videreføres. Reguleringsplan forventes godkjent 1. halvår 2025. Legges opp til ca. 200 enheter.

06588 BOF privat 1 - 8-9 leiligheter (Waglegårdsveien)

Her pågår det en større reguleringsplan for området hvor bofellesskapet har avsatt område i starten av feltet. Utforming av bygg sees på også i forbindelse med reguleringsplan. Fremdrift er avhengig av reguleringsplanen og bygging av noe infrastruktur.

06654 Natvig felt B - boligfelt

Revisjonen av reguleringsplan er vedtatt, men det er kommet en klage som vi antar løser seg. Det er enighet med ABBL om en felles løsning for overvann. Parallelt arbeides det med anbudsdokumenter for opparbeidelse av infrastruktur og tomter for salg. Det er regulert inn tomter for 89 enheter inkl. bofellesskap.

06665 Flytte/skaffe midlertidige boliger bort fra Torbjørnsbu til to nye steder (to + to)

Det pågår arbeider med tre midlertidige boliger på Stoa. Foretaket arbeider med å finne tomter og egnede områder for boliger, men det er krevende å finne aktuelle plasseringer. Boligene på Torbjørnsbu kan ikke flyttes før det nye på plass, det er et stort behov for denne type bolig.

06589 BOF privat 4 - 6 leiligheter (Natvigfeltet)

Gruppen er nylig blitt redusert til 5 personer, de arbeider med å finne en 6.beboer. Reguleringsplanen er klar, og arbeid med planlegging og prosjektering fortsetter i løpet av høsten.

06591 BOF privat 5 - 6 leiligheter (Stuenes)

Stuenes. Det planlegges med tomt på gamle Stuenes gård for 6 personer. Det foreligger skisser på tegninger og husbankforespørselen er godkjent. Det arbeides med reguleringsplanen og avklaringer mot statsforvalter. Prosjektet er avhengig av fremdrift reguleringsplan.

06587 BOF privat 2 - 6 leiligheter (Bjorbekk)

Bjorbekk/Nygård, for 6 personer. Reguleringsplan er ferdigstilt og gruppen er godt i gang med byggets utforming, detaljering og beskrivelse.

06666 Oppfølging av boliger rusplan tiltak nr. 9 - boliger

Foretaket jobber med alternative løsninger for bruk- og plassering av boliger til personer i aktiv rus samt overgangsboliger. Dette må sees i sammenheng med boligstrategien i Arendal kommune.

06585 BOF privat 3 - 6 leiligheter (Marisberg)

Marisberg. Tomten er byggeklar. Gruppen er ikke fulltallig, og det må vurderes hvor lenge tomten kan holdes av til dette formålet. Tomten kan selges eller brukes til andre formål.

06509 Boliger med bemanning - rus og psyk.

Prosjektet ligger hos enheten hos helse og mestring for avklaring av omfang. Når bestilling foreligger, må det sees på tomt til bygget.

Videreutvikling Solhaug

Bystyret vedtok 29.2.24 og 13.06.24 blant annet at Arendal eiendom KF skal igangsette et forprosjekt på å videreutvikle Solhaug til omsorgsboliger og eventuelt dagtilbud for eldre. Sak til bystyret med forprosjekt vil fremmes høsten 2024.

14.6 Forslag til endringer i vedtatt budsjett 2024

Driftsbudsjett

Ansvar	Driftsbudsjett, forslag til endring	Økte utgifter / reduserte inntekter	Reduserte utgifter / økte inntekter
AEKF	Tilbakeføring kompensasjon snøkaos	2 693 000	
AEKF	Korrigerende indeksregulering innleide bygg		1 000 000
AEKF	Justering strømbudsjett	8 000 000	
AEKF	Overføring til Arendal kommune		9 630 000
Sum endring		10 693 000	10 693 000

Kommentar

Daglig leder foreslår at budsjettendringer som fremkommer i tabellen over vedtas.

Foretaket fikk i første tertial overført ca. 2,7 mill. kroner kompensasjon for snøkaos. Dette tilbakeføres til kommunen da de ikke mottar noen kompensasjon selv.

Husleie innleide bygg må justeres, budsjett for 2024 er for lavt sett i forhold til faktiske utgifter.

Nye prognoser fra Ishavskraft viser at 8 mill. kroner kan tilbakeføres til kommunen.

Investeringsbudsjett

Prosjektnr	Investeringsbudsjettet, forslag til endring	Økte utgifter / reduserte inntekter	Reduserte utgifter / økte inntekter
AEKF	Infrastruktur Natvig felt B		11 700 000

Prosjektnr	Investeringsbudsjettet, forslag til endring	Økte utgifter / reduserte inntekter	Reduserte utgifter / økte inntekter
AEKF	Overføring til Arendal kommune, infrastruktur Natvig felt B	11 700 000	
AEKF	Reduserte salgsinntekter, Natvig felt B	5 000 000	
AEKF	Bruk av lån		5 000 000
Sum endring		16 700 000	16 700 000

Kommentar

Daglig leder foreslår at budsjettendringer som fremkommer i tabellen over vedtas.

Arendal eiendom KF overfører 11,7 mill. kroner til Arendal kommune i forbindelse med infrastruktur til Natvig felt B.

Salgsinntekter som er budsjettet for Natvig felt B i 2025, forventes ikke å komme før i 2026.

14.7 Tiltak for å komme i balanse

Det kjøres stram økonomistyring og oppfølging på avdelingsnivå. Det jobbes med å få på plass innsparinger på innkjøp i samarbeid med innkjøpsavdelingen

14.8 Fravær, HMS, kvalitet og årsverksrapportering

14.8.1 Sykefravær

Måleindikator	Hittil i år 2023	Hittil i år 2024	Endring
Korttid	2,5 %	2,1 %	-0,4 %
Langtid	6,9 %	7 %	0,2 %
Fravær sum	9,3 %	9,1 %	-0,2 %

14.8.2 Årsverk

Måleindikator	1. januar	Måned aug. 2024	Endring
Faste årsverk	144,8	140,8	-4
Midlertidige årsverk	4,7	6,2	1,5
Brannreserve og fast ansatte avlaster			
Sum årsverk	149,5	147	-2,5

14.8.3 Heltid

Måleindikator	1. januar	Måned aug. 2024
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse fast ansatte NY	89,6 %	89,7 %
Heltidsandel fast ansatte NY	68,5 %	69,2 %

14.8.4 HMS og kvalitet

Styringsindikator	Resultat		Kommunens mål 2024	Enhetens mål 2024
	2. tertial 2023	2. tertial 2024		
Antall HMS avvik	145	112		167 (250 pr år)

14.9 Vedtak i foretakets styre

Arendal kommune

Saksprotokoll

2. tertial 2024 Arendal eiendom KF

Arkivsak-dok.	23/16599
Saksbehandler	Karina Furevik

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Styret Arendal eiendom KF	16.09.2024	24/33

Daglig leders forslag til vedtak

1. Styret i Arendal eiendom KF tar tertialrapporten til etterretning.
2. Styret i Arendal eiendom KF vedtar foreslåtte budsjettendringer.

Styret Arendal eiendom KF har behandlet saken i møte 16.09.2024 sak 24/33

Møtebehandling

Retting side 11: Fravær, HMS, kvalitet og årsverksrapportering – årsverk
Riktig sum årsverk, endring rettes til 3,4

Votering

Enstemmig vedtatt

Styret Arendal eiendom KF vedtak

1. Styret i Arendal eiendom KF tar tertialrapporten til etterretning.
2. Styret i Arendal eiendom KF vedtar foreslåtte budsjettendringer.

15 Arendal havnevesen KF

15.1 Innledning

Arendal havnevesen KF er en egen organisatorisk virksomhet underlagt foretakets styre og Arendal bystyre. Tertialrapporten har hovedfokus på avvik i henhold til budsjett og styrende dokumenter for Arendal havnevesen KF.

Arendal Havn er selvfinansiert og mottar ingen økonomisk støtte fra Bystyret. Derfor må havnen sikre en tilfredsstillende lønnsomhet og en bærekraftig økonomi for å kunne dekke behovene for drift, vedlikehold og investeringer.

Inntektene til Arendal Havn kommer fra kommersielle avtaler med næringslivet samt brukerbetaling i småbåthavner og gjestehavn. Disse inntektene skal dekke alle finansielle og driftsmessige utgifter. Budsjettene baseres på markedsforventninger og forventet kundeaktivitet. Et av målene er å generere et økonomisk overskudd og bygge opp fond.

15.2 Bevilgningsoversikt drift

Beskrivelse (hele 1000)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Sum bevilgninger drift, netto	-16 729	-21 524	-4 795	-22
Avskrivninger	17 545	17 545	0	0
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	817	-3 979	-4 795	-121
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	817	-3 979	-4 795	-121
Renteinntekter	-1 095	-333	762	229
Renteutgifter	10 261	10 273	12	0
Avdrag på lån	8 537	8 537	0	0
NETTO FINANSUTGIFTER	17 702	18 476	774	4
Motpost avskrivninger	-17 545	-17 545	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT	974	-3 048	-4 022	-132
Overføring til investering	3 000	3 000	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-2 569	0	2 569	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	407	407	100
Bruk av disposisjonsfond	-3 000	-3 000	0	0
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-2 569	407	2 976	731
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	-1 596	-2 641	-1 046	-40

15.3 Økonomisk oversikt etter art - drift

Beskrivelse (hele 1000)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Overføringer og tilskudd fra andre	-237	0	237	0
Salgs- og leieinntekter	-43 020	-46 173	-3 154	-7
SUM DRIFTSINNTEKTER	-43 257	-46 173	-2 917	-6
Lønnsutgifter	8 459	8 370	-89	-1

Beskrivelse (hele 1000)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Sosiale utgifter	1 534	2 308	774	34
Kjøp av varer og tjenester	16 553	13 938	-2 615	-19
Overføringer og tilskudd til andre	-17	33	50	152
Avskrivninger	17 545	17 545	0	0
SUM DRIFTSUTGIFTER	44 074	42 195	-1 879	-4
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	817	-3 979	-4 795	-121
Renteinntekter	-1 095	-333	762	229
Renteutgifter	10 261	10 273	12	0
Avdrag på lån	8 537	8 537	0	0
NETTO FINANSUTGIFTER	17 702	18 476	774	4
Motpost avskrivninger	-17 545	-17 545	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT	974	-3 048	-4 022	-132
Overføring til investering	3 000	3 000	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-2 569	0	2 569	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	407	407	100
Bruk av disposisjonsfond	-3 000	-3 000	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-2 569	407	2 976	731
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	-1 596	-2 641	-1 046	-40

Salgs- og leieinntekter

Inntektene per tertial 2 er 3,1 mill. kroner lavere enn budsjettet (ca. 7 %). Årsaken er at deler av erstatningen (ca 2,6 mill. kroner) fra Kuviga ble avsatt i bundet fond i 2023. Inntektsbudsjettet 2024 inneholder disse midlene (2,6 mill. kroner). Men pga kommunal regnskapsføring så fremkommer dette som bruk av fond, og ikke som inntekt.

Det reelle avviket er 0,6 mill. kroner (1,3 %) lavere inntekt enn budsjettet per tertial 2.

Kjøp av varer og tjenester

Utgiftene er ca. 2,6 mill. kroner over budsjett.

De viktigste overskridelsene er

Kuviga 1,6 mill. kroner (blir rettet opp ved fakturering)

Innleie maskiner og personell 0,9 mill. kroner

Juridisk bistand 0,3 mill. kroner

Utgifter og inntekter pr ansvar

Beskrivelse (hele 1000)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
6001001 Arendal havnevesen				
Sum utgift	33 344	33 030	-314	-1
Sum inntekt	-33 635	-33 136	499	2
Sum netto	-319	-166	153	92
6001002 Småbåthavn				
Sum utgift	12 507	11 041	-1 467	-13
Sum inntekt	-13 323	-13 153	169	1

Beskrivelse (hele 1000)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Sum netto	-816	-2 113	-1 297	-61
6001003 Gjestehavn				
Sum utgift	2 474	2 388	-86	-4
Sum inntekt	-2 963	-3 217	-254	-8
Sum netto	-489	-833	-344	-41
6001006 Fellesområde				
Sum utgift	17 545	17 952	407	2
Sum inntekt	-17 545	-17 545	0	0
Sum netto	0	407	407	100

Havn:

Resultatet for havnen er i balanse etter 2. tertial.

Småbåt:

Avviket skyldes utgifter knyttet til erstatningssaken etter ulykken i Kuviga. Disse utgiftene skal dekkes av forsikringsselskapet, men inndekningen skjer ved fakturering etter at arbeidet er utført. Ellers er inntektene i balanse.

Gjestehavn:

Inntektene fra overnattinger og bruk av svømmebassenget var lavere enn forventet etter 2. tertial. Utgiftene er i henhold til budsjett.

15.4 Bevilgningsoversikt investering

Beskrivelse (hele 1000)	Måned 1 - 8 (R)	Måned 1 - 8 (B)	Måned 1 - 8 (A)	Måned 1 - 8 (A%)
Investeringer i varige driftsmidler	29 122	84 103	54 982	65
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3 000	3 000	0	0
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	32 122	87 103	54 982	63
Bruk av lån	-29 011	-84 103	-55 092	-66
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-29 011	-84 103	-55 092	-66
Bruk av lån til videreutlån	-29 011	-84 103	-55 092	-66
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	-29 011	-84 103	-55 092	-66
Overføring fra drift	-3 000	-3 000	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-3 000	-3 000	0	0
Fremført til inndekning i senere år udekket beløp	110	0	-110	0

15.5 Investeringer

11612 - RoRo kai 2024

Prosjektet er i rute for å fullføres som planlagt. En rettidig fullføring vil utløse et tilskudd på 18,5 mill. kroner fra Kystverket. 5 mill. kroner er overført fra prosjektering kai-prosjektet til roro-rampe for å dekke kostnadene knyttet til dette prosjektet.

15.6 Forslag til endringer i vedtatt budsjett 2024

Driftsbudsjett

Arendal havn utfører ingen endringer i driftsbudsjettet.

Investeringsbudsjett

Prosjektnr	Investeringsbudsjettet, forslag til endring	Økte utgifter / reduserte inntekter	Reduserte utgifter / økte inntekter
11612	RoRo Kai Eydehavn (2024)	23 050 000	18 050 000
11614	Lagertelt 3990 m2 2024	13 000 000	
11493	Ny kai - Eydehavn - 2019		5 000 000
	Låneopptak		13 000 000
Sum endring		36 050 000	36 050 000

11612: RoRo Kai Eydehavn (2024)

Etter anbudsrunden har det blitt bekreftet at utgiftene i dette prosjektet er høyere enn opprinnelig budsjettet. Tilskuddet fra Kystverket på 18,05 mill. kroner vil derfor bli brukt til å dekke utgiftene, ikke til å redusere låneopptak. I tillegg overføres 5 mill. kroner fra prosjekt 11493.

11614: Lagertelt 3990 m² (2024)

En kunde har etterspurt innendørs lagring, med levering i oktober. Det er inngått en 10-årskontrakt med opsjon på ytterligere 5 år. Avtalen gir, i tillegg til leieinntekter, også inntekter fra håndtering av gods inn og ut av lagerteltet. Låneopptaket ble vedtatt i bystyret 5. september 2024.

11493: Ny kai - Eydehavn - 2019

På grunn av høyere kostnader enn opprinnelig budsjettet for RoRo-rampe og utsettelsen av containerkaiaen, er 5 mill. kroner overført til RoRo-rampe-prosjektet for å dekke kostnadene.

15.7 Tiltak for å komme i balanse

Etter 2. tertial er havnet i balanse. Inntektene i havna er i stor grad avhengige av kundeaktivitet. Det endelige resultatet i 2024 vil være avhengig av kundeaktiviteten resten av året. Investeringsnivået er høyt, og inntektene forventes først å komme en stund etter investeringene. Økningen i investeringer vil medføre økte finansutgifter i 2024 og et påregnelig negativt totalt resultat for 2024, anslått til ca. 5 mill. kroner. Underskudd 2024 vil bli dekket av fond i havneforetaket. Denne situasjonen vil påregnelig også oppstå i 2025.

Havneinvesteringer er "fremtunge". Man må investere 100 mill. kroner i kai før første skip kommer inn og 60 mill. kroner i kran før første container kan løftes. Godset som skal betale for investeringene tar tid å bygge opp. Investeringer i havneinfrastruktur bør derfor gis lengre nedbetalingstid (i tråd med Samfunnsbedriftenes svar på Kommunal og distrikts departementets KDD høring), "forskrift om minimumsavdrag for lån til kommuner og fylkeskommuner" svarfrist 1 aug. 24. Dagens finansieringsordning med "tilskudd til effektive og miljøvennlig havner" over årlig statsbudsjett bør endres til låneordninger som gir reell risikoavlastning og i mindre grad påvirker kommunens økonomi.

15.8 Fravær, HMS, kvalitet og årsverksrapportering

15.8.1 Sykefravær

Måleindikator	Hittil i år 2023	Hittil i år 2024	Endring
Korttid	2,3 %	3,3 %	1 %

Måleindikator	Hittil i år 2023	Hittil i år 2024	Endring
Langtid	10,5 %	2 %	-8,5 %
Fravær sum	12,9 %	5,3 %	-7,5 %

15.8.2 Årsverk

Måleindikator	1. januar	Måned aug. 2024	Endring
Faste årsverk	14,5	14,5	0
Midlertidige årsverk	2	1	-1
Brannreserve og fast ansatte avlaster			
Sum årsverk	16,5	15,5	-1

15.8.3 Heltid

Måleindikator	1. januar	Måned aug. 2024
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse fast ansatte NY	96,7 %	96,7 %
Heltidsandel fast ansatte NY	93,3 %	93,3 %

15.8.4 HMS og kvalitet

Styringsindikator	Resultat		Kommunens mål 2024	Enhetens mål 2024
	2. tertial 2023	2. tertial 2024		
Antall HMS avvik	19	15		
Antall Kvalitets avvik	100	43		

15.9 Vedtak i foretakets styre

Arendal Havn Kf

Saksprotokoll

Tertialrapport 2 2024

Behandlet av Havnestyret den 20.09.2024

Havnefogdens forslag til vedtak

Arendal havnestyre vedtar tertialrapport 2-2024 og oversender til Bystyret for endelig vedtak og godkjenning.

Møtebehandling

Votering

Enstemmig vedtatt

Havnestyret Arendal Havn KF vedtak/innstilling

Arendal havnestyre vedtar tertialrapport 2-2024 og oversender til Bystyret for endelig vedtak og godkjenning.